MANUSCRIPTA
INSTITUTI OSSOLINIANI
II. 319

No. Inv. 319

CCCXX.

gpil

Kopia Listu Feld Marszałka Woysk Rossyiskich de Apraxyn, pisanego do JWJmPa Hetmana Wa Koronnego

Przez znaiomość z Młodych Lat zabrana, y distyngwowane Przywiązanie, nie będziesz się tedy JWWmPan dziwował, że się interessuię do tego wszystkiego, co się tycze Jego Osoby, a tym bardziey, że więcey, iak od Lat trzydziestu, miałem satysfakcyą poznać się z JWWmPanem, y do tego czasu, ieszcze powziętą Estymę, y przyiaźń nieporownaną ku Osobie Jego, te same Sentymenta Estymi, Przyiaźni, nie będąc żadną pomieszane alteracyą do tych czas z JWWmPanem, łatwo sobie figurować będziesz zastanowienie się y nieukontentowanie moie, ktore miałem z upewnienia Mnie od Wielu Osob, że JWWmPan wysyłasz do Prus Znaczną Prowizyą Rożnego Zboża, y że do wykonania tego Przedsięwzięcia czekasz tylko JWWmPan pewnego Konwoiu

319
INSTYTUT OSSOLINSKICH

dla

dla przeprowadzenia Rzeczoneyo Zboża.
Wysokość Zdania JWWM Pana, była zawsze
sprawiedliwa, zgadzaiąca się z Jego urodze-
niem, y Urzędem Sanatorskim, wiadome
mnie też przywiązanie, JWWM Pana, y
Zarliwość Jego ku Interessom JKMci Pa-
na swego nie pozwala, abym wierzył wia-
domościom tak przeciwnym, ktore gdyby były
Rzetelne, upewniam, że w zaszłych teraznie-
yszych Koniunkturach, uraziłyby nie tyl-
ko Nayiaśnieyszą Imperatorową Moię
Monarchę Polskiego, y Francuzkiego ale
byłyby szkodliwe Rzeczom Rzeczypospo-
litey Polskiey, ktora w okolicznościach te-
raznieyszych zdaie się trzymać Stronę Mo-
narchy swego, abym tedy był wyperswado-
wany, że zwyż wspomniona Wiadomość, iest
fałszywa, y może bydź zmyslona od zaz-
drosnych, y nieprzyiaznych, JWWM Pana,
więc dyspensować nie mogę się na nie,
o Replikę upraszać, przez ktorą JWWM Pan
nie dopuścisz mi, abym wierzył, żeby tak
Wielkiey Godności, dla ktoreyo Ja zachowu-
ię, zawsze wszelką Konsyderacyą, y estymę

pisał się

pisał się z Nieprzyiacielem powszechney Europy. JWWMMPan poymiesz łatwo że taki postępek pociągnąłby na Wielkie nieukontentowanie, y rezentyment od wspomnionych Potencyi, przymierzem ziednoczonych, y zkolligowanych, dla których JWWMPan oświadczyłeś się zawsze z swoią attencyą, y przywiązaniem. Byłbym bardzo umartwiony gdyby się ta wiadomość, tak iak słychać w Rzeczy znaydowała, tobym został przymuszony dać JWWMPanu nieukontentowanie Nayiaśnieyszey Monarchini moiey y Nayiaśnieyszego Krola Polskiego, y Francuzkiego, których usiłowanie naybardziey na tym prawie, aby wszystkie sposoby dociągnienia, tak długo krwawey y niszczącey Kraiu Woyny, były wzięte Krolowi Pruskiemu: maiąc tedy doskonałą Estymę ku Osobie JWWMPana, upraszam o tę Łaskę, abyś mnie wyprowadzić raczył z oboiętności tey Nowiny, któraby mnie martwiła nieskończenie gdyby była prawdziwa. Jeżeli zaś JWWMPan masz do zbycia Zboże supplikuię, kazać

Je zwieść

Ie zwieść do Grodna, gdzie będzie przyięte, y Zapłacone ceną dość wysoką —

Respons na ten List od JW. Hetmana W. Koronnego

Winienem wielce podziękować JWWMMPanu za wyrazenie Przyiaźni, y Pamięci w Liście, w ktorym mi uczyniłeś honor pisać do Mnie De Die 13. praesentis, ale nie mogę zataić JWWMMPanu Zadziwienia się mego, ktorego była przyczyną dalsza Expressya Listu Jego. Mam sprawiedliwą racyą mowić że JWWMM Pan wprzod niż wyrazisz mi te nowiny, będziesz się starał Doyścia, Jezdi nie samey Prawdy, to przynaymniey podobieństwa rozsianych Wiadomości, a to przez snuiących się rożnemi Czasy, przez Moie Dobra, nie mało Żołnierzy z Woyska Moskiewskiego, y od nich doskonałey oczekiwać będziesz Wiadomości, Zdałoby mi się uczynić lezyą Godności Charakteru mego, żebym chciał wniść iakimkolwiek sposobem w u-

w usprawiedliwieniu się tey okoliczności, Ja-
ko Szlachcicowi Polskiemu, wolno mi kazać
przedawać Zboże moie, temu komu się po-
doba — Jako Hetman Wielki, obeydę się
bez konwoiu, Cudzego, dla przeprowadzenia,
Więc to wyrazenie JWWMM Panu uczynio-
ne z strony Dworu Jego zdaiące się mieć
co grożącego, nie sciąga się cale do Pre-
rogatywy Moiey nacyi, ktore powinny
zostawać nie naruszone między Potency-
ami Sąsiedzkiemi, y ktorey przyczyna
cale nie należy do Rzeczypospolitey prze-
ciwko tym Uwagom. Więc że to przez
Przyiaźń JWWMM Pan donosisz Nowiny,
ktore odebrałes, nakłaniam się y Ja JWWM
Panu na obiasnienie Rozsianych Wiado-
mości, ktorego odemnie żądasz, to obiasnie-
nie nietylko służyc będzie dla uspoko-
ienia, ale dla wyperswadowania JWWMM
Panu że nie masz naymnieyszego podo-
bienstwa Rzetelności Nowin, ktore smiano
Mu raportować, dla tego bardzom od tego daleki, że-
bym miał skupować Zboża dla przedawania
Go Sąsiadom ale sam kupuię dla poru-
towania Poddanych moich —

Ktorzy dla nieurodzaiu w przeszłym Roku głod cierpieć poczynaią, potym zaś dla Przeyścia Woyska Moskiewskiego, ponieważ wszystko w wyższą podniosło się Cenę w tym Kraiu, ktory znaczne miał z Litwy Dowożenie Zboża rożnego. Czyniąc zadosyć Urzędowi moiemu, starałem się aby publikować Uniwersał od Nayiaśnieyszego Monarchy meyo na moię Instancyą wydany, a na początku teraznieyszey Woyny swoy wziął skutek w zabronieniu potaiemnego wywożenia Zboża nie obawiam się aby moie przywiązanie y Zarliwość ku Interessom JKMci Pana meyo przypuściły takie suppozycye o mnie Sentymenta moie, o ktorych miałem honor dać Żywe Dowody JKMci, w wielu okazyach Zasłania mnie, od złości nieprzyiacioł moich bo też Sentymenta ku JKMci rownie utrzymowałem złemi ktore winienem Oyczyznie moiey. Po obiaśnieniu tym uczynionym Przyiacielskim spodziewam się że JWWMM Pan wyrazisz na prozbę moię Autorow tey fałszywey Relacyi, o ktorych iestem przymuszony pytać się JWWMM Pana, bo łatwo tego dochodzę że musiały

Go

Go doyść wielkie umartwienia, omniemanym moim postępku, kiedy rezelwowałeś się pisać do mnie w tey materyi, na nic inszego nie zażyię wyiawienia mi o donoszących Osobach, tylko abym w przyszłym Czasie, ustrzegł się Ludzi, ktorzy się bawią rozsianiem podobnych Nowin, bo chcę przewiedzieć dalszy resentyment, ktoryby się niezgodził z moiemi Sentymentami, znacznemi od całego swiata, w nadzieię, ktorey iestem, że nie będziesz miał JWWMM Pan żadnego powątpienia Zostaiąc &c:

Kopia Listu JW Jm Pana Branickiego Woiewody Krakowskiego do Naiasnieyszego Augusta Trzeciego Krola Polskiego, Ultimis Aprilis 1758. anno pisanego

Gdybym w sobie nie był pewny, że od Początku Panowania WKMci P. N. Miłościwego, do Maiestatu Jego, byłem szczerze przywiązany, y Jemu wierny, y że do tego Momentu dochowuię WKMci Miłość, Wierność nieposzlakowaną, toby mnie smiertelnie martwiły Panskie Jego Słowa, y Oswiadczony Krolewski przed Ministrami, y Senatorami

Ku

ku Mnie Resentyment, ale Ja ktory, Zdrowiem a=zadem Życia, utratą Fortuny, wycierpieniem niewoli, dystyngwowałem nad Inszych naytrudnieysze Czasy, Affekt y Usługi moie WKMci, ktory po uspokoieniu Rzeczypospolitey przez te Dwadzieścia kilka Lat, aż do dziś dnia nikomu w cale w całey Oyczyznie nie dałem się Celowac, y ochotę do Skarbienia Łaski Panskiey wszelkiemi Rzetelnemi y uczciwemi sposobami, ktory prawdziwym sercem kochałem zawsze Pana Mego y Jego Nayiasnieysza Familia, w samym więc moim czystym sumnieniu znalazłem zaraz Ulgę Żalu y umartwienia mego ktore z doniesionych mi przez Jmci Pana Hetmana Polnego słow JKMci uczułem, y powinienem był uczuć. Inszy to iest Panie Miłościwy Język, y Styl czuiącego się do czego złego człowieka, inszy w cale w sobie uspokoionego, y naymniey niewinnego; Ja z głębokim WKMci, Majestatu Respektem, przed nim, y przed Oyczyzną, przed Europą y Swiatem, a nayprzod przed Bogiem bespiecznie, y smiało mowię żem co powiedział, y mowię com czynił y czynię, to w obowiązku y Senatora wiernego, y szczerego

serca

sorca Ku Majestatowi, y Oyczyznie powi-
nienem mowić, y czynić, y daleki popełnie-
nia Grzechu, albo Urazy WKMci P. NM.
natym raczey Podziwości Cnoty y Wiary
moiey, cały składam Charakter, y Zaszczyt.
Aże Im bardziey staram się całe Życie moie
Wiernie służyć WKMci, y Pana sobie Łas-
kę, y ufność ziednać, tym mi to naturalnie
tkliwsza, y okrutnieysza Rzecz iest, Iż Mi-
nister Saski szuka mnie u WKMci nie-
godziwie dyskredytować, Nie raczysz się więc
bynaymniey zadziwić Miłościwy Panie, że Ia
Zadney racyi pobłażania Onemu, ani ochro-
nienia Go nie maiąc, Iego wzaiem Iako czło-
wieka nanieżyczliwszego Oyczyznie moiey,
y wszystkim w niey Poczciwym y Zacnym
Ludziom traktować muszę, w czym zas nay-
przod wyperswadowany u siebie sprawiedli-
wiey mocno Iestem. Iest to Principium, że Zadney
na Swiecie Osobie /: tylko Iednemu Krolowi :/
subjekcyi mieć nie powinienem, y że Crimen
laesae Majestatis przeciwko Iednemu party-
kularnemu, czy rownemu, czy niższemu, od

Nas

Nas człeku nie idzie, lecz tylko nim grzeszy, gdy kto grzeszy przeciw Osobie Krolewskiey lub Oyczyznie, Bolcie więc na to z niezliczoną Liczbą Patryotow moich, że sługa Jeden, cokolwiek przeciw sobie w wolnym Narodzie słyszy, lub widzi, zaraz to pro Crimine laesae Majestatis WKmci smie udawać, y Wiarę znayduie. My zas nie mamy mieć y nie chcemy znać żadnego Pana, tylko Jednego Krola, y Rzeczpospolitą nad Nami, y przeciw tym Jednym mowić, albo czynić, to Jedno za Grzech przeciw Majestatowi poczytuiemy, sprawiedliwie. Słuchać zas by naymnieyszey Rzeczy Ministra obcego, choc by nie wiedzieć Jak Imienia Krolewskiego zażywał, żadney nie mamy obligacyi, ani żadney od Niego czuć nie możemy Dependencyi. Że tedy Imć Pan Graff Brühll Minister Saski justyfikuiąc się, iż nic nie czyni, tylko co Mu WKMć rozkazuiesz, to go nic cale nie usprawiedliwia, bo komu Go należy słuchać w Interessach Saskich Jako Pierwszego Ministra powinien Go słuchać. W Wolnym zaś Narodzie Naszym Woli

skinienia

skinienia, y Głosu Pana Naszego, czyli z Je-
go Ust Panskich, czy przez Rzeczypospolitey
Senatorow, Ministrow, y Urzędnikow, nie
przez Jego, Jako Cudzoziemskiego Ministra
oczekiwać nam należy. I tac to Jest N. Mił
Panie naynieznosnieysza, y naycięsza /: ktorą
iednak iednak tak długo znosiemy :/ krzyw-
da, ochyda, y poniżenie Narodu Naszego, że
Cudzoziemiec tak przez Uzurpowana Szla-
chectwa Naszego Polskiego Prerogatywę,
od tylu Lat iako y po tey nie godziwey
uzurpacyi sobie przywłaszczył Powagę
Rządzenia, Rozkazywania, Nam Imieniem
W. K. Mci wszystkich Polskich trakto-
wania rozdwowania Decydowania tak
w Kraiu Jako y u Postronnych Dworow
agituiących się wszystkich Interessow Naszych
y Senatu Zastępowania powinności y Tun-
kcyi, że przeciągnął on do siebie Jeden
Rekommendacyą do Pana wszystkich Wal-
kansow, Papierow Honorow y Dobrodzieystw
Krolewskich Dystrybucye trzeba na to
cierpliwości, Jako nasza iest żeby tak wiele
Lat na to narzekać, a tym czasem znosić
do tąd

dotąd bespiecznie są uspokoienia nasze Bo
coż Miłosciwy Panie dotąd utrzymywało,
żesmy wszystko bądź przykładnie cierpieli
tylko delikatność, y Synowska Boiaźń da-
nia naymnieyszey Cienia Urazy WKMci
Panu Naszemu Miłosciwemu; Ale kiedy nad
Zamiar Smiałość ta Cudzoziemca Jednego
nie wiem quô Fatô na Karki Narodu nasze-
go wsadzoneyo, wszystkie przechodzi Granice,
y Majestat, ktory szczerze kochamy, y adoruie-
my w Sercach Naszych, krzywdzi, y coraz
nie znosnieysza bez hamulca staie: Raczysz
Oycze Oyczyzny, y nas Wszystkich Miło-
sciwy Panie sprawiedliwemu tandem darować
Żalowi że to Jarzmo obcego człowieka zrzucić
z siebie usiłuiemy, aby według Praw naszych
do Patryotow Szlachty, Senatorow, Ministrow,
y Ich się zaszczyty, Prerogatywy, y Funkcye
wrociły, ktora Jedna dotąd obca, wszystkie do sie-
bie przeciągnęła y uzupowała ręka, Nieraz
to więc Miłosciwy Panie brać to za urazę
sobie, że Wolny Narod Cudzoziemca znieść
nie może, bo to czyniemy aby Polacy tym bar-
dziey Pana kochali, y o Pana swego starali się
Łaskę

Łaskę, kiedy to każdy Dobroci Pana, y swo-
im Zasługom, nie Obcego człeka szafunko-
wi powinien będzie. Niechże tedy Jego Pro-
cedery Justyfikowane tym będą w Saxonij
że on nic nie czyni, tylko co Mu WKMć
rozkażesz y zalecisz, y nie się nad Wolą
Pańską nie domyśla, niech tak czyni ale
nie w Polszcze, gdyż nie iest ani Senato-
rem, ani Ministrem Naszym, Jako nie Patry-
ota Nasz y Dyssydent, toż samo zaś Jest,
y byłoby zawsze, z Krzywdą Wolnego Narodu
Naszego, żeby on miał bydź Organum Instru-
mentum, y tłamaczem Woli y Rządu WKm
P.N. Mitt. nie Senat, nie Nasi Ministro-
wie, nie Stan Szlachecki, nie Seymy, nie
cierpiemy tey przez Prawo fundamentalne
Rzeczypospolitey Posłem, na Seym Sędziow
w Trybunale, Senatorem w Senacie Za-
dnego nie Patryotę, nie Szlachcica, Relligio-
ne Dissydenta; Jakże można takiego znosić
Jurysdykcyą, Jaką moc y Powagę nad całym
Narodem, niegodziwie uzurpuiącego, Swiat mi
przyzna, że niewątpliwego nic niesprawiedliwego

nie przytaczam

nie przytaczam, a oraz nie małe czynię Sa-
kryficium kiedy prawdę, ktorey do Tronow
przystęp wszędzie iest Jako Wierny WKMci
Sługa, Jako Wolny poprzysiężony Senator, y
Minister, Jako Szlachcic z nayniższym Majes-
statu ucałowaniem Ręki całey nacyi Zelżo-
ney Dobremu, y Sprawiedliwemu Panu, re-
prezentuię, czegobym nie czynił, gdybym
z teyże Dobroci y Sprawiedliwości Waszey
Krolewskiey Mci u siebie z Konwinkowany
nie był. Że na ostatek skutecznie przełożyć
raczysz nad Jedną Osobę, wzgląd na Prawa
swobody, y Sławy na ukontentowanie, a te-
go sobie tak wiernego, Uniżonego, y Domo-
wi swemu Życzliwego, y Polskę wyiąć od De-
pendencyi Obcego, y złe Łaski Panskiey za-
żywaiącego Ministra; a tym bardziey że ten
Minister Saski głosi zawsze, Iż wszystko
z Rozkazu, y Woli WKMci czyni, y dys-
ponuie, a takie Rzeczy jawnie czyni, ktore
ani bydź wiadome, ani z Krolewskiego Twego
Sumnienia z Swiątobliwością Sprawiedliwością
zgodzić się nie mogą, przeciw Naypoczciwszym
Prawom oddaię w Administracyą Dobra

WKMci

WKMci, nie Urodzonym Polakom y Szlachcie, ale Cudzoziemcom, y Dyssydentom a gwałt Ich, etiam Łapania y uciemiężenia Szlachty, y Stokrotnie od nich uczynione Sąsiadom Krzywdy dyssymuluie, ochrania y broni, przeciw wyraźnym Prawom, y Punktom, bierze znaczne Pieniądze Summy, y Nadgrody, za każde prawie ile może od Kogo wyciągnąć Wakanse Honorow, Urzędow, Starostw, y za Dobroczynności Krolewskie, nawet od Płacy Jemu y Kościelne nie wybiegaią się beneficya. Zubożył Kray Polski, iako Go dotąd nie zubożyła ciężey Rewolucya, y Woyna z prowadzeniem naypodleyszey y cale niegodziwey Monety, ktora nam wyprowadziła Złoto Dobre, y Srebro, tak dalece że gdzie od Wiekow nie pomniał teraz na większe Dobra Kontrakty, y Summy Złemi Tynfami, y Szelągami płacić się muszą. Złota prawie nie znamy. To zas zrobił bez Konstytucyi y pozwolenia Seymu, bez Rady nawet y Senatu, bez ułożenia tak Wielkiego Interessu Oyczystego, y bez zniesienia się z Skarbem Koronnym

nie

nie naszego Kraiu; dla błahych pretextow biiąc monetę, ktorey ani do Saxonij, ani nigdzie brac nie chcą za Granicę. Taka klęzka od Grafa, na długi wiek Temu Krolestwu pamiętna będzie faworyzuie oczywiście przeciw Nayswiętszym Prawom Dyssydentow Interessom, czego procz tysiącznych Punktow Dowodami, w Toruniu Ich wystawiony przeciw Prawu, panuiącey Religij Kościoł, y Iuż w Starostwie Spiskim, Dwoch osadzonych od Niego Predykantow Luterskich, ktorych Nayiasnieysza Swięta Pani Krolowa Imć od Dziesięciu Lat przeciw Prawom Spiskim, nie chciała dozwolić, o czym y swieżo piszą z Krakowa, wysłał Poselstwa Imieniem Rzeczypospolitey bez Seymu do Dworow Postronnych czego y Senat nie może, luboy w tym punkcie, ani był spytany. Odebrał Ministrom Koronnym, y Litewskim Ich własne funkcye kiedy wszystko przez Jego Jednego idzie Ręce, a Ministerio tylko Jego wolą y Dyspozycyą exekwowac przychodzi. W rozdawaniu zas wszystkich generalnie Wakansow, do ktorych On Jeden

podaie

podaie sposoby, y swoie Kreatury perfas per
nefas, gdy kogo minie, zasłania się tym,
że Krol Jmc dysponował, inaczey zaś te wszy
stkie Dobrodzieystwa Krolewskie iedney
tylko Rekommendacyi przypisuiąc, y Prote-
kcyi, sobie Jedynie nie Panu obligowanych
czyni. W cale Dyrekcya wszystkich Inte-
ressow Polskich na siebie iednego, przeciw
Nayiasnieyszym, y naygrontownieyszym wol-
nym Rzeczypospolitey Prawom, osobliwie
Seymu Pacificationis Anni 1736. że do
naszego Rządu Sascy Ministrowie Jako on
iest, mieścić się nie powinni, tak w Domu iako
y z Postronnemi w Interessach Polskich Kon-
ferencyi Senatorow przy Boku Panskim,
Jakośmy kiedyś zapamiętali nie znamy, nie
snaski kłutnie między Familiami wzniecił,
y że zgody, y Seymu Zadnego, od Dwudziestu
kilku Lat nie mielismy, tey Jego Polityce, y
Dyrekcyi wszystkich Interessow Polskich Je-
dynie powinnismy, y przypisuiemy. O Honor
nacyi, byle się w niey zbogacił, w cale nie
dba. Proba swieża, procz tysiącznych Inszych
prawie Posłowi Tureckiemu przeszłemi Dnia
mi Wystawio

wystawiona Historya, że złamaniem dawnych zwyczaiow z Krzywdą Prerogatyw Hetmanskich, lubo ta rzecz inaczey, y nie znaszą, ale z Jego skonczyła się ochyda. Przeciw Oyczystym Prawom, ktore inaczey wyprobowanie Szlachectwa opisuie, y nakazuie przez Trybunalskie Dekreta, do Szlacheckiego w Polszcze przypytał się kleynotu y torem swoim wszystkim Cudzoziemcom drogę pokazał, Jako bez Seymu, y Rzeczypospolitey Wiedzy, maią na potym Zostawać Szlachcicami Polskiemi.

Oczernia, ruynuie w Łasce WKMci, naypoczciwszych, y Naywiernieyszych Jego Poddanych y Sług, na co mi Inszych Dowodow nie trzeba, tylko maią własną Osobę, kiedy smiał przed WKMcią na mnie włożyć potwarz, że Ja WKMc z Rzeczpospolitą Kto cę, ktory Życie, y Fortunę za całość WKMc łożę, y te iedynie szczerorzetelne Sentymentow moich, ku WKMci Protekcyą, na wszystkie odpowiadam Kalumnie. Te tedy Rzeczy y Setne tym podobne oczywiste, że nie są

y być

y być nie mogą, ani z Wiadomością WKMci
bo nawet, y dosyć Jego Uszow Panskich nie
mogą. Do tey doli przyszedłow Wolny
Narod Polski, że Żaden Polak, ani Sena-
tor, ani Minister bez Wiedzy y pozwolenia
Ministra Saskiego, Jak w Saxonij do-
swego nie ma przystępu Pana; Mnie zas
gdy Pan Bog, y osobliwsza Łaska WKMci
na tym położyła stopniu, że niedbam o
Promotora, tego Łaskę, Gdym Go tyle ra-
zy dawno po Przyiacielsku ostrzegał, aby
y Pana Interessow, y Nas y siebie nie u-
biegał, y tę Oyczyznę, ktorey się Synem
być liczy, lepiey ie kochał a on zamiast
wdzięczności tak Mnie przed WKMścią
oczernić usiłował, On mię więc przymusił
do tey Justyfikacyi, ktorą chętnie u nog
WKMci składam, prosząc iako nayu-
niżeniey, y naygorącey, abys Nayiasniey-
szy Panie w Krzywdę ale Publiczną
weyrzał, a Narod sobie naywiernieyszy
y Nayżyczliwszy od Obcego Człeka uwol-
niwszy oppressyi, nad nim według swo-
iey własney niezmierney Dobroci y mą-
drosci Panował

panował. Senatu zas Ministeryi Szlachcica Stanu Prerogatywy Saskiego Ministra Uzurpacyą oswobodzić skutecznie raczył. Mnie na ostatek, ktory z pierwszemi Ludzmi Rzeczypospolitey y wszystkiemi Dobrami Patryoty, Żale y prozby moie łączę dobrotliwie, niezawodnie wierząc, że Jakiby-tem od początku Panowania WKMci, tak nigdy nieodmiennie statecznie y rzetelnie do Zgonu Jestem, z naywiększym Przywiązaniem, Miłością, Powolnością na Rozkazy Panskie, Gorliwością o Honor Panski, y Dobro Oyczyzny Nierozłączoney z Dobrem Krolewskim, y z Jak naygłębszym Respektem.

Waszey Krolewskiey Mci Pana Naszego Miłosciwego, Wierna Rada Nayniższy y Naywiernieyszy Sługa J. Branicki WK. H. W. Koronny.

Kopia Listu

Kopia Listu Nayiasnieyszego Krola Jmci do Jmci Pana Kanclerza W. Koronnego z Francuzkiego na Polski Język przetłomaczona.

Mości Panie Kanclerzu W. Koronny.

W mocnym zawsze rozumieniu, by kiedy Jmć Pan Hetman W. Koronny oddalić się mogł od tego Charakteru, y Sentymentow, ktore mu dotąd zyskały przychylność, y Konfidencyą naszą; z wielkim odebraliśmy od niego podziwieniem Memoryał, nie wiedząc coby w sobie zamykał, ktory nam przed Wyiazdem swoim podał wyrazaiąc że to Imieniem wszystkich Dobrych Patryotow y Pierwszych Osob Rzeczypospolitey Lecz gdyśmy w nim nie wynalezli tylko umysł partykularną zagrzany Zawziętością, ktorego znamy Zrzodło Namowę y Zawziętość ktorą iednak pokrywa pretextem Dobra Publicznego a ktorego wszyscy Ministrowie, y Senatorowie tu przytomni nie uznaią, mocno rozgniewani bylibyśmy z nieprzyzwoitego sposobu czynienia Nam Reprezentacyi, w cale bez Fundamentu, ktorych część

dotyka się

dotyka się Osoby naszey Krolewskiey, y ktore gdyby prawdziwe być miały, Jego samego pierwszym by obwinionym czyniły, że Nam Ich prędzey nie uczynił, aż w momencie gdy odmowienia Starostwa /: ktore Jest pierwsza pobudka Jego nieukontentowania, a wcale nie Zelus publiczny :/ wzbudziło go do takiego postępku przez Złe Rady.

Oskarza postępek Trybunałow do ktorych że się sam nader miesza /: przeciw opisaniu Praw Koronnych :/ Jest oskarzony, Znayduie, że żaden z Ministrow, y Senatorow Jego Krolestwa, nie czyni swoiey powinności, gdyż zapunuie nieiakies Pomieszania tykaiące się Funkcyi Marszałkow, Kanclerzow, Podskarbich, Duchowienstwa, oraz y Intrat Naszych, Złośliwie udaie, bez żadnego fundamentu prawdy, że nikt od nas wysłuchanym być nie może, kiedy Tron Nasz Krolewski, każdemu iest dostępny y że nikomu /: bez excepcyi :/ nigdy Audyencyi nie odmawiamy. Chce za występek poczytać pierwszemu Ministrowi Naszemu, że się oświadcza postępować sobie zawsze, za Rozkazem naszym, tak iak Jego powinność wyciąga, I że w każdym czasie szedł za zdaniem

tych

tych, ktorzy się pokazywali naywiernicy przywiązanemi do Usług Naszych y Rzpltey chcę się niewiadomym. czynić trudow, ktore nieustannie podeymuiemy, w Interessach Publicznych, abysmy we wszystkim byli obiasnieni; Przeciąg Panowania Naszego dał nam sposobność każdego poznawać y dystyngwować. Dobrze by więc uczynił swą Radę dla siebie zachować, ktorą Nam daie, abysmy przez siebie panowali gdyż nigdy w umysle naszym nie było dzielić Władzą naszę, ani z nim (: Iako tentuie :) ani z Jakimkolwiek, y znamy to dobrze. Że ni Jemu ni Komużkolwiek nie przystoi naganiać rozdania Wakansow y Łask naszych, ktorych my sami ieśtesmy Rozdawcą, według woli y upodobania naszego, przez moc Praw nam nadanych. Zamiast przyganiać Naszemu Ministrowi, przywłaszczenie sobie Rzeczy Jemu nieprzyzwoitych lepiey by uczynił poczuwać się, że wiele iest uskarżenia na niego y że Postępek Jego często Go prowadzi do przestąpienia Granic Władzy swoiey z uszczerpkiem naszey, y Całey Rzeczypospolitey Przygania Naszemu Ministrowi Korrespondencyą ktorą on za naszym Rozkazem Utrzymuie

z Ministrami

z Ministrami, u Postronnych Dworow, ktorych My tam naszym utrzymuiemy Kosztem, y ktorzy Jemu są subordynowani, tak, Jako y Inne Dwory swych Ministrow, do nas akkredytowanych do niego Adressuią, po większey części, Inne Jego oskarzenia są wcale Ministrowi Naszemu postronne, y Jego tylko zazywaią Imienia, by nas w wielu Innych napastywał. Niechcąc wchodzić z nim w partykularne explikacye, y odpisanie, ani też dać Mu okkazyą podchlebowania sobie przez milczenie Nasze, że Jego approbuiemy postępek. Umyśliliśmy ten Memoryał oddać WMMPanu, znaiąc Zelum y penetracyą Jego, zlecaiąc oraz abyś Mu dał poznać, podziwienie y nieukontentowanie nasze, ktore tak długo pokazywać mu będziemy, Jak widzieć nie przestaniemy, że się da powodować pewnym Ludziom, oboiętnym y szkodliwym, Jemu Samemu, rządząc się Zdaniem Ich niebespiecznym, ktorzy nam są dobrze znani, y ktorzy przez wrodzoną złość nie chcą poprzestać wzbudzać niezgody w tey Rzpltey, kiedy my życzemy, y pracuiemy widzieć szczęśliwą zgodę, dla Dobra tego Krolestwa, Spodziewamy się że Go WMMPan przyprowadzisz, aby swym

się

się rządził umysłem. Jako tey Rangi dystyngwowany Senator. Wreście żądamy /: tak z WMM Panem, y dobrze Życzącemi ktorzy znaią prawdziwie Dobro swey Oyczyzny :/ wziąć mensuras Jako naypotrzebnieysze, do przestania tych fakcyi, a utrzymania Publiczneyo Pokoiu —

Pokładamy ufność naszę in Ministerio WMM Pana, praynąć abyś się zniosł z Innemi Ministrami, y Senatorami, ktorych Sądzić będziesz do tego unikaiąc w tym, ile możności Wszelkieyo Rozruchu —.

Kopia responsu JO. Xcia Jmci Prymasa ad deliberatorias JEgo KMci d. 23. Aprilis 1762 Anno.

Żądania wszelkie W KMci są dla mnie słodkie y przyiemne rozkazy, tym bardziey w okolicznościach uszczęśliwienia rad Walnego Seymu, z poprzysiężoną wiernością myśl y zdanie moie wynurzam, y pod Tron woli Majestatu składam — Miłościwy Panie ieżeli kiedy to teraz Seym nam Naypotrzebnieyszy y nayzbawiennieyszy, iesteśmy 26 Lat bez Seymu wbrnęliśmy głęboko w bezrząd rady przy Boku Panskim, rzadkie y iak

zapom

zapomniane Straz, Praw, y Swobod zagmatwania siły zwyciężone, Skarby do Sąsiadow przeniesione, Kray zubożony zniszczony, y ledwie niezawoiowany, Prawa w Trybunałach w bezprawia zamienione. Zkąd wynikaią na Ubogi Lud wielorakie uciski, głod, mor, łez nieustawnych wylania, narzekania y aż pod same nieba przenikaiące Lamenta, a nadewszystko z Prowincyi Wielkiey Polski, ktora do tąd pod Jarzmem ięczy. Te są y takie będą Skutki Seymow rwanych y Rad przy Boku WKMci zaniedbanych, z tąd naybardziey łaskawe y Dobroczynne Serce WKMci cierpieć musi kiedy o same dobroć Jego obijaią się nasze niezgody zazdrości y Emulacye. Te są zrodłem nieszczęśliwości na Krolestwo całe, Seymu Skutek od Zgody wobopolney, od harmonij y od umysłow między Stanami iedności zawisł, WKMć iesteś Krolem Oycem y Panem Serc Naszych zechcesz możesz wszystkich Ziednoczyć do Woli swoiey, iesteś Nam Naywyzszym od Boga danym Rządcą możesz władzą

tą

tą oswiadczyc Nam własną swą wolą a wszyscy iestesmy gotowi łączyć, iednać y wiązac serca y mysli nasze do wsparcia swobod y dzwigania osłabionego bespieczenstwa Majestatu y Oyczyzny. Inaczey Seym daremny, ieżeli niepierwey WKMc zawołasz Nasz do Boka swoiego y nie złączysz własnym Wyrokiem serc rozroznionych, bo u nas wola panuiącego. Kiedy spoiona z Dobrem Oyczyzny Stanie za Prawo y Zawolą Boską do Seymu przyszłego kiedy Armonia poprzedzi nie widzę y nie sądzę celnieyszych potrzeb iako napierwey ustanowienie gruntowne Ekonomij we wnętrzney y ze wnętrzney, powtore Mennicy otwarcie, potrzecie ubespieczenie Krolestwa poselstwami do Dworow Sąsiedzkich, bo bez tych ani spokoyności zupełney na około ani nadgrody za Krzywdy wielorakie mieć potrafiemy do czego konfederacye z dawnych Seymow reassumowane, mogą być powodem y regułą te trzy potrzeby ieżeli stanownicza Praw władza należycie objasnić zechce Sądzę w nich

Zamknięta

Zamknięta rządu należytego doskonałość y Iey pomyslność, podaię pod Sąd y Wolą Majestatu iako nieskonczonym obowiązkiem y uszanowaniem powinnym iestem &c

Protocolle des Confernaces tenues dans le Palais du Primat le 29 d Aout 1763.

En conformité de l invitation faite par leurs Altesses le Primat du Rogaume et le Castellan de Cracovie Grand General de la Cour L'Ambassadeur Extra Ordinacre et Plenipotentaire de S. M. Imple de Russie se rendit a l heure marqué au Palais du Primat qui a fait l ouverture de cette conferense de la maniere qui suit

S M te Imple de Russié á montre de son avenemen au Throne qu Elle est penetree de l'amour de la Paix et par consequent du plus solide bonheur des peuples d'une maniere si convainiante qu'il n'y a aucun doute que S. M. I. n'ait les memes sentiments peifiques vis avis d'une Republique Voisine et Amie, Mais Comme l Entrée des quelques Regiments Russes en Lithvanie semble allarmez la Noblesse, Au point qu'il est a Craindre que l' Esprit de parti n' occasionne des troables dans la Republique Leurs

Leurs Altesses le Primat du Royaume et le Castellan de Cracovie Grand Genoral de la Cour prient S.E. l'Ambassadeur de Russie demployer ses soins pour puvenir ce malheur de la Republique pour moyenner le retour des dites Trouppes Russes qui se trouvent en Lithoanie par le chemin le plus Court et pour ôter to ut ce qui pourroit Causer de l'inquietude.

Sur Cela S.E. l'Ambassadeur Extraordinaire et Plenipotenc de Russie a fait connoitre ce qui suit

Les raisons parles quelles Leurs Altesses se sont rendües ici ne sont pas moins luables que necessaires; La desunion entre quelques Familles est grande et il paort a craindre qu'elle n'eclate en une rupture et Confederation Mais qui ignore cette verite.

Omne Regnum in Se divisum desolabitur

Ces sortes destroubles sont dans la Classe de choses dont le commenement est en notre pouvoir et dont le Reste s'en suit de soy mem, sans que ni la prudence ni la force humaine en puissent arreter les consequences. Pour prévenir un tel Malheur Vos Altesses sont authorisées non seulement par leur Charges et Dignités, mais ausi par les Propositions de S. Mte le Roy faites dans le dernier Conseil du Senat pour conserver la tranquillite

tranquillite pendent son absence
Le Tribunal de Vilno semble etre une
Etincelle du feu qui court sous la cendre et
celui qui doit s'faire dans le Pais de la
Couronne pourroi bien occasioner un embra-
sement general. Dans ce cas il pouroit bien
arriver que les Puissances Voisines ne regar-
dassent pas d'oeil indifferent de tels evene-
mais par la raison que Panis dum proximus
ardet Qu'est ce qui resulteroit de tout cela
la ruine de plusieurs Milles d'innocens et un
desolation Generale
Pour a qui regarde le passage des Trop-
pes Russes c'est un transitus innocuus com-
me cela est prouve par la lettre de requisition
du Marechal de Soltykow au Grand Ge-
neral de Lith. Il est d'ailleurs connu que
celas est pratique tous les Jours entre des Pu-
issances amies et Allies. Neanmoins S.E.
Ambassadeur Extraordinaire et Plenipotent
de Russie sachant les cas que sa tres gra-
cieuse Souveraine fait de l'amitie de la Re-
publique s'emplogera pour que les dites
Trouppes retournent dans leurs Pais par le
chemin le plus Court et au plutôt afin de
calmer les esprits et d'oter tout ombrage qu'
on en pourôt prendre Pour concourir a un
but aussi salutaire l'Ambassadeur de Rus-
sie ne doute point que leurs AA qui veillent

alle

alu tranquillite publique n'effectueront pas leurs soins Patriotiques

1 Que le Prince Radziwil et le Tribunal de Vilno n'accablent ni poursuivent de Decrets et de Condemnats les Amis de la Russie et ceux qui ont éte contraire au dit Tribunal

2 Que les Decrets et les Condemnats dont l'execution a ete remisse ad tempus benevisum n'ayent point de lieu

Par raport au Tribunal de Petricau il est notaire que c'est un Tribunal qui est uniquement du ressort de la noblesse c'est pourquoi il est juste qu'on lui laisse les mains libres afin qu'elle puisse elire sans aucun contrainte ses Deputées et laisser juger a ceux a qui il appartient de la legalité, de l'Election et des Deputées eliis

Pour cet effet il est à propôs qu'on eloigne toutes les Trouppes du lieu du Tribunal et qu'on n'y envoye que le nombre accutumé pour la garde

Comme tout cela est fondé sur les Loix et la Constitution de la Republique il est a croire que chaque bon Patriot s'y pretera de bon gré et qu'il ne repugnera point aut Loix de la Patrie et par la il est Claire que si par qui que ce soit il y avoit deja eté pris quelque arangement a ce sujet il faudoroit rapeller les Trouppes qui pourroit donner de l'ombrage

La dessûs leurs AA le Primat du Royaume et le Castellan de Craçovie Grand General de la Cour ont accepté avec reconnoissance la Declaration de la sortie des Trouppes Russes et de

leurs

leurs Coté ils employeront conformement au devoirs de leurs charges tous les soins pour que le repos et la tranquillite dans la Republique ne soyent troubles en aucune maniere

Comme Mr. le Vice Chancellier de la Cour a fait part a leurs AA. d'une memoire donné a Mr. l. Ambassadeur pour lui notifier ministerialement la nomination de S.Mte le Roy des Commissaires Polonois pour la Commission que S.M.I. a eu la bonté d'accorder pour le reglement et bonification des domages causes par les Trouppes dans le Pais. Leurs AA. prient S. E. Mo l Ambassadeur de Procurer de la Cour la nomination d Mrs le Prince Putatin et Collonel Pudzkow qu'on souhaite d'avoir pour Commissaires Russes afin que la gracieuse declaration de S.M.I. ait son effet au contentement de la Nation L Ambassadeur de S.M.I. ne manquera pas de notifier a la Cour la nomination de Sr le Roy de Pologne de Commissaires et de solliciter pour que la nomination de Commissaires Russes ait lieu au plutôt. Ensuite de quoi on a expedie des Exemplaires signes de part et d autre

Copie de la lettre au General Cte Sottykow de Varsovie le 29. d'Aout 1763.

Ensuite de ce que j'ai eu l'honneur de Vous ecrire par le Courier Nicinski qui a son retour m'a remis exactement Votre reponse je Vous ecris cette Lettre pour Vous dire que conformement aux volontés de l Imperatrice Vous avez a faire reprendre au Trouppes de S.Mte le chemin par ou Vous êtes venüe pour qu Elles rentrent dans leurs quartiers La bonne discipline que les Trouppes ont

ont observées est un effet de soins de Votre Excellence on en fait l'eloge de tut part et je n'ay que faire de Vous recommander Monsieur de vouloir faire observer aux Trouppes la meme bonne discipline sur leur retour. J'attendrai Mr la nouvelle de Votre marche pour en faire ici l'usage convenable Je l'honneur d'etre

Dyaryusz z Grudziąza od dnia 25. Marca.

Dnia 25. w Niedziele stanąłem z rana w Grudziązu o godzinie Dziesiątey y zastałem ieszcze Miasto w cale puste. oprocz Jmci Pana Kasztellana Chełminskiego Jmci Pana Generała Poniatowskiego y Staroste Mirachowskiego ktorzy tu dawniey przybyli. Inni Obywatele Seymikow partykularnych dopiero zieżdzać zaczęli Tego dnia o godzinie Dwunastey gdy byłem na obiedzie u Jmci Pana Kasztellana Chełmiskiego przeiezdzali Xiążęta Radziwiłowie razem wszyscy y Millicya Ich wspolnie złączona przechodziła przez Miasto do Dobr Xiążąt Ichmc na konsistencyą omile czyli dwie od Grudziąza, ten przechod zgorszył zaraz Jmci Pana Poniatowskiego, y przyszedłszy po obiedzie do Jmci Pana Kasztellana zaczął zwawie reprezentować w te słowa. Że przechod Ludzi Xiążąt Radziwiłow nie może inaczey być tłomaczony tylko na opressyą wolnosci y swobod Prowincyi

Pruskiey

Pruskiey. A zatym Oswiadczam się publicznie Mści Panie Kasztellanie, że będąc indygeną Pruskim gotowym życie położyc przy Prawach y wolnosci tey Prowincyi. Jmci Pan Kasztellan exkuzował ten przechod bardzo pięknemi racyami że Generał ieszcze daleko że droga y Miasto wolne każdemu do przechodu, że onsam gotow się opponować oto gdyby na Przedmieściach lub w Mieście lokować się mieli że liczna Milicya Xiążąt Jchmć nie powinna być nowa w oczach Jego ponieważ tak iezdzili y iezdzą, dopiero gdy ~~Jmci~~ Jm deleka podroż odprawiać przyszło na Generał teraznieyszy iako Obywatelom y Indygenom tuteyszym bez mnieyszego dla Siebie Konwoiu obeyść się nie mogli. Przymowił się Jmci Xiądz Biskup Kaminiecki do tego dyskursu dziękuiąc Mu bardzo że oswiadcza Życie łożyć za Prawa Prowincyi Pruskiey a gdyby była wiedziała Prowincya przed dwiema laty o tak pięknych Sentymentach szukałaby była Protekcyi Jego na ow czas kiedy Ją w Trybunale względem Indygenatu za gardło duszono y na tym skończywszy się Konferencya Jmci Pan Generał poszedł do siebie a my wsiadłszy w Karyte poiechalismy do Torpna o pułmili od Grudziąza do Jmci Pana Starosty Grudziązkiego gdzie tego dnia wszyscy Senatorowie Prowincyi y

Xiąże

Xiąże Woiewoda Poznanski Kijowski znaydować się razem postanowili, tam przyiechawszy zostaliśmy y więcey tego dnia non subsecutum.

Dni 26. przysłał do nas Jmci Pan Generał Chomontow Officyera donosząc iż dowiedziawszy się wczoray iż Czyis Ludzie przechodzili przez Miasto y słysząc że okolicznie po Wsiach iacyś Żołnierze Nadworni pokazuią się, a osobliwie Komputowi co iest przeciwko prawu y wolności więc oświadcza Imieniem swego Generała że ieżeli Ci Ludzie nie będą ze Wsiow rugowani, przymuszony będzie wrocić nazad do Grudziąza Woysko swoie, sztrzegąc razem Wolności Polskiey y swoich Magazynow, na to Jmci Pan Woiewoda Malburski Imieniem przytomnych krotko reposcit, że Wolności naszey nam strzedz należy, że Ludzie Nadworni stoią tylko w Dobrach tychże Samych Panow, w ktorych służbie zostaią, że ieżeliby przez przechod komu krzywdę uczynili, tedy ta skarga nie powinna być do Jmc Pana Chomontowa zaniesiona, z tym wszystkim upraszał aby doniosł Jmci Pan Chomontow, kto się o iaką krzywdę przed nim skarżył, że zaś te oświadczenie kommunikować obligowany iest wszystkim. Więc doprasza się, aby co teraz mowi, in scripto ten Officyer od Jmc Pana Chomontowa przywiozł. Gdy zaś w godzinę doczekać się rezolucyi nie mogliśmy z Przedmieścia Grudziązkiego, na ktorym były, Kwatery Moskiewskie, uprosiliśmy JP. Goltza aby do Jmci Pana Generała Chomontowa sam doiechał y in scripto tey propozycyi domagał się, ale iuż nie zastawszy na kwaterze szukać Go musiał, y ledwie Go znalazł u Jmc

Pana

Pana Generała Poniatowskiego, tam gdy wychodzą-
cego na Schodkach spotkał, nie więcey z Jmci
Panem Gołtzem mowić nie chciał, więc Jmci Pan
Generał Gołtz poszedł do Jmci Pana Generała Ponia-
towskiego, reprezentuiąc że propozycya ktora podał
Jmci Pan Chomontow iest gwałtowna iże wzywa sa-
mego Jmci Pana Poniatowskiego aby chciał interpo-
nere do Jmc Pana Chomontowa Officia sua ponie-
waż z nim mowić nie chciał, ale z gorszeniem nasz
wszystkich doniosł Nam Jmci Pan Gołtz że za-
miast interessowania się znalazł Jmci Pana Ponia-
towskiego w sentymentach przeciwnych, y że ten
sam Jmci Pan Poniatowski podał swe propozycye
in scripto. Xwsza Aby Konfederacya była ge-
neralna na ktorey ułożone maią być propozycye
wszystkie Co się ma traktować na Generale 2do
Żeby Ludzie cujuscunq Generis a osobliwie Kom-
putowi byli o cztery mile za wisłę oddaleni,
na co ieżeli rezolucyi nie będzie we dwie Godziny
Moskwa do Grudziąża zaraz wciągnie, reposuit
na to Jmci Pan Gołtz że nie wątpi o dobrey y po-
myslney rezolucyi byle tylko chciał więcey czasu
przydać iak dwie godziny, ponieważ rozmowa
między wielu Obywatelami tak prętko ułożona
być nie może, dla tego prosił Jmc Pana Ponia-
towskiego aby napisał do Jmci Pana Generała
Chomontowa iakoż tenże Jmci Pan Generał Ponia-
towski pisał do Niego w te słowa. Ponieważ za kil-
ka Godzin obiecuią mi dać na punkta rezolucyą

Ktore

Ktore posłałem, y czynią mi zgodnego nadzieie między Nami pomiarkowania się, więc chciey się WPan kilka Godzin zatrzymać z Woyskiem y ten List dawszy Jmci Panu Gołtzowi przeczytać za powrotem Jmci Pana Gołtza gdysmy przeczytali punkta, y gdysmy otym Liscie informowani byli taką dalismy rezolucyą 1mo O Woysku Komputowym nie wiemy czyli iest y gdzie się znayduie ale iak prętko informowani będziemy tak zaraz interponemus staranie nasze aby było oddalone co zas do Ludzi Nadwornych, tych, chociaż żadnego nie masz w Miescie ani na Przedmiesciu ale każdy do swych Dobr swoich odesłał, przecież y do tego usilność nasze przykładać będziemy aby byli wyprowadzeni, byle Ich Mę wszystkich swoich Żołnierzy co w Miescie stoią oddalić tak że raczyli, a że abutroq iakowes potrzebne iest upewnienie, Więc my wszyscy damy na siebie Assekuracyą in scripto że to co deklaruiemy wypełniemy a Jmci Pan Poniatowski wzaiemnie maiący Władzę nad Moskwą /: iako Nasz List informował :/ nie chay nam da sponsionem in scripto iż Moskwa do Grudziąza nie wciągnie Powtore Gdy te scripta mutuo ab utrinq podpisane będą, przyrzekamy że do Konfederacyi przystępuiemy inaczey sub armis nie zaczynać nie chcemy, co tylko skonczona była in scripto oddana tym sposobem Jmci Panu Gołtzowi rezolucya przybiegli Obywatele z Grudziąza daiąc Nam znać że Moskwa całe

Miasto

Miasto otoczyła bramy wartą mocno osadziła, y przed Ratuszem /: gdzie Generały odprawiacsię zwykły :/ obwach wielki postawiła, pospieszył zaraz Jmci Pan Gottz y z naszą rezolucyą y z nowym occasione weyscia Moskwy pytaniem co się to dzieie? y co robić daley Zamyslaią? Tymczasem w Godzine za Jmci Panem Gottzem bez naymnieyszey Assystencyi żadney przed tym gwałtem y tą woienną apparencyą nie pokazuiąc Trwogi, do Miasta przyiechalismy y co tylko stanowszy w stancyi u Jmci Xiędza Biskupa Kaminieckiego u Xięży Jezuitow w Klasztorze czekaiąc, iaką rezolucyą przywiezie Jmci Pan Gottz, przychodziło wiele szlachty skarżącsię ieden o dyszarmowanie w bramie, drugi o zatrzymanie, trzeci donosząc co się z resztą stało, iakoż tam dowiedzielismy się iż Constatui ze Gdanska /: ktorzy zwykli zawsze pro dignitte Officij z dragonią do Miasta wieżdzać :/ wszystkich Dragonow dysarmowano, mitygowalismy ile możności naszey było, fervorem w Obywatelach animuiących się wzaiemnie do wycięcia Moskwy y uwolnienia Miasta reprezentuiąc wszystkim Ichmę że to obsequium sami uczynić bysmy gotowi, oszczędzaiąc krew Braci Naszych gdybysmy się nie lękali pretensyi w Magazynie ktore przed nami iuż na pięć Milionow Rublow Jmci Pan Chomontow oszacował, przekładalismy że chociaż niesprawiedliwa byłaby takowa pretensya, mogłaby iednak być przyczyną do iakiego wtargnienia

w targnienia w Kray Woyska Moskiewskiego, czego się nigdy nie spodziewamy pod żadnym innym pretextem, chociaż Sami Xiążęta Ichmość Czartoryiscy upewniaią o weyściu Moskwy do Polski na utrzymanie Krola przyszłego. Te reflexye ostudziły wszystkich Obywatelow, y dopiero z spokoynością słuchaliśmy, co nam przyniosł Jmci Pan Gołtz od Jmc Pana Poniatowskiego, ale kiedy więcey nie dowiedzieliśmy się, tylko że od tych dwoch punktow nie odstępuie y że Moskwa nie wyidzie poki te dwa Artykuły podanych propozycyi wypełnione nie będą. Więc rozmowiwszy się między sobą posliśmy provincialiter do Jmc Pana Woiewody Chełminskiego, aby iako pierwszy Senator nomine totius Provinciae posłał do Jmci Pana Chomontowa ofinalną rezolucyą nihil ominus gdy iuż ten gwałt przez Moskwę iest Prowincyi popełniony, aby się ten Pan Woiewoda z nami manifestować raczył. Gdyśmy te Materyą skonczyli traktować przyszedł Jmci Pan Generał Poniatowski z Jmci Panem Starostą Mirachowskim, do ktorych zaczął Jmci Pan Woiewoda Chełminski, że do niczego nie przystąpi, poki Moskwa z Grudziąża nie wymaszeruie, na co reposuit Jmci Pan Generał Poniatowski assekuruiąc na honor swoy że zaraz Moskwa wystąpi, iak prętko tylko Woysko Komputowe y Ludzie wszyscy Cujuscunq Generis oddaleni będą, odezwał się Jmci Pan Woiewoda Malborski że o woysku żadnym Komputowym nie wiem gdzie iest y czyli iest A.to chociażby y gdzie było nie

iestem

iestem w obowiazku usprawiedliwiać dyspozycye Hetmanow Ktorzy tylko przed Rzplitą z rządow swoich sprawować się powinni./ Co się tycze Ludzi Nadwornych wszystkim wiadomo, że Zadneyo nikt w mieście nie widział, ani na Przedmiesciu słyszałem że niektorzy Ichmć co z Konwoiem poprzyiezdzali w swoich Dobrach swoy Konwoy y Ekwipaże zostawili, a o moich Ludziach donoszę WMć Panu że stoią w Starostwie Grudziazkim o co się Jmci Pan Starosta nie skarzy ponieważ mi wytchnienie moim Ekwipażom pozwolił, z dobrey przyiaźni, nie wiem tedy iak bys WPan żądał przeniesienia Ludzi y Ekwipażow chyba z Dobr własnych do Cudzych, co się nie godzi. Reposuit na to Jmć Pan Generał Poniatowski że Woysko Komputowe musi być gdzies nie daleko y na to mu więcey dowodow nie potrzeba, tylko że tu widzi dwoch Regimentarzow, więc iako to iest gwałtem prawa assekuruie że poty Moskwa nie wynidzie, poki to Woysko nie ustąpi, względem zaś Nadwornych, o tych żądał się rozmowić, iakim sposobem mogli by być lokowani, y gdzie na co odezwał się Jmci Xiądz Biskup Kaminiecki wybacz mi WPan Mci Panie Generale że się z dwoch przyczyn do tego dyskursu przymowić muszę, raz że iestem Indygena z dawnych moich Antenatow y nigdy od usług tey Prowincyi w trudnosciach o Indygenaty po Trybunałach u Dworu y na każdym mieyscu, na krok od obowiązkow dobreyo Patryoty nie oddaliłem się.

Drugi

Drugi raz że Skarga y obwinienie WMć Pana
sciąga się podobno więcey na tych wszystkich
ktory z daleka na rady tuteysze przybyli y
ktory sub Interreyno Praesenti w okropnym
Oyczyzny stanie nie maiąc bespieczenstwa pod
własnym Kraiu swego Prawem przymuszeni są
podobno Nadwornych Ludzi Konwoiem zdrowie
swoie zastaniać, Jestem Ja naypierwszy z tych
ktory z nayodleglejszych stron przyiechali,
a zatym usprawiedliwiam się żem żadnych Lu
dzi nie sprowadził, ale gdybym to samo uczynił
osądz WPan między temi dwoma Grzechami
roznice, ktory iest z tych winnieyszy czyli ten
co z Szlachtą rodowitą Bracią przyiechał, czy
li ten co Cudzoziemskie Woysko na większe Oby
watelow uciemiężenie sprowadził, y co na miey
scu obrad bramy y Ratusz wartą osadził?
powiedz WPan ktory z Nadwornych Ludzi
Szlachtę dyzarmował, w bramach zatrzymał,
albo iaką wiolencyą uczynił. Wszak weszła Mos
kwa Kogoż z Naszych Ludzi w Miescie, lub
na Przedmiesciu zastała, oprocz Żołnierzy Jmci Pa
na Woiewody Pomorskiego y Jmci Pana Starosty
Mirachowskiego, a Więc przyznać WPan możesz
że ten gwałt iest naywiększym w Oyczyźnie wy
stępkiem ostatnią narodu Naszego wzgardą y
Praw Prowincyi poniżeniem. Nie iest Moskwa
z Polską w Woynie, ani my iako prywatni Obywa
tele w żadney Znią zostaiemy Kointeliencyi, czego
by Cnota y podczciwość nasza na Sobie nie zniosła za
coż tedy Nas w około otoczyli, y za co nam pod war
tą y pod flintami Moskiewskiemi obrady Nasze

Odprawiać

odprawiać przychodzi. Na ostatek czego WPan żądasz rozumieć nie mogę, ieżeli oddalenia Ludzi Nadwornych offiarowalismy się WPanu in scripto dać assekuracyą, iż gdziekolwiek się znaydzie pomkniemy Ich iak naydaley, bylebys Nam WPan dał upewnienie iż wzaiemnie Moskwę z Grudziąża wyprowadzisz, y w podobney dalekości osadzisz, ale za Woysko Koronne nie wiem kto się tu odzywać będzie na to odpowiedział Imę Pan Poniatowski że pod podczciwym słowem przyrzeka, iż Moskwa zaraz wyidzie iak prętko się na Konferencyi wszystkie trudności ułatwią, ponieważ mię WPanowie upewniacie o wyściu Nadwornych, więc za Komputowych niechay assekuruią się Ichmę Panowie Regimentarze. Domagali się wszyscy aby te propozycye podał Imę Pan Poniatowski do iakieyś Konferencyi, względem Ludzi Nadwornych lokacyi na ręce Imci Pana Woiewody Chełminskiego, aże wiele razy powtarzał w dyskursie swoim o Ichmę Regimentarzach więc na to odezwał się Imci Pan Woiewoda Kijowski dziwno mi iest bardzo że Generał Woysk Cudzoziemskich zdumiewa się na to po co tu Regimentarze przyiechali Iestem Regimentarzem naystarszym y nie wstydzę się tego pod tak godnym Hetmanem, lecz iestem oraz Obywatelem y Indygeną tuteyszey Prowincyi z dawnych moich Przodkow, może nie mam ordynansu, ale ieżeli się znaydzie taki Regimentarz ktory ma Ordynans przykładać się będę, żebys WPan miał upewnienie, byles nam dał skrypt że Moskwa wyidzie, (skonczyła się

ta

ta Konferencya na przyrzeczeniu Jmę Pana Generała Poniatowskiego że da Assekuracyą y na exkuzie z tego do Jmci Pana Woiewody Kijowskiego nic nie mowił, co się zastycze propozycyi obiecał nam Kommunikować przez Jmę Pana Woiewodę Chełminskiego

Dnia 27. zaraz Moskwa powiększyła Warty w bramach y Pikietow około Zamku y poroźnych mieyscach. Zeslismy się do Woiewody Malborskiego porozumiewaiąc się od czego nam zacząć należy y wysłalismy do Jmę Pana Woiewody Chełminskiego o Kommunikacyą punktow dnia wczorayszego nam deklarowanych od Jmę Pana Generała Poniatowskiego, ktore gdy nam przyniesiono zdumielismy się że zamiast o Ewakuacyi Woyska Cudzoziemskiego znalezlismy 1wszy punkt żeby Jmę Pan Woiewoda Pomorski ante omnia przysiągł. 2gi żeby Marszałkiem był Jmę Pan Prebendowski Starosta Mirachowski 3ci żeby Posłowie nie byli tylko Indygenae et bene Possessionati y umowieni siła y ktorzy ad ultimum dopiero że Officyerowie maiący Kommendę dałżą sponsionem iż Moskwa Wyidzie. Przeczytalismy wszystkim Ichmę żądaiąc powszechnego w tym zdania y rady, ale żadnemu Kochaiącemu wolność y Oyczyznę podobać się to nie mogło, żeby w materyi do Generałow należącey prywatne czynić Konferencye, y Assekuracye podpisywać. Odezwali się

razem

razem Woiewodztwa Chełminskiego obywatele że pierwszy Artykuł w tych Punktach przeciwny iest Komplanacyi w Warszawie uczynioney, y przez samychże Xiążąt Jchmc podpisaney, gdzie ab utrinq aby ante omnia Jmc Pan Woiewoda Pomorski Indygenat produkował, a potym in deffectu o niego prosił, ad ultimum otrzymawszy Indygenat dopiero przysiągł, a iakże teraz łamać Komplanacyą et transcedere solennites kiedy Indygenatow Prowincya dawać nie zwykła aż po obraniu Marszałka naywięcey zas sarkali wszyscy że impositive położono za Kandydata do Marszałkowskiey Laski Jmci Pana Staroste Mirachowskiego, ponieważ była alternata na Woiewodztwo Chełminskie, y w Instrukcyach mieli mieli Posłowie na Generał aby od alternaty nie odstąpili —.

Nie można było w tym Tumulcie rozumieć co ktory mowił, dopiero gdy się cokolwiek usmierzyło odezwał się ieden z obywatelow przyszedłszy do Senatorow. Zwasciez WPanowie na co się zanosi. Moskwa nas w koło otoczono, punkta podano y ieszcze grozą, że poty Moskwa nie wyciągnie, poki Artykuły podane wypełnione nie będą. Widzicie sami WPanowie, że nie masz żadnego punktu ktory by nie był przeciwko prawu, przeciwko Komplanacyi y przeciwko dawnym zwyczaiom Naszym, nie rozumiem iednak inszego sposobu, tylko rozkaz Jmc Pana Poniatowskiego wykonać albo manifestowawszy się przeciwko oppressyi Generała niemieć

Pierwszy

Pierwszy sposob iest oczywista niewola, drugi est niezawodna zguba całey Prowincyi) Ktoż się teraz będzie uskarżał przed Rzeczopospolitą, y kto będzie reprezentował teraznieysze Krzywdy Nasze ieżeli Senatorow Pruskich pod process w Trybunale po niedoyściu Generału, otrzymany przez Pana Woiewodę Pomorskiego podciągać będą (zamierzyła się Familia Xiążąt Ichmć na Prawa o Indygenatach teraz znowu drugie Prawo o Posłach znieść usiłuią) kiedy nie tylko na Generale Ruskim w Instrukcyi zmnieyszenie ad certum numerum Posłow Pruskich zalecono, ale y dzisiay w punktach podano aby przed Generałem postanowić liczbę Posłow y ieszcze umowić Ktorych y iakich, prosiemy WPana Mści Xiąże Biskupie Kaminiecki y WMć Pana Mci Panie Woiewoda Kijowski, y wszystkich Indygenow Ktorzyście tu dla usługi Przeswietney Prowincyi przyiechali, żebyście Krzywdę nasze y gwałt w oczach waszych popełnioney całey Rzplitey na Konwokacyi Zgromadzoney donieść raczyli. Wszakże iestesmy iednym Ciałem y z Stanami Korony Polskiey y pod rządem iednego Krola zostaiemy (bierzciesz z nas miarę iakiego się panowania spodziewać macie, kiedy ten nowy Kandydat do Korony Jmci Pan Poniatowski, pierwey nas chce mieć niewolnikami, aniżeli Poddanemi, y pierwey chce poznosić wszystkie Prawa, aniżeli na nie przysiądz.) Ta okoliczność determinowała Senatorow posłać do Jmć Pana Generała Chomontowa, ponieważ Jmć Pan Generał Poniatowski do Officyerow Moskiewskich

w Punktach

w ponktach na swoich odesłał, ażeby tenże Jmć Pan Chomontow raczył nam mieysce obrad od Woyska uwolnić y z tą rezolucyą posłismy do Jmci Pana Woiewody Chełminskiego, aby iako pierwszy in ordine Senator do Kommendy Moskiewskiey uczynił delegacyą. Tandem przy zgromadzeniu całey Prowincyi Tenże Jmci Pan Woiewoda publicznie uprosił Jchmć z Chełminskiego JPana Dziwanowskiego Podwoiewodzego Chełminę z Malborskiego JPana Potockiego Starostę Smotryckiego z Pomorskiego Jmci Pana Chorążego Garskiego aby desiderium Prowincyi względem Ewakuacyi Jmci Panu Generałowi Chomontowi przełożyli, uczynili to Jchmć chętnie dla Przeswietney Prowincyi, y zaraz poszedłszy do Jmć Pana Generała oswiadczył Jmci Pan Starosta Smotrycki w te słowa Przychodzę tu Imieniem Senatorow Prowincyi Pruskiey y innych Indygenatom się zaszczycaiących, tudzież Imieniem Dygnitarzow y całey Prowincyi tuteyszey Obywatelow domagaiąc się dla iakich przyczyn wciągnełes WPan nazad Woysko na mieysce Obrad publicznych, y czy na to masz Ordynans Imperatorowey Jeymści. Reposuit na to że miałem ordynans wyiscia y wyszedłem, ale widząc zgromadzenie wielkie Ludzi y słysząc o niektorych Komputowych y Nadwornych po Wsiach gdzies w okolicy stać maiących, musiałem providendo Securitate Osoby swoiey y Magazynow na pięć milionow Rublow wynoszących bez Ordynansu nazad do Miasta wprowadzić Woysko ale gotow znowu iestem ie wyprowadzić, byłem

bylem miał assekuracyą od Prowincyi in scri-
pto iż żadna szkoda nie stanie w Magazynach.
Powrocili Ichmc do Kongressu donosząc otey rezolu-
cyi ale iako żadna tak y ta zdrowemu rozumo-
wi podobać się nie mogła, ażeby Prowincya skrypt
na siebie dawała y od ognia lub innych wielo-
rakich przypadkow in vadimonium siebie pokła-
dała. Zdało się tedy wszystkim drugi raz Deputo-
wać Jmc Pana Czapskiego Podkomorzego Chełmin-
skiego y teyoż samego Jmc Pana Potockiego Sta-
rostę Smotryckiego do teyoż Jmc Pana Chomon-
towa upewniaiąc że my się kontentować będziemy
słowną deklaracyą, spodziewaiąc wzaiemnie, że Jmc
Pan Chomontow słowu wierzyć będzie, a gdyby na
nim nie dosyć było więc może Jmc Pan Generał Kom-
mendant zostawić bespieczenstwo Magazynow swoich
za Miastem będących, byle Nam uwolnił Miasto, Ra-
tusz y bramy, nie maiąc nic intra mœnia Civitatis
coby się prowiantem albo amonicyą nazywać mogło.
Tandem ciż powtornie delegaty nic nie wskorali. Po
wysłuchaney tedy circa solitam horam Mszy S. i
po ktorey skonczoney iakie się mogły dziać Inkon-
weniencye y Zamachy tego nie wspominam. Po-
wrocilismy się do Jmci Pana Woiewody Malbor-
skiego, na obrad umawiali się rożni Ichmc roz-
ne daiąc sposoby do ratowania w tey oczywistey
oppressyi naylepsza iednak zdawała się rada, udać
się do publicznego użalenia prez Manifest so-
lennie uczyniony inhærendo Deklaracyom przez
Jmc Pana Kaiserlinga danym, że Nam w niczym
naszey

naszey wolności y Praw nie narusza, y tak stanąwszy natym przedsięwzięciu posli niektorzy do Manifestu my iednak zostali się z Senatem y wielką częścią obywatelow u Jmci Pana Woiewody Malborskiego na Zamku, przesłuchać nie można było, przychodzących coraz więcey Obywatelow z Skargą z żalem na oppressyą wolności Jedni donosili że Jmę Pan Poniatowski założył mieysce rady u Jmci Pana Chomentowa, drudzy że Woysko Nadworne pod bębnem y Trąbami wchodzą do Miasta, trzeci widząc tak Wielką gwałtowności apparencyą żądali od Senatu bespieczenstwa własnych osob swoich. W poszrod tych skarg y dyszkursow (wszedł Jmci P. Prebendowski Chorąży Pomorski Delegowany od Jmę Pana Poniatowskiego do Jmę Pana Woiewody Chełminskiego aby poszedł do Kościoła zagaić Generał na co wszyscy się odezwali że Moskwa w bramach y pod Ratuszem? Ktorzyż to są tak bezbożni obywatele co za prassaią na radę do Kościoła nie widziemy tylko Jmę Pana Poniatowskiego Kommendanta teraz Moskiewskiego y Jmę Pana Starostę Mirachowskiego, z kilka należącemi do siebie a zatym ani się godzi ani miłość Oyczyzny radzi, abysmy chodzili do Kościoła), poki Moskwa nie wyidzie toż samo potwierdził Jmci Pan Woiewoda Chełminski

Chełminski y Inni Senatorowie, ale co się tycze wyma
szerowania Moskwy reposuit Imci Pan Chorąży Pomor
ski że poty Moskwa nie wyidzie poki propozycye na
pismie Jmę Panu Woiewodzie Chełminskiemu na
dniu wczorayszym podane nie będą ułatwione y z tym
wyszedł. Tym czasem słonce iuż było nad zacho
dem y wszyscy smutkiem na to patrzali że Dzien
determinowany na Obrady Prowincyi konczył się
więc znaczna Część Obywatelow z żalem poczęła się
rozchodzić do swoich Stancyi Inni zas zostali ieszcze
obliguiąc Jmę Pana Woiewodę Chełminskiego y
Malborskiego, aby donieśli o tey Wiolencyi Xiciu
Prymasowi y o drugie Uniwersały do Torania
na Generał upraszali, w tym dano znać że Mos
kwa bramę Zamkową osadziła, y że przed Colle
gium Jezuickim Wielka Warta stanęła, że tedy
na Zamku stał Woiewoda Malborski, a u Jezui
tow Biskup Chełminski y Kaminiecki, posłali za
raz do Jmę Pana Chomontowa dowiaduiąc się
co te warty znaczą, ale powrocił Officyer z ra
portem że są postawieni dla bespieczenstwa
swego od Tortki Zamkowey y tak w krotce ru
szył się Imci Pan Woiewoda Kijowski y Biskup
Kaminiecki do swoiey Stancyi, gdzie mijaiąc prze
rzeczoną Moskwę znaleźli iuż na przeciwko nich
uszykowaną Szlachtę z orężem ale perswazyami
roznemi pomienionych Obywatelow od przedsięwzię
cia y bitwy

y bitwy odwiedli Tandem około dziesiątey słychać było strzelenie na ulicy rozumieliśmy że Pani Szlachta albo żołnierze Nadworni Jmć Pana Woiewody Pomorskiego, lub Starosty Mirachowskiego strzelaią na Tryumph pozonanej Wolności. Słychać było coraz więcey strzelania plutonami. My wszyscy Stancye pozamykać rozkazaliśmy, y w tym oczekiwaniu co się dziać będzie do rana zostaliśmy y na tym się dzień skończył.

Dnia 28. Szedłszy się do Jezuitow pozwaliśmy dla powzięcia prawdziwey relacyi o przeszłym nocnym tumulcie, y tak nam przynieśli wiadomość że Towarzysz z pod Vlanow Jmći Pana Starosty Mirachowskiego, będąc na Ordynansie u Jmći Pana Chomentowa piiany kłocił się z Moskwą porwał się do szabli, y wiele pokaliczywszy Sam zginął, bo gdy ręcznym orężem pokonany być nie mogł strzelano do niego, y zabito, huk strzelby stworzył wszystkich Moskalow na wartach będących, którzy zgromadzając się do Komendy y na mieysce tumultu większy rozruch zrobili, w bębny larum uderzywszy Ludzie Nadworni y Dworscy Jmći Pana Koniatowskiego y Starosty Mirachowskiego na ten tumult zbiegli się, y poczęli nie znaiąc prawie iden drugiego strzelać aże się to działo wszystko przed Stancyą Jmć Starosty Mirachowskiego, dla tego marnie znaczny atowich z biegaiąc tylko po schodach w Sieni od ulicy Moskiewskiey zginął, pozwaliśmy oglądać mieysce ieżeli

ieżeli się zgadza z tą relacyą, y upewniono nas że iak stała w liniy Moskwa po iedney stronie ulicy tak ex opposito wszystkie okna sciany, Drzwi, postrzelano, ta Kara Pana Boga, że sami tumult zrobiwszy postrzelali się, nie upokorzyła IchMć Panow Poniatowskiego y Starostę Mirachowskiego, ale chcąc aby Ich grzechy ramiona nasze dźwigały szukali sposobu uchwycenia iakiego Człowieka z niemi nie trzymaiącego aby na Nas Complicit Tumultu przełożyć mogli, Że zaś przyiaciele nasi wszyscy w Stancyach swoich pozamykani, wielką zachowali spokoyność, więc spodziewali się Moskale że powracaiącego przynaymniey służącego w bramie lub fortecze przytrzymaią, zdumieliśmy się wszyscy, kiedy Nam doniesiono (że przy tak wielkim Staraniu Moskiewskim nie znalazło się tylko kilku Ludzi w areście y to ieszcze ieden Officyer powracaiący z Kollacyi od Xiążąt Radziwiłow z trzema Żołnierzami y Służącym swoim własnym) Jmci Pan Woiewoda Kijowski, na obligacyą Xiążąt Radziwiłow do Jmć Pana Chomontowa dwoch Stabsofficyerow od Regimentu Konnego to iest Jmci Pana Manseła Oberstleutenanta y Białochowskiego Majora posłał z expostulacyą, ażeby tych Ludzi oddać raczył a ieżeli w czym wykroczyli, offiaruiąc zupełną przed nim samym satysfakcyą, (reposuit na to że Ich wydać nie mogę, ponieważ meldowałem do Warszawy) upraszał daley Jmci Pan Manset aby mogł wiedzieć w czym wykroczyli, odpowiedział że

na Koniu

na Koniu prędko biegł y na ostatnim Forpoczcie nie chcący się sprawić przytrzymany wypuściłbym lecz nie tylko do Warszawy ale y do Imperatorowey Imci meldowałem, upewniam iednak że tak iest traktowany, iak przynależy Officyerowi, y Moderunek Konserwacyą a Konie wygodę maią. Mam Ja wielu Żalu do Ludzi Radziwiłowskich, ktorzy o pułtory mili z tąd Kozakow do Karczmy nie puścili, y Officyer maiący nad niemi Kommendę nie tylko mi Krzywdę tę uczynił, ale ieszcze nieuczciwemi słowy traktował, Imę Pan Manset domagał się według Trybu Żołnierskiego, aby się z temi Aresztantami widzieć mogł, y to beneficium denegatum, dopraszał się przynaymniey żeby ich przyprowadzono y w obecności Imę Pana Chomentowa mogł się z niemi rozmowić, ale y tę prozbę odrzucono, Co tylko tey relacyi wysłuchaliśmy, doniesiono nam że Ludzie Nadworni Imci Pana Woiewody Pomorskiego maszeruią z Chorągwią y nasi niektorzy Przyiaciele patrzali oknami, iak przyszli do pikiety Kozackiey z kilkudziesiąt złożoney y na Koncu Przedmiescia stoiący, tam swoią postawiwszy Chorągiew, sami poszli na forpoczty do Miasta y na rożne mieysca Przedmieściow, y połączyli się z Wartami Moskiewskiemi y Kozackiemi, ta relacya pomnożyła Żalu y Zasmucenia we wszystkich Obywatelach, że dwoch partykularnych Ludzi zgwałciwszy Cudzoziemską ręką Prawa y bespieczenstwo Prowincyi, ieszcze łączą sprowadzone Woyska Nadworne z Kozakami Moskiewskiemi, y Warty wspolnie odprawuią. Do tych wiadomości przybyła, znowu

insza

insza że z Miasta y do Miasta nikogo nie puszczaią posyłaliśmy do Wart Moskiewskich za co nikogo do godziny dziesiątey do Miasta y z Miasta nie puszczali, odpowiedz że tumult wczorayszy iest tego przyczyną, ale gdyśmy roznemi sposobami prawdy doscignąć starali się z wielkim Naszym zasmuceniem dowiedzieliśmy że to na ten koniec aby Szlachtę rozieżdzaiącą się do Manifestow łapiać przymuszać płacić, y roznemi sposobami obligować albo przynaymniey odprassać tych ktorzyby się na Manifest z nami pisać osmielili, taki postępek zgorszył wszystkich przytomnych tey relacyi słuchaiących. Tandem nie mogąc dłużey patrzyć na tak niezliczone krzywdy y oppressye ktore Obywatelom Moskwa czyniła umowiliśmy się z iadłszy obiad u Jmci Pana Woiewody Chełminskiego szczęśliwie się roziechać.

Deklaracye
Od Dworu Widenskiego

Od początku teraznieyszego Bezkrolewia Cesarzowa Jmci Krolowa Węgierska y Czeska iako Sąsiadka y dawno z Polską z przymierzona Przyiaciołka skwapliwie dała poznać, iako ią interessuie utrzymanie wszystkich Praw Possessyi y wszelkich Prerogatyw tey Rzeczypospolity, mianowicie Elekcyi Krola zupełnie Wolney. Lecz Cesarzowa Jmć powziąwszy wiadomość o rozsianych po Polszcze wieściach tym celem żeby w wątpliwość podać stałość umysłu y rzetelność Intencyi JCJ w tey okoliczności osądziła za rzecz należytą obiawić ie przez deklaracyą

istotną

istotną y Autentyczną.

Deklaruie tedy Cesarzowa y Krolowa Jmć sposobem naydoskonalszym y naysolennieyszym że tę Rzeczpospolitą ma za Panstwo udzielne y Nikomu niepodległe, a zatym że bez żadney restrykcyi rządzić się Prawami swemi powinna, ktore iey Ustawy Jeyże własne dały obierać sobie dobrowolnie Pana, przeto żadna Exkluzya mieć tam mieysca niepowinna, ponieważ nadwerężałaby y tę udzielność JEy niezawisłą od Nikogo, y tę wolność całą ktora ani Excepcyi ani ograniczenia przyimować nie może, ani się żadną miarą zgodzić z gwałtem ani nawet pogrozkami, ktorychby zażywano, aby Ją w Wolnym swoich Przywileiow kłocić y mięszać wykonaniu. Na tym tedy Gruncie wsparta Cesarzowa Jmć y Krolowa, y na Traktatach tylu tak szczęśliwie y tak dawno między Panstwami JEy y Rzeczpospolitą trwaiących, zakłada sobie w każdym przypadku swoie kierować kroki, y od tego momentu obowięzuie się uznać za Krola tego ktory na Tron Polski wolną podług Prawa Elekcyą wyniesiony będzie. A ponieważ Cesarzowa Jmć y Krolowa umysliła nie uciskać w niczym wolney Elekcyi Polskiego Narodu także podobnie nie mogła by oboiętnie patrzyć na to, cobykolwiek przeciwnego Temu umysłowi kto czynić usiłował. Y tec to są prawdziwe y nieodmienne Sentymenta

Cesarzowey y

y Krolowey względem Rzplitey Polskiey, y obrania przy-
szłego JCy Krola, Ktore dała iuż poznać Sąsiedzkim
Dworom, y Ktore za rzetelnością Intencyi JCy ręczą. Ma
naostatek przyczynę wierzyć że nikt zamyslać nie będzie
żadney używać z kądkolwiek bądz Wiolencyi do naruszę-
nia wolności Polskiego Narodu tym bardziey że gdyby
to się pokazało wszystkie Potencye Interessuiące się do
utrzymowania tey Rzeczypospolitey musiałyby stanąć
na przeciw takowym przedsięwzięciom

Od Dworu Francuzkiego

Tron wakuiący iest to czas naywyższey co może być wa-
gi w Krolestwie, Ktore sobie odbiera Pana. Y w tey to
tak przeważney Porze Krol ubiegał się żeby Narodowi Pol-
skiemu nowe dał upewnienie o przyiaźni swoiey y szcze-
rym Interessowaniu się do Chwały y pomyslności tey
Rzeczypospolitey

Posłowie Wielcy y Ministrowie Francuscy u wszystkich
Dworow Cudzoziemskich a mianowicie Margrabia Paulmy
w Warszawie mieli Zalecenie ogłosić przez słowne de-
klaracye, iakie są mysli Krola, względem przyszłey
Elekcyi Polskiego Krola. Lecz żeby iuż żadnego nie
zostawić wątpienia o czystych JKMci intencyach, a
nie obawiaiąc się wystawić dla wszystkich Ich na widok
mniema za rzecz powinną wyiawić sentymenta swo-
ie przez tę Istotną y autentyczną deklaracyą. Oświad-
cza tedy JKMość naynieżawodnieyszym y naysolennie-
yszym sposobem że w tey okoliczności iedynie tylko pożyt-
ka Rzeczypospolitey upatruie, inszego nie maiąc życzenia

ni

ni pragnienia nad to! żeby Narod Polski utrzymany wiedział we wszystkich Prawach Possessyach y Wolnościach, a osobliwie w tey naydroższey ~~[illegible]~~ Ktorą ma prerogatywie, że sobie sam Krolow daie wolno ich y dobrowolnie obierać.

Temi zagrzany Sentymentami Krol, y istotną przychylnością ku Narodowi temu z Koroną swoią dawano zpowinowaconemu wszystko względem Niego wypełni czego sprawiedliwość przymierza y zobopolne węzły przyiaźni po nim wyciągać mogą, na Koniec wspierać go będzie wszystkiemi sposobami, ktore tylko w mocy Jego będą, ieżeliby mimo wszelkie mnie, manie miał być kłocony w wykonywaniu Praw własnych. Może tedy być Ten Narod upewniony o pożytkach dla siebie y o nie może bespiecznie z wszelką upomnie się ufnością, gdyby Przywileie Jego miały być naruszone y zgwałcone. Ale Krol ma przyczynę spodziewać się, że podobny nie trafi się przypadek ponieważ Sąsiedzkie Potencye ~~[illegible]~~ rowniez iako naysolenniey deklarowały że umysliły zachować statecznie tę Rzeczpospolitą w aktalnym Jey stanie prawach Wolnosciach, iakotez we wszystkich Jey Possessyach, y że niescierpiałaby gdyby od kogo kolwiek krzywda iaka stać się Jey miała, lub żeby w wolnosciach swoich miała być od Dworow Cudzoziemskich ucisniona. Takowe Deklaracye tak dowodne, tak Sprawiedliwe, y tak zgodne iasno Polszcze głoszą, że może Praw swoich użyć iak się tylko daleko rozciągać mogą, y że nie ma obawiać się

Wolności

wolnosci swoich wzruszenia y Żadnego Woysko Cudzego w Granice swoie wtargnienia
Względem Kandydatow roznych ktorzy mogą do Polskiego ubiegać się Tronu, Krol nie zaleca ani wytyka Żadnego, dopieroż Exkluzyi nikomu nie czyni, bo by to przeciwko Grontowi mysli Jego było, zdało by się że się tym samym targa na Wolność Polakow, nawet wztrzymywać się od wszelkiey rady w materyi tak delikatney będzie, tusząc mocno że Rzeczpospolita zupełnie iest oswiecona y potrzeb własnych wiadoma, więc wybierze takiego Kandydata, ktory godzien że wszelkich miar będzie rządzić nią w sprawiedliwosci y Sławie. Polska tak wielkich Ludzi między Piastami liczy y zagraniczne udzielne Domu dały Jey Panow rownie iako Czynami, tak urodzeniem Znakomitych. Do tego więc należy Narodu wybrać Sobie władzę, uważaiąc własciwość tylko przyzwoitość bez względu na Obec wdawania się, a Krol deklaruie że uzna za Krola Polskiego y za Przyiaciela z Koroną swoią sprzymierzonego, a nadto utrzymywać y zasłaniać od wszystkich będzie tego, ktorego wolnie Narod obierze Sobie podług Praw y Ustaw Kraiu.

Manifest

Manifest o zgwałcona Wolnosć in Ordine do Konfederacyi

Wypis z Xięgi Grodzkich Winnickich Woiewodztwa Bracławskiego

Roku Tysiąc Siedmset Sześdziesiąt Czwartego Miesiąca Lutego szostego dnia

Przed Urzędami Actami Niniejszemi Grodzkiemi Winnickiemi y przedemna Tomaszem Molinzychim Namiestnikiem Burgrabstwa Grodzkim Winnickim przysięgłym Compareates Personaliter W Jch Mć Panowie Leonard Marcin Swieytowski Stolnik y Podstarosta Winnicki. Andrzey Alexander Wielogurski Mieczanik Winnicki, Gabryel Korczynski Woyski Winnicki, Franciszek Mystowski Podstoli Wędynski. Ten Manifest swym y Innych Urzędnikow y Obywatelow Woiewodztwa Bracławskiego intra wyrażonych Imieniem, ratione intra contentor do Akt Grodzkich Winnickich podali, de tenore talem My Rady Dygnitarze Urzędnicy Szlachta Obywatele Woiewodztwa Bracławskiego w czasie Praesentis Interregni za Uniwersalna Jch Xcia Jmci Xiędza Prymasa Korony Polskiey y W Xięstwa Litt.o Intymacya na dzien Dzisieyszy Uniwersalem wyznaczony

do

do miasta tuteyszego Winnicy Zjechawszy się, tak o tym co się ściąga do Elekcyi y Sądu Kapturowego iako y co do obrania Posłow na Seym Konwokacyiny y reformowania, dla tych że do ocalenia Prawo Wolności potrzebnych. y uszczęśliwienia Całey Oyczyzny Instrukcyi, wraz z wszystkiemi wspol Urzędnikami Dygnitarzami, Obywatelami Szlachta wspol Bracią Naszemi, na mieyscu zwykłym to iest w Kościele WW OO Jezuitow radzie y dla Dobra Publicznego wszelkiego przykładać starania żądaliśmy. Lecz gdy abominabili exemplo iawnie widzieć się dało, że niektorzy z Wiett wspol Urzędnikow y Obywatelow Naszych do niemałego czasu odęścia przez odtrzymanie przy Sobie Summ z podatkow Woiewodzkich wybranych y z onych Kalkulacyi uniknienia, odęścia przez tamowania Sądowey Grodzkiey Jurysdykcyi, y naypotrzebnieyszey o tym Woiewodztwie sprawiedliwości, odęścia przez usiłowanie utrzymania bez prawnych różnych Elekcyi, odęścia przez chęć dogodzenia Innym swoim Prywatom, a wzgledzenia nas y Innych tego Woiewodztwa Obywatelow, do wspolecznosci z nami odłączywszyć wszelkie zbawienne potrzebne pewne Obrady, na tamowanie onych zażywaiąc z krzywda rownosci y sprawiedliwości gwałtownych sposobow, teraz tym

że

że lecz pracowiciey wymyslonym sposobem wczesna z Adherentami swoiemi uczyniwszy z mowę Lege Libertate et Equitate post positam supra ipsam Equitatem chcąc wyrugować, chcąc oraz w Summach wyż rzeczonych całe Woiewodztwo w Krzywdzie. Elekcyą bezprawną Processami z gruntu zniesioną legitymować. Landmilicyą dawniey przez Siebie priwata Authoritate z Krzywdą y uciemiezliwością Nas Obywatelow uformowaną Prawu przeciwną, potym Dekretami Trybunału Radomskiego sprawiedliwie zniesioną y umorzoną uporczywie ożywić, y inne na teraznieyszym Seymiku Nam Obywatelom praejuditia inferre usiłuiąc, nietylko dla Authoryzowania takowego bezprawnego postępku JO Xcia Jabłonowskiego Woiewodę Bracławskiego do tąd w tym Woiewodztwie Niebywałego, Possessyi żadney prawney w tym Woiewodztwie nie maiącego, y Aktualnie tak pod Processem z Strony JO Xcia Lubomirskiego Podstolego Koronnego, iako y innym wielorakiem na Sobie mianym Zostaiącego. Stronie zas oskarżoney przychylnego sprowadzić, y niby dla Assystencyi Tegoż JO. Xcia Jmci Woiewody Bracławskiego w rzeczy zas samey na zgwałcenie Prawa y Wolności Ludzi Komputowych w znaczney bardzo liczbie, u kommend y subalterne ad praesens Partyi Ukrainskiey zostaiącey Kommenderowania prokurować y Samegoż Wielmożnego Jmc

Pana

Pana Chołkowskiego Kommendanta sprowadzić tychże Ludzi Komputowych w dyspozycyą y Kommendę W.o Jmci Pana Grocholskiego Sędziego Bracławskiego Ziemskiego qua Rotmistrza pancernego pierwszego w tamtey Partyi Motora oddanych w samym mieście w Domach Samego wniścia do Kościoła naybliższych Haubtwachy poformowawszy, iako y innych Ludzi wielorakiego Gatunku Nadwornych liczbę więcey Tysiąca, przenoszących w całym Rynku lokować stancye w Domach Rynkowych nietylko z prawa Urzędnikom należące, ale oraz za własne nasze pieniądze od kilku niedziel naięte y pozapisywane Krydki pomazawszy. Ludzi y rzeczy powyrzucawszy gwałtownie odebrać pobliższe mieysca y Klasztory, sami w tychże lokowawszy się Ludźmi zbroynemi poosadzać postarali się, y Nam wspoł Braci Sobie rownym in Casu sprzeciwienia się, Ich Absolutnym Zamysłom otwartym własnie grożąc niebespieczenstwem Nas od wspolnych Obrad oddalać ac quodam praedominio absolutnie krzywdzić usiłowali. Insuper chcąc pomnożyć favore sui praejuditiosorum Votorum pluralitatem niektorych Ichmć lubo Braci Szlachtę iednak żadney Possessyi formalney w tym Woiewodztwie niemaiących sprowadzili y pro activitate onych Possessyi dla tychże pretextuose

ac

ac nulliter w Grodzie tuteyszym swieżo pozapi-
sywali. Naostatek tak wszystko ułożywszy gdy-
smy wszyscy przed Nabożenstwem samym do
Dworku JO Xcia Jmę Cze-twertynskiego Podsędka
Ziemi Bracławskiey zeysli się Tamże do Nas
WW Ichmę Panowie Szczeniowski Starosta Trach-
temirowski JO. Xcia Jmci Woiewody Bracław-
skiego Pancerneyo Znaku Porucznik y Ortyn-
ski Podczaszy Zwinogrodzki przybyli mieniąc
się być od Samego Xcia Jmę Woiewody Brac-
ławskiego, do Nas Delegowani z propozycyą niby
do dobrego Końca bardziey zaś na zdradę dożącą
abysmy do Kościoła OO Jezuitow przysle y tam
przed zacząć się maiącą Sessyą w mieyscu oso-
bnym in Collegio wprzod de agendis Konfere-
wali. Na tym fundamencie ruszywszy się do Kościo-
ła, gdysmy w sam Kościoł wesli, y tam tak
Xcia Jmci Woiewodę Bracławskiego, iako y
całą partyą przeciwną wszystkie ławki y
mieysce Kościoła napełniaiącą, nie tylko zoby-
watelow ale też Woyskowych Komputowych
y Ludzi Nadwornych, osobliwie zas Kozakow
zbroynych po Kaplicach Kościoła lokowanych
złożoną zastalismy, sami nie maiąc innego
mieysca, gdzie mogli stanęlismy, y gdy Msza
swięta wyszła cum expositione SS. Sacramenti
oney cum debita modestia słuchalismy lecz strona

Przeciwna

przeciwna spodziewaiąc się naypierwey Zarzutu Processu na Xciu Jmci Woiewodzie Bracławskim licznego mianego zabiegaiąc takowey objekcyi nie czekaiąc Mszy S. dokonczenia y Sanctissimi do Zakrystyi wyniesienia w sam szrodek Kosciola tumultem czyniąc w przod mieysce do przeyscia dla Xcia Jmci Woiewody Bracławskiego, ruszyli się; a skoro tylko Xiąże Jmci Woiewoda Zakradki przeszedł w tym punkcie adherenii W. Jmc Pana Sędziego Ziemi Bracławskiey Osobę Jego licznie otaczaiący zażywszy wprzod słow zelżywych szabel razem dobyli, y nas naymnieysze okazyi nie daiących viritim nie uważaiąc na expozycyą Nayswiętszego Sakramentu attakowali, niewinnych Szlachty Obywatelow kaliczyli tumult w całym kosciele długo trwaiący wzniecili y pokilkakroc dobycia szabel z osobliwszym gwałtem ponawiali. Drzwi Kościelne wielką Wartą zmocniwszy zamkneli, Nam niektorym unikaiącym wszelkiey bezbożności y bezprawia przez Zakrystyą przeyscia bronili, y innych wspoł Braci do trzymania z niemi iedności gwałtownie przymuszali Ludzi wszystkich Komputowych z bronią z Miasta do Collegium przed Kościoł sprowadzili, Bramę Collegij, Szkoły murowane samą Zakrystyą kurytarze wszystkie mieysca sposobne poosadzali, y takowym nie praktykowanym sposobem od Mieysca tego obradom zwykłego Nas

wszystkich

wszystkich oddalić się przymusili, a sami takowym Woyskiem opasani Zostawszy się nie tak około Dobra Publicznego radzić, iako bardziey prawa Oyczyste gwałcić umyslili, Przeto my tak bardzo ukrzywdzeni Zważaiąc evidens tych że Praw Wolności y Życia Naszych discrimen lubośmy nie maiąc przy Sobie Żadnych Ludzi Zbroynych sami tylko większą liczbą Osob naszych tę partyą gwałt czyniącą przewyższyć mogli, iednak unikaiąc krwie rozlania Swiątnicy Boskiey, a tym samym samego Boga obelżenia nie gwałtownie y bezprawnie nie czyniąc nayprzod o takowe Ichmściow oskarżonych niesłychane bezprawia y gwałty przed wszystkiemi Stanami Rzeczypospolitey y przed JO Xięciem Jmć Prymasem, iako praw Wolności y Osob Naszych Protektorem uskarżamy się, oraz przed Aktami Grodzkiemi Winnickiemi, iako naysolenniey manifestuiemy się y protestuiemy. Chcąc zaś succurrere Prawu uciążliwości cierpiącemu y wolności Naszey krwią Antecessorow Naszych nabytey, tudzież Insynuacyi Uniwersalney JO Xcia Jmci Prymasa y samemu w tym Punkcie co się tycze obrad teraznieyszych prawu chcąc Zadosyć uczynić, gdy inaczey secure postąpić nie możemy ad Vinculum Confederationis circa Jura

Regni

Regni ac Libertatem Iurejurando obstringen-
dum et Assecurandum Zabrać się Zostaiemy przy-
muszeni oddaiąc się oraz w protekcyą y wzgląd
sprawiedliwy JO Xcia Jmć Prymasa Korony Pol-
skiey y W X Litt° tudzież wszystkich Stanow
Oyczystych do takowych Obrad mieysce
w Zamku Starościnskim Winnickim dla
wszelkiego Osob naszych bespieczenstwa sobie
obieramy, a dla Informacyi Wszystkich Stanow
Rzeczypospolitey, o takowych wniesionych Nam
przez Stronę przeciwną gwałtach y Krzyw-
dach. Ninieyszy iako naysolennieyszy Manifest
Urzędnikow y Obywatelow do Akt Grodzkich
Winnickich podaiemy. Działo się w Zamku
Starościnskim Sądowym Winnickim Dnia
Szostego Miesiąca Lutego Roku Panskiego
Tysiąc Siedmset Sześćdziesiąt Czwartego. Boy-
dan Ostrowski Chorąży Bracławski Alexy
Swatopełek Xiąże Czetwertynski Podsędek Ziemi
Woiewodztwa Bracławskiego mp Leonard Marcin
Swieykowski Stolnik Powiatu y Podstarości
Winnicki mp Ignacy Kolumna Czosnowski mp
Stanisław Emeryk Ostrowski Hordę Woiewodztwa
Bracławskiego Sędzia Grodzki Winnicki mp
Andrzey Alexander Wielogurski Miecznik
Winnicki mp Janusz Swatopełek Xiąże Czet-
wertynski Starosta Danczewski mp Tomasz
Dorozynski Podstoli Zwincę mp Stanisław Nowo-
wieyski Stolę owę Starosta Krci Gabryel

Porczynski

Porczynski mp Woyski Winnicki mp Janusz Swa
topełek Xiąże Czetwertynski mp Paweł Rakowski mp
Szymon Bykowski Sędzie Trenę Marcelli Swato
pełek Xiąże Czetwertynski mp Walenty Oraczew
ski Stolnik Winnicki mp Antoni Trzeciewski
Chorąży Chełmę Franciszek Bielierski Chorą
ży Zwinoę mp Szymon Czosnowski Regent Grodz
ki Winnicki mp Jozef Woynarowski T.S. Stanisław
Grotynski Maxymilian Trzeciewski Woyski Radom
ski. F Swatopełek Xiąże Czetwertynski Ch. Bpp
Michał Swidzinski, Jozef Sieniawski mp Jan Kap
czynski Sub: Wiśnię mp J. Borowski mp Mi
chał Zabokliecki mp Jacek Krzewski Kazmirz
Ostrowski mp T. Jan Czarkowski, Michał Bekie
ski Chorąży Zwinogrodzki Antoni Mysłowski
S.M. Ignacy Krzewski mp Franciszek Szleszyn
ski mp Andrzey Krzewski mp Franciszek Borgi
asz na Biedrzycach Biedrzycki Komornik
Ziemski Ziemi Rożanskiey, Jozef Chłopicki An
drzey Jełowicki Z. B. mp Ignacy Bonnet mp
Antoni Gutowski Leonard Kazimirz Granowski mp
Antoni Karwowski mp Tomasz Maiewski mp JB
Lenkiewicz mp J. Omiecinski Franciszek Chło
picki mp Samuel Nowowieyski Miecznik Łanz.
J Kazimirz Kownacki Kapitan H. W. Koronny mp
Stanisław Kamienski Sub Grodzki Winnicki
Jan Chupczyc Burszewicz mp Antoni Czarnecki

Tomasz

Tomasz Wierczinski mp Jozef Przezdziecki mp Jan Bormet Staroscie Swiętorzecki Kaietan Wawrzeniec Mett Gniewkowski mp Woyciech Błotnicki mp Stefan Pad knowski mp Felix Telrecki mp Franciszek Dzygoła Brzyski mp Stanisław Nowicki mp Maciey Tadeusz Zielinski Piotr Jabłonski iako nieumieiący pisać krzyż swięty kładnę ⊗ Jrzy Jabłoński ⊗ Jozef Wolanski mp T. P. Silicz mp Felicyan Paszkiewicz mp Jan Bof Niedzwiecki mp Jozef Jagiełowicz ⊗ Woyciech Jagiełowicz mp Andrzey Borowski ⊗ Piotr Tarnawski ⊗ Tomasz Białkowski ⊗ Felicyan Prazynski ⊗ Szczepan Sakowski ⊗ Tomasz Masiewski ⊗ Teodor Baczynski ⊗ Franciszek Baczynski ⊗ Franciszek Mysłowski mp Andrzey Bratkowski mp Jakub Kaminski mp Michał Jerlicz mp Piotr Jerlicz ⊗ Stanisław Czaykowski ⊗ Sebestyan Kulenski mp Jan Maleszewski mp J Dłuchowski mp Antoni Klimuntowski ⊗ Konstanty Wolski mp Szymon Łazowski mp Daniel Łazowski Michał Drozdowski ⊗ Mikołay Olenianik Łazowski Eliasz Steffanowicz ⊗ Michał Olszewski ⊗ Ludwik Zabłocki mp Mikołay Klimontowski Ja Nosalski ⊗ Woyciech Nosalski ⊗ Jan Nosalski Ja Nosalski Jan Nosalski ⊗ Stefan Nosalski Bazyli Nosalski A. T. Kryczynski Stanisław Dorozynski Gasper Buszynski ⊗ Teodor Baczynski ⊗ Xawier Dorozynski Paweł Antoni Skopowski Teodor Obuchowski ⊗ Antoni Buszynski ⊗ Ja Widwicki mp Ja Lesiecki Michał Lesiecki mp Ignacy Dubicki mp

mp Mikołay Taliszewski ⊗ Jan Felix Kopczyn-
ski mp Woyciech Tabijanski ⊗ Alexander La-
birowski ⊗ Łukasz Krasinski ⊗ Michał Zalew-
ski Antoni Pewtowski ⊗ Jozef Zalewski Jan
Piniazkiewicz ⊗ Alexander Zabokrzycki Stani-
sław Baczynski ⊗ Tomasz Jaszczewski mp

Kopia Listu Krola Pruskiego do Jmci Pana Hetmana W Koronnego na List Jego sub d. 13. elapsi pisanego respon-suiącego

Mosci Panie Hetmanie W Koronny Hrabia Branic-
ki

Z Listu do mnie Adresowanego pod data 13 curren-
tis od W M Pana y kilku Biskupow, Senatorow, y
Woiewodow Krolestwa Polskiego podpisanego doszedł
dtem iak porywcza trwoga teraznieysze interessow
Polskich ułożenie W. M. Pana przeraża. Miła mi
iest ufność ktorą mi W M Pan przy tey okazyi
oswiadczył; Moie o utrzymaniu ustanowienia wol-
ności y spokoyności Rzplitey zdania są wiadome
W. M. Panu, y za niezawodne upewnienie Zamysłow
moich w tych okolicznościach służyć maią. Wiem iż
Zamysły Imperatorowey Jey Mści Rossyiskiey całe się
z moiemi zgadzaią, a danemi od tey Monarchini
przyrzeczenia nie dopuszczaią abym wątpił o iey przy-
wiązaniu do Zachowania Praw y Swobod Narodu
Polskiego. Mam zatym wszelkie przyczyny do rozumie-
nia Owszem

owszem przekonany iestem iż Rzeczpospolita trwo
żyć się nie powinna o własne swoie swobody y u-
stanowienia, y że wszyscy w tey mierze troskli-
wi ubespieczyć się mogą byleby tylko sami z
okazyi korzystać niechcieli na uciemiezenie wspoł
ziomkow swoich, a tym samym sami nie dawali
okazyi zamieszania ktorego pokazuią się chcieć
uniknąć. Z teyże przyczyny żądałbym aby oni
za radą tych posli ktorzy naywiększego w po
stępkach swoich pomiarkowania daią Dowody,
a że rada ta nie pochybniey nayprzezornieysza iest
y z powszechnym Dobrem naybardziey zgadzaiąca się
lepszego dać Dowodu rzetelności sentymentow mo
ich ku WM Panu y Całey Rzeczypospolitey nie
mogę iako radząc mu abyś podobnym sposobem
z wszelką roztropnością y pomiarkowaniem po-
stępował.

Nie mogę tu zamilczyć tego iżem z niemałym
podziwieniem widział, że List od W Pana do
mnie pisany z Pałacu Prymasowskiego był da
towany kiedy nie zawodnie wiem iż ten Godny Rze
czypospolitey Rządca nigdy nie myslił do postępku
od W Pana przedsięwziętego przyłożyć się ktory bez
przyłożenia się Jego nie może być poczytany tylko za
przeciwny Prawom Rzeczypospolitey a zatym po-
chob by mi dał do powzięcia zdania mniey sprzyia-
iącego W Pana, w zględem pobudek ktores W Pan
miał tym sobie postępuiąc sposobem w tych oko
licznosciach,

gdy

gdybym z inney strony wiadomoscia ktora o Jego Sentymentach mam niebył zachęcony do lepszego o WPanu rozumienia Zaczym Boga prosze aby WPana w swey trzymał opiece. Z Berlina 18. Kwietnia 1764. Jmci Panu Hetmanowi W Koronnemu Hrabi Branickiemu.

Actum in Curia Regia Varsaviensi sub tempus moderni Interregni Feria Quarta post Dominicam Misericordie proxime Anno Domini Millesimo Septingentesimo Sexagesimo Quarto

Ad Officium et Acta praesene Castt Capitt Varsave personaliter Venientes Illustres Mci Nuntij pro Comitijs Convocationalibus Electi Eidem Officio et Actis Manifestationem polonico Indiomate scriptam manibus suis Subscriptam Tenoris talis

Widzi Bog mysli przenika serca, będzie Ocenił czynnosci nasze że potylu wszystkich prawie Rzeczypospolitey urzędow przestępstwach po tylu zamieszanych przez spor stron rozroznionych Seymikach gwałtownych Naywyzszych Jurysdykcyi stanowieniach y licznych wielorakiego rodzaiu bezprawiach, nie żadnym osob między

sobą

soba walczących pobudzaniem ale żywą Oyczyzny
Iey Dobra y pożytkow miłością zagrzani, z Woie-
wodztw obrani Posłowie na mieysce Obradom po-
wszechnym przyzwoite, między szczękiem broni wo-
iennych duchem prawdy niepacyalności uzbroie-
ni przyiechawszy, ieden cel maiąc przed oczyma
Boga Sumienie Wolności y utrzymywanie Praw
od Przodkow naszych ustanowionych z tym żą-
daniem dla prędszego ratunku Oyczyzny choc-
by była oppositio Liberi veto ad normam Seymu
Convocationis Anni 1696. postąpię. Gdybysmy
na dniu przez Uniwersał JO. Xcia Imci Pry-
masa wyznaczonym przeiezdzaiąc szrodkiem
Ludzi zbroynych wchodząc szrodkiem Ludzi
Orężnych do Swiątnicy Obrad weszli y upra-
szali Imci Pana Marszałka o podniesienie Las-
ki nastąpiła oppositio liberi veto ustami Po-
słow oswiadczona /: na ktora bez czucia nay-
żałosnieyszego wspomnieć nie podobna nietyl-
ko Bracia nasi krew ze krwie naszey ale /
wzdrygaiąc się usta Wolne mowić ręce swobo-
dne pisać przykładem od wiekow niesłychanym
a boday potomnym czasom do Wiadomości nie po-
danym liczba wielka Nadwornych Ludzi Woy-
skowych do szabel porwała się, zgwałcona przez
to Swiątnica Obrad ile w Chrzescianskim Narodzie

tak

tak iak Boska libertas sentiendi ustraszona, zdeptane Kardynalne Prawa tylu Konstytucyami obespieczenstwie Seymowania opisane, Wolność Głosow tak przyduszona, że tyle tylko ma siły przed Swiatem Oyczyzna nieznośne uczynić użalenie, powaga Marszałkowska w osobie JW Jmci Pana Krayczego Koronnego chwalebnie na Seymie 1758 Laskę piastuiącego na Seymach 1760. 1761. 1762. podnoszącego Głowa rady pierwsza, pierwszy głos głosow wolnych w Wielkim człowieku w Oyczyznie zasłużonym w Izbie Poselskiey nayda wnieyszym zniżona, nachylona. Więc na ten widok okropny patrząc my Posłowie nowością rzeczy zadumieni, ubolewaniem nad nieszczęśliwością Oyczyzny do żywego tchnieci wrzawą y hałasem stłumieni. Factum ne est istud in diebus nostris aut diebus Patrum, Nostrorum. Jedni przed podniesieniem Laski nowey, Drudzy powołowaniu na Marszałka z Izby Poselskiey wyśliśmy, y do Senatu dla użalenia się y oswiadczenia że się do niey nie wrocimy przysli, z tamtąd że dla zaszłego na dniu wczorayszym Swięta podać Manifestu ad Acta nie mogliśmy, na dniu Dzisieyszym tychże samych będąc myśli, przekonani na sumieniu y umysle

iako

iako nayzgrzeliwiey przeciwko dobycia oręża y
gwałtownościom sacrario libertatis uczynionym ma-
nifestuiemy się Die Nona Maij Millesimô Sep-
tingentesimo Sexagesimo Quarto Anno
C. Woiedzicki Starosta Stop: Poset Woiewodz
twa Krakowskiego mp Piotr Małachowski XX
Lator Oswiecimc: Starosta y Poset, Franciszek
Wielopolski Poset XX Lator y Oswiecimc mp
Jozef Sołtyk Miecznik y Poset Woiewodztwa
Sandomirskiego mp Heronim X. Szanguszko
Starosta Czer: Poset Woiewodztwa Kijowskiego
Franciszek z Pielachowa y Zagorzyc Zagorski
Starosta Owr: Poset Woiewodztwa Kijowskie
go Felicyan Bierzynski Chorąży Owr: Poset
Woiewodztwa Kijowskiego mp Szczęsny Czacki
Podczaszy Koronny Poset Woiewodztwa Wołyn
skiego mp Jozef z Pielechowa y Zagorzyc Za-
gorski Miecznik y Poset Woiewodztwa Wołyn
skiego mp Jan Damski Poseł Gostynski, Jan
Borch Podkomorzy y Poset Xięstwa Inflanckiego
pro Sorte Prowincyi W. X. Litt mp Jan Czacki
Poseł Woiewodztwa Czerniechowskiego Starosta
Nowogrodzki mp D. Xiąże Jabłonowski Staro-
sta Kowel: Poseł Woiewodztwa Czerniechowskiego
in parata Copia porexerunt manibus subscripse-
runt originale vero Ejusdem Manifestationis

Circa

circa Acta reliquerunt Legit Raciborski
Illris Magnificis Małachowski Incisor Regni
Cone Illrem Magnificum Kossowski Manifes-
tat. 1764. In Curia Regia Varsaviene
Actum in Curia Regia Varsaviensi sub tem-
pus Moderni Interregni Feria Quarta post Do-
minicam Misericordiae proxima Anno Domini
Millesimo Septingentesimo Sexagesimo Quarto
Ad Officium et Acta praesene Castt. Capitt Vars
pliter veniens Illustris Magnificus Adamus Ma-
łachowski Incisor Regni ad Comitia Convocationa-
lia Electus Nuntius Eidem Officio et Actis praesene
Infrascram Manifestationem polonico Indiomate scri-
ptam Tenoris sequentis. Wymiar Zaszczytu każdego
Narodu tym iest okazalszy, y lustrownieyszy, kiedy
obfite Praw y Ustaw Zaszczepy na powszechne Oby-
watelow wikwitaią uszczęśliwienia, a utrzymanie Ich
staie się pomnażaiącym onegoż wigorem, nie masz
Prawa, nie masz ustanowienia bardziey funduią-
cego się na prawie naywyższey wszechmocności,
nad Prawo Polskie kiedy wszystkie Kroki Patryo-
tow, tak są Konstytucyami Ziemie ograniczone,
że nikt bez noty przed Bogiem y Swiatem prze-
stąpić Granic Jego nie może. Padła na dniu
onegdayszym nie przeyrzana, a bogday potomnym
wiekom niezostaiąca fatalna Klęska, ktora wyr-
wałała

Z obrębu

z obrębu swego naydelikatnieysze wolności Ustawy kiedy JW Jmć Pan Kossowski Starosta Sieradzki z Woiewodztwa tegoż Poseł, wychowany na Łonie tey Wolności. Żyiący Matki Syn znaiąc Prawa obszerne, o bespieczenstwa mieysca Obrad znaiąc tyle Ustaw o Wolnym głosie, znaiąc wyraźne ustanowienia tyle Konstytucyami y Konfederacyami reassumowane o wprowadzeniu Woysk Zagranicznych, będąc wiadomym iż żadna sprawność obrad być nie może, gdzie Prawo zwykłego nie ma kursu, wiedząc na ostatek ustawy zwyczay, że starey Laski Marszałek daie początek Seymowania a przecież nie uważaiąc na ostatnie ozdob y swobod Narodu nachylenia, y widząc te praw y ustaw Kuźnice Nadwornym y Zagranicznym Żołnierzem ze wsząd opasaną y pełną blasku dobytego oręża, przez Ludzi Nadwornych w samey Izbie Poselskiey na Braci y Krew Synow Oyczystych. Maiąc widoczny Manifest od zgromadzonego na mieysce obrad Senatu, y rownie do wspolney rady wybranych y wysłanych z poszrodka pozostałych w Domach Braci Posłow uczyniony. Widząc scisnioną ostatnim uciskiem Wolność przez gwałtowne Izby Poselskiey różnym orężem otoczenie. Widząc zatamowaną Izbie całey sprawność Obrad od różnych sobie Posłow JW Jmć Pana

Lubelskiego

Lubelskiego JW Jmć Pana Podlaskiego JW Jmć Pana Inflandzkiego y innych będąc sam widocznym Swiadkiem, iakie na sprawiedliwe circa Liberum veto y przy wolności tychże Ichmć Panow Posłow obstawanie powstały tumulty y nie praktykowane od początku Rzplitey niebespieczenstwa, z ktorego salwować się nie przyszło by było, gdyby zacnych Posłow powolność nie wyprowadziła przez poszrodek dobytego Oręża. Podniosł in passivitate Laskę do ktorey Go żadne nie przywiązało Prawo gdyż tu podług Ustaw Koronnych przez maiącego schodzić Marszałka powszechnym Izby Zezwoleniem podniesiona być powinna y bieg Seymowania otwierać zwykła a tym sposobem nietylko zgwałcone wyrazne prawo ale też zaćmione Oyczyzny swobody, y kardynalne wolności Prawa skrzywdzone, Zaczym a by takowe Actus powszechnemu Prawu, y rzeczy wolności nie stały się skaza y śladem bezprawia, oraz ostatnią zguba, tudzież ostrzegaiąc tym y przyszłym czasom całości Prawa y Prerogatywy, tey Izby Marszałkom służącey przeciwko Temuż JW Jmć Panu Korsowskiemu Staroście Sieradzkiemu, z Tegoż Woiewodztwa Posłowi o wzruszenie tey Ustawy Koronney Manifestuie się y protestuie

salwę

salwę umnieyszenia lub w insza zamie-
nienia formę Manifestu ninieyszego zupeł
nie zostawuiąc Datt w Warszawie Dnia
Dziewiątego Miesiąca Maja Roku Pańskie
go Tysiącznego Siedmsetnego Szesedziesią-
tego Czwartego.
Adam Małachowski K K S K J K M Parata
Kopia porrexit manu sua subscripsit ori-
ginale vero circa Acta reliquit.
Kopia Listu responsuiącego od Krola Jmc
Pruskiego Senatorom Krolestwa Polskiego na List
Ich sub Die 20 Aprilis do niego pisany.

Mości Panowie

Wdzięcznie bardzo przyimuię attencyą y
ufność WPanstwa, ktorą mi oswiadczacie w
Liście swoim 20 Kwietnia do mnie pisanym,
nie mogę tylko tymże samym przypisać po-
budkom staranie ktore WPanstwo przedsię-
bierzecie usprawiedliwienia się względem Czy-
stości Intencyi Waszey, dowody ktorescie WPa-
nowie iuż dali, y żarliwość prawdziwie Oy-
czysta z ktoraście zdanie swoie w tey mierze
tak rzeczywiście pokazali w teyże samey okolicz-
ności ktora WPanom pochop dała do odezwa-
nia się do mnie, nie pozwalaią mi y naymniey-
szey w tymże wątpliwości. Nayszczerszą Ku

Rzplitey

Rzeczypospolitey przyiaznią wzbudzony. Sentymenta Imperatorowey Rossyiskiey do teyoż zmierzaiące, Konca znaiąc y sprzymierzenie Moiey z tą Monarchinią za naylepszy miarkuiąc sposob do utrzymania w całości ustanowienie Wolnosc y Krolestwa Polskiego spokoynośc, z nieskonczonym dowiedziałem się ukontentowaniem o doskonałym y rostropnym W Pana procederze, żescie się do porywczych niektorych wspołobywatelow swoich postępkow dołożyć nie chcieli, nie powątpiwam że temi w dalszym czasie pomiarkowanemi rządząc się Maxymami, y tak dla prawdziwego Oyczyzny Dobra pracuiąc abyscie WPanowie uczuc pociechi nie mieli, wszelkiey zachowaney w Kraiu spokoyności, do ktorey utrzymania iak zawsze szczerze taky żywo interessować się będę Zatym Pana Boga proszę aby WPanstwa w swey Swiętey trzymał opiece Dan w Berlinie 4 Maja 1764. Fryderyk

Ich Mośc Biskupom Woiewodom Kasztellanom y Senatorom Krolestwa Polskiego y WX Litt

Kopia Listu Krola Imci Pruskiego in Mense Martio do Imci Pana Poniatowskiego Stolnika Litt° pisanego

Arcy mile

Arcy mile przyiąłem List twoy ktory do mnie pisać raczyłeś, tudzież mocno kontent iestem że sposobem w cale mię obliguiącym wynurzyłeś się przed Panem Benoit moim Rezydentem w Kategoryi z moiey strony Tobie od niego podaney. Upewniam Cię przeto o prawdziwey moiey rekognicyi, a to dla tym łatwieyszego z iszczenia Zamysłu, ktorego pomylny koniec z pociechą oglądać będę. Prawdziwie do tego interessuię się przez estymacyą ktorą mam ku Tobie, y ktorey dać dostateczne Dowody pragnę we wszystkich okolicznościach, ktore być mogą, tudzież przez te Sentymenta z ktoremi ku Tobie iestem nayżyczliwszy

Illustrissimi ac Illustres Magnifici Senatores et Nuntij ad Comitia Convoę Electi manfestantur 1764. Anno In Curia Regia Varsavię Actum in Curia Regia Varsaviensi sub Tempus Moderni Interregni Feria Secunda post Dominicam Misericordiae proxima Anno Dni Millesimo Septingentesimo Sexagesimo Quarto

Ad Officium

Ad Officium et Acta praesenę Castrenę Capitanę Varsavienę personaliter veniens Illustris Magnificus Andreas Mokranowski Capitt Janoviensis ad Comitia Convocationalia electus Nuntius ex Terra Bielscensi Palatinatu Podlachiae Eodem Officio et Actis praesentibus Manifestationem Polonico idiomate manibus Illustrium Magnificor Senatorum ac Nuntiorum subsoram Tenoris sequentis

My Senatorowie Duchowni y Swieccy Koronni y W X. Litt ziechawszy się na Seym Convocationis Uniwersałami J.O. Xcia Jmci Prymasa na dzien Siodmy Maja naznaczony Manifestuiemy się, y uskarzamy przed Bogiem Swiatem całym y przed całą Rzeczpospolitą y wszystkiemi nayiasnieyszemi Potencyami oto iż zastalismy nietylko nasze, ale y wszystkich Narodow prawa zgwałcone przez Woyska Rossyiskie iuż pod samą Warszawą przed samymże Seymem sciągnione, a dzis do samey Warszawy z Armatami sprowadzone, a podług Prawa y Zwyczaiow nietylko Polskiego, y Litewskiego, ale wszystkich Narodow pod Woyskami y Potęgą obcą żadne osobliwie naywalnieysze

Obrady

obrady odprawiać y expedyować zabraniaiącego Seymu nam nie dopuszczaiące. Jakozas Senatorowie tu dawniey przytomni napisali y podpisali Listy do sprzyiaiących nam Potencyi żaląc się na wtargnienie Woysk Rossyiskich, tak y My żal nasz sprawiedliwy publicznie oswiadczamy. A lubo nie omylney nadziei iesteśmy, że cała Europa zapatrzywszy się na ucisk Wolnego Narodu y wzgardę Praw y Wolności naszych nie zamknie czuwaiącego oka, y nie ubliży nam potrzebnych szrodkow do ratowania Oyczyzny naszey, atoli dla pokazania całemu swiatu, y tey miłey wraz z nami przyciśnioney Oyczyznie niemożność naszą z iedney strony a z drugiey chęć y ochotę wyratowania się y wydzwignienia z ostatniego niebespieczenstwa praw zdeptanych wolności iuż prawie w niewolą przemienioney manifestuiemy się nayprzod przed całą Oyczyzną iakośmy tu Moskwy niewprowadzili, ani o przysłanie Oney prosili, ani za przyiscie oney dziękowali, protestuiemy się y przed wszystkiemi tak pogranicznemi iako y sprzyiaiącemi Nam Nayiaśnieyszemi Potencyami nawet y przed samąż

Nayiaśnieyszą

Nayiaśnieysza Carowa Jeymościa, iakosmy JCy nie dali żadney przyczyny w targnienia w Kray nasz Woyskiem swoim oswiadczaiąc się przed Bogiem ktoremu wszystkie skrytości serc Ludzkich są wiadome, iż nie inszy iest Cel mysli naszych tylko ratować Wolność y Oyczyznę, y przy niey tak iako przy Wierze Swiętey Katolickiey chwalebnym przykładem Przodkow Naszych Fortuny Maiętności, a naostatek Krew y Życia nasze podać in holocaustum, a że dochodzą nas pewne y niezawodne wiadomości od JO. JW. Senatorow Dygnitarzow y Urzędnikow oraz y innych Zacnych Obywatelow W. Xięstwa Litt. iż od pewnych w pomienionym W. X. Litt. spisanych Oyczyznie niebespiecznych a Starożytnym Imionom y Zasłużonym osobom wrażliwych Woysko Rossyiskie tamże pod ten czas znayduiące się gwałtownie Bracią Naszą Szlachtę do podpisania przymuszało y przynaglało, przeto przeciwko temu gwałtowi y przymuszaniu iako y innym na roznych mieyscach podobnym manifestuiemy się, Tudzież y przeciwko Memoryałom Rossyiskim Dnia 4. Maja JO. Xciu Imci Prymasowi podanym, a Woysko Komputowe

Koronne

Koronne w nic się nie wdaiące niewinnie y mimo wszelką sprawiedliwość opisuiącym y osławiaiącym Manifestuiemy się, a że oraz z przyczyny także Woysk Rossyiskich nie doszedł generał Pruski w Grudziązu a zatym Posłow Pruskich na Termin Seymu ninieyszego spodziewać się nie możemy zapraszamy tych Ichmościow ktorzy tu przyiadą, ażeby iako są nierozdzielnym ciałem wraz z całą Oyczyzną byli myslą y Sentymentami rowną z nami złączeni, czego się tym prędzey spodziewamy im pewnieysi iestesmy że czuią Ichmć bezprawie y krzywdy ktore mi się w Grudziądzu stały, ktory to Manifest rękami naszemi własnemi podpisuiemy się zostawuiąc sobie moc y wolność w dalszym czasie poprawienia umnieyszenia przyczynienia y odmowienia teraznieyszego Manifestu Dan w Warszawie Die 7ma Maij 1764to Anno

Adam Krasinski Biskup Kamieniecki mp
Jan Branicki Kasztellan Krakowski, Hetman W Koronny mp Wacław Rzewuski Woiewoda Krakowski Hetman Polny Koronny Antoni z Prusow Jabłonowski Woiewoda Poznanski Karol Xiąże Radziwił Woiewoda Wilenski Ignacy Twardowski Woiewoda Kaliski Antoni

Dąbski

Dąbski Woiewoda Brzeski Kujawski mp T.J.
Potocki Woiewoda Kijowski J.A. z Tęczyna
Ossolinski Woiewoda Wołynski J.E. z Prussow
Jabłonowski Woiewoda Nowogrodzki J.G.Z.N.
P.A. Mączynski Woiewoda Czerniechowski F.
Bilenski Marszałek W. Koronny mp Jrzy Mni-
szech Marszałek Nadworny Koronny Jozef Xiąże
Sanguszko Marszałek Nadworny W.X. Litt mp
Tadeusz Lipski Kasztellan Łęczycki mp Adam
Brzostowski Kasztellan Połocki mp Ignacy Zbo-
inski Kasztellan Płocki mp Stefan Kunicki
Kasztellan Chełmienski mp Jan Nowosielski
Kasztellan Ciechanowski mp Jozef Głębocki Kasztel-
lan Kruswiecki mp Jozef z Lubranca Dąmski
Kasztellan Kowalski mp My Posłowie Woiewodztw
Ziem y Powiatow Korony Polskiey y W.X. Litt. za-
patruiąc się na gorliwość Starszych Braci Na-
szych w utrzymywaniu wolnosci y swobod sza-
cownieyszych u nas na życie nasze. Ten Mani-
fest wraz z Starszemi Bracią naszemi pod-
pisuiemy się Stanisław Łętowski Podsędek Po-
seł Woiewodztwa Krakowskiego mp Adam Ło-
dzia Poninski Poseł Woiewodztwa Poznanskiego
Kuchmistr Koronny S.B. mp Kasper Łodzia z Wo-
nowa Rogalinski Nakiel Obę Starosta Poseł
Woiewodztwa Poznanskiego mp Jozef Mieielski
Starosta Koninski Poseł Woiewodztwa Poznan-
skiego mp

Franciszek

Franciszek Drogosław Skurzewski Gener. le Cheff ne Dra: Chorągwi Pancerney Poseł Woiewodztwa Poznanskiego mp S. Garczynski Wodzie Poznanc. Poseł Woiewodztwa Poznanskiego mp Ignacy Pac Podstoli WX Litt. Poseł z Woiewodztwa Wilenskiego, Jan Monkiewicz Poseł Woiewodztwa Wilenskiego y Podsędek Teyoż Woiewodztwa Jozef Korszbok Łącki Podkomorzy Brzeski Kujawski Woiewodztwa Kaliskiego Poseł mp. J. z Treczna Furmo Stolnik Kaliski Poseł Woiewodztwa Kaliskiego mp Jan Lipski Miecznik y Surrogator WK Poseł z Woiewodztwa Kaliskiego mp Alexander Sułkowski Starosta Od. Poseł Woiewodztwa Kaliskiego mp St. Luba Poseł z Woiewodztwa Kaliskiego Felix Szłodrski Poseł Woiewodztwa Kaliskiego mp Ignacy Potocki Poseł Ziemi Chalickiey Stanisław Dąmski Poseł Woiewodztwa Brzeskiego Kujawskiego mp Jan Głębocki Kasztellanic Kruswiecki Poseł Woiewodztwa Brzeskiego Kujawskiego mp Jozef z Lubranca Niemojewski Kasztellanic Bydgowski mp Poseł Woiewodztwa Inowr. Teodor Wysocki Sędzia Kapturowy y Grodzki Kruswiecki Poseł Woiewodztwa Inowracławskiego mp Ludwik Mokranowski Strasnik Koronny Poseł pierwszy z Ziemie Dobrzynskiey mp Jozef Rzewuski Generał

Leutenant

Leutenant Poseł z Ziemie Chełmskiey mp J. Szymon Olszłanski Stolnik Wołynski Poseł Woiewodztwa Wołynskiego mp Stefan Akxak P.Z.P. Poseł Woiewodztwa Wołynskiego mp Jan Amor Hrabia Tarnowski Poseł Woiewodztwa Wołynskiego Jozef Felix Borsza Drzewiecki Poseł Woiewodztwa Wołynskiego M. Baltazar na Borku Podhorski Poseł Woiewodztwa Wołynskiego J.O. Potocki Woiewodztwa Podolskiego Poseł Seweryn Rzewuski Generał Major Woysk R.P. Poseł Woiewodztwa Podolskiego S.T.J. Darowski Podsędek Ziemie y Poseł Woiewodztwa Podolskiego mp Mi. Xawier Sapiecha Krayczy W.X. Litt. Poseł Powiatu Słonińskiego Hilary Felix Traska Sędzia Ziemie Łomzynskiey y Poseł teyże Ziemie z Xięstwa Mazowieckiego Piotr. Jozef Gozdawa Godlewski Pisarz Ziemski Grodzki Łomzynski z Xięstwa Mazowieckiego y Ziemi Łomzynskiey obrany Poseł mp Eustachius Potocki Generał Altyrlleryi W.X. Litt. Lwowę Generalny Urzędowe Starosta Poseł y Marszałek Konfederacyi Woiewodztwa Lubelskiego mp Antoni Wydzga Stolnik Grabowski Poseł Woiewodztwa Bełzkiego J. Xiąże Radziwił

Poseł

Poseł Nowogrodzki mp Michał Xiąże Radziwił Poseł Powiatu Osmianskiego mp Jozef Sapiecha Poseł Woiewodztwa Czerniechowskiego Franciszek Buczynski Poseł y Rotmistrz Powiatu Orszanskiego mp Ferdynand Rzewuski Chorąży W.W.A.Z. Poseł Powiatu Wilkomirskiego mp Andreas Mokranowski S.J. Poseł Ziemi Bielskiey mp J.A. Leduchowski N.W. Czę: Jgnacy Malczewski Regent Kancellaryi Koronney Poseł Woiewodztwa Bracławskiego mp J.A. Czecel Chorąży Ziemi Poseł Woiewodztwa Bracławskiego mp Jgnacy Bogatko Podczaszy Wrą Poseł Woiewodztwa Bracławskiego Franciszek z Grabowa Grocholski Podstoli y Poseł Woiewodztwa Bracławskiego mp Jgnacy Myszka Chołoniewski Poseł Woiewodztwa Bracławskiego mp Jozef Sadłucki Poseł Powiatu Grodzinskiego mp In Parata Copia porrexit et Manu subscripsit originale vero Ejusdem Manifestationis circa Acta praesenę reliquit Puchała Lt Rylski mp

Illustrissimus et Reverendissimus Episcopus Cracoviensis ac alij Manifestantur 1764. in Curia Regia

Actum

Actum Coram Actis Capitanealibus Zacrocimiensibus Feria Sexta post Dominicam Misericordiae proximo Anno Dni 1764to

Ad Officium et Actaq praesentia Castrensia Capitanealia Zacrocimiensia veniens personaliter Illustris Magnificus Mathias Sołtyk Castellanus Varsaviensis suo et Illustrissimorum Reverendissimor ac Illustris Magnifici inferius specificati Nomine eodem Coram officio et Ejus Actis Manifestationem polonico Idiomate scriptam nomine infrascriptorum idq praevia de non suscepta contra Judicium Capturale Varsaviense ad Acta sua suscepit de Tenore tali

My Niżey podpisani Senatorowie Duchowni y Swieccy na Seym Convocationis w ninieyszym bez Krolewiu przed Aktami Wylewamy z iak naywiększą gorzkością Zale Nasze ktore nietylko całą Europę ale y Cały Swiat Cały Narod Ludzki do Kompassyi nad Nami wzruszyć wystarczaiące w tey naywięcey Oyczyzney Krytyczney sytuacyi trzymaiąc się przyrodzonego Prawa rozumu y Prawa Narodow

Oswiecenia

swiecenia, ktore przepisuie ażeby w nieszczęściach Rzeczypospolitey każdy chcący ratować to czynił co podług Prawa Boga y Sumnienia do skutecznego ratunku sądzi być przyzwoitszego. Bylibysmy u Nas samych przekonani, iż w stanie neutralności do żadney się strony niewiążący zostaiąc moglibysmy w staraniu się o ziednoczenie poroznionych umysłow przy gasaniu zarzących się animozyi y utamowaniu wymierzonych na prawa Kardynalne zamachow nayużytecznieysi do służenia w tych uciskach Oyczyznie y Bogu ktory na wszystko patrzy, et publici ktore o wszystkim wiedzieć zwykło wiadome są kroki nasze odkryte usiłowania ktoremi w kilku Tygodniowym czasie Seym poprzedzaiącym zmierzalismy do tego Celu zbawiennie Rzeczypospolitey obiecuiącego, ale gdy doswiadczamy że starania nasze tak swiętey pobudki łożenia żadnego nie odbieraią skutku. Kiedy przykład od pierwiastkow a Rzeczypospolitey niesłychany przeciwko serca Oyczyzny że w porze obradom Seymowym naznaczoney nie tylko okolica Przedmieścia y Ulice Miasta Warszawy ledwie nie do samych progow, Swiątnic Zagranicznym

Woyskiem

Woyskiem iako do boiu y potyczki we wszystko przygotowanym osiadłe ale nad to sam Zamek zewnątrz y wewnątrz Sama Izba Poselska y Senat mieysca, że naywiększe naywiększą wolnością od Przodkow y Praw Naszych zaszczycone wielkiemy Kupami Żołnierzy Nadwornych otoczone y napełnione oraz dobyciem oręża dwokrotnym na Posłow dobrze obranych przy Prawach y Wolności obstawaiących Znieważone Zostały. Nie godzi nam się iuż iako Oyczyznę Kochaiącym na tey na te Iey rany, na te Wolności praw uszczerbki okiem indyfferencyi patrzyć, Ktora tylko mieysce miała poty poki rzeczone ustawach Kraiu naygwałtownieyszych zdeptane skutkiem samym nie były. Na ktore przeto przed Całym Swiatem y Narodem Ludzkim Kleynot Wolności za naydroższy zawsze szacuiącym uskarzaiąc się ninieyszym Manifestem naszym iak naysolennieyszym przychylamy się do Manifestu sub Actu Feriae Quartae post Dominicam Misericordiae Anno Curenti przez Jo Jw. Posłow Aktami ninieyszemi uczynionego

poznaiemy

poznaiemy to wprawdzie dobrze iak słabe siły nasze, gdy sprawiedliwość bez assystencyi Boskiey przeciwko gwałtom y mocy bronienia być miała, ale Dzieła tego naywyższego Całego Swiata Jednowładzey ktoremi ramię w swoiey wszechmocności od wiekow uwielbia bardzo nas iasno upewniaią iak wielkim y potężnym on iest sprawiedliwości Obrońcą w nim ufność cała y Nadzieia nasza Jego iest Boskie Prawo kochać Oyczyznę bronić wolności y Praw narodowych przez Jego Dobrodzieystwo zyskanych, więc Jego wszechmocney ręki sprawa będzie pomoc Oyczyzny Synom Fortuny Krew, y Życie dla zachowania całości swobod Jey łożyć gotowemi ktory to manifest nas zachowuiąc wolnie sobie w dalszym czasie poprawienia umnieyszenia przyczynienia y odmienienia Rękami własnemi podpisuiemy Działo się w Warszawie dnia 9. Maja R. 1764.

Kajetan Sołtyk Biskup Krakowski Xiąże Siewierski mp X. Biskup Kijowski Czerniechowski Załuski Amicus Personar. Inimicus Modi agendi mp Adam Krasinski Biskup Kamieniecki mp Ex Actis Capturalibus Zacrocimen

rescriptum

rescriptum legit Młodzelewski

Unizone remonstracye przez Nas Dyssydentow zebranym Nayiasnieyszym Rzeczypospolitey Stanom na Seym Konwokacyiny podane A° 1764

Nie tak Kray uszczęśliwia rozsądne Praw ustanowienie iak iednostayne ze wszystkiemi na obronę niewinności przeciwko wszystkim naypostrzeżenie uciążliwości tychże Praw Życie

Nie powinno Praw Strożow od sprawiedliwości czynienia odciągać, ani różność urodzenia ani Stanu, ani prerogatywy tym bardziey religii Każde Państwo żeby było mocne, y rządne, Moralnego Życia po Obywatelach swoich wyciągać powinno Dyfferencya w Nabożeństwie do Nayuyższey Jurysdykcyi Sądow Bożych należy.

Już wypolerowane Narody Fanatismo przypisuią co przedtym za gorliwość fałszywie trzymali uciskiem Prześladowaniem, y Sprawiedliwości odmowieniem przymuszonych pozyskiwać prozelitow.

Już światłość rozumu do tego przyszła stopnia że w tylu różnych Chrześciańskich Religiach ta się zda być Apostolskiey naypodobnieyszą która bardziey w miłość bliźniego w sprawiedliwość

y kompassyą

y Kompassya obsituie Za coż ieszcze w Oyczyznie Naszey ktora rownie z Innemi Narodami do większey coraz poloru przychodzi doskonałości te tak gruntowne prawdy na wielu mieyscach nieprawdą bydź się widzą? Za coż ciężkie prześladowanie Chrzescianskiemu Kosciołowi bardziey passive niż Active przystoyne, na tylu mieyscach przeciw Dyssydentom iednąż Praw obroną szczycącym się, a przynaymniey szczycić się powinnym okrutnie srozcie? Za co potyle razy na uciemiężenie niesprawiedliwość, persekucye y tysiączne roznych rodzaiow, czasem całey społeczności czasem szczegalnym Osobom działane Krzywdy uskarzaiąc się, z Żalem do tychże Skarg powracać musiemy? Czyż trzeba przypominać że Przodkowie nasi obydwoch Religii przy Unii W. X. Litt. z Koroną Polską za siebie y Sukcessorow swoich przysięgli, żadney wzaiemnie sobie z okazyi rownosci Nabożenstwa nie czynić Krzywdy y przykrości. Czy trzeba podawać uwagi że przysięga przez Antecessorow włożona obowięzuie Potomkow pod niebezpieczenstwem

Krzywoprzysięstwa.

Krzywoprzysięstwa? Czyż trzeba wywodzić Konsekwencye, że Krzywoprzysięstwa przez większą część Narodu popełnione na cały Naród Boską ściągaią karę? Czy trzeba ostrzegać że Zamięszanie w Kraiu, rozdzielenie na Partye, Zawziętość Stron rozdzielonych są to skutki, a broń Boże! może początki Zemsty Boskiey ktora dotrzymania obietnicy pod wezwaniem Jego Nayświętszego Jmienia uczynioney wyciąga. Nieszperaiąc niepotrzebną w Sądy naywyższe ciekawością ieżeli ostatnią karę według skłonności Narodu do poprawy lub pogorszenia albo odwrocić, albo przepuścić gotuią

Stawamy przed Obliczem Rządzących Nayiaśnieyszych Stanow, z gorliwym do Boga westchnieniem, żeby sam w Rządach tey miłey Oyczyzny prezyduiąc takie Rządzącym wlał y wszczepił sentymenta ktoreby rowną Nas wszystkich Jey Obywatelow szczęśliwości y ubespieczenia rozciągały influencyą Stawamy z rezygnacyą na Wolą Bożą, czy te remonstracye przez Nas Dyssydentow Nayiaśnieyszey Rzeczypospolitey w iaknaygłębszey pokorze podane uważyć y roztrząsnoć pozwoli, Stawamy w spokoynym

oczekiwaniu

oczekiwaniu czy się Chrzescianskie Joo. Jwo: wm
wme: Panow Serca powinna Kubliznim a oraz
wspoł obywatelom swoim wzrusza Kompassya
Wyuczeni w Szkole Cierpliwości przyzwyczaieni
znosić cokolwiek persekucya y nieprawiedliwość
przykrego do zniesienia wymyslić może możebys
my w tak Krytycznych Oyczyzny czasach zu
pełnego do dawney Nam Prawami tylu Konfe
deracyi przysięgłey wolności nie pragneli powro
tu, gdybysmy z iedney Strony nie czuli y po naszey
Ku Oyczyznie niewygasłey miłości pewni nie byli
że ochocze że gorące usługi nasze ieżeli zdolno
scią z doskonałemi nie wyrowniaią przynaymniey
usiłowaniem y natężeniem applikacyi mogą
być Nayiaśnieyszey Rzeczypospolitey rownie
zdatne y potrzebne z drugiey zaś gdybysmy
doswiadczeniem własnym wszystkie Argumenta
przewyższaiącym przekonani nie byli że skoro
Nam przywrocenie do wszystkich Urzędow y
Prerogatyw do Stanu Szlacheckiego przywią
zanych, to iest droga do wzaiemney Usługi od
mowiona będzie tedy naywyraznieysze Deklara
cye Wolności Nabozenstwa, rowney sprawiedliwości

y potrzebney

y potrzebney protekcyi żadney wagi, żadnego wypeł
nienia nie znaydą y znaleść nie będą mogły. Wo
statnich Uciemiężenia Granicach położeni, nigdy-
smy z Granic powolności Prawu y powinnego Rze-
czypospolitey posłuszenstwa nie wykroczyli? Czegoż
się Joo. Jwo. wmwme Panowie spodziewać nie może
cie? Kiedy nieustaiących kochać niełaskawą czy za-
gniewaną wspolną Matkę Oyczyznę przygarnie-
cie Nas do Jey łona wrocicie Jey dla nas względy
y dobroczynności swiadectwami nasze ku Jey affekta
wznicicie y rozrzażycie

Na te publiczne Uczynienia sprawiedliwosci dzieło
oczekiwa tyle godnych politowania teyże Rzeczypo-
spolitey Członkow zapatruie się ciekawie y przezorni
Postronnych Narodow oko pragnie może y życzy znacz
na część samychże Joo. Jwo wmwme Panow Oyczy-
zny uszczęsliwienia nad wszystkie nayprzezornieysze
przekładaiąca prywatnosci

Z ufnoscią tedy ktorą w Nas własna nasza wzbu-
dza niewinność kołacemy do serc Jo Jw. wmwme
Panow y z upokorzeniem się iak nayglębszym
przywrocenia zupełnego poprzysięgłych Nam do
praszamy się obowiązkow. Mieycie kompassyą nad
Nami, mieycie oraz nad Oyczyzną! bo ta naza
wsze musi zostać prawdą co naywyższa wyrze-
kła prawda Justitia elevat Gentem Joo Jwo
wmwme Panow y Dobrodzieiow Życzliwy y Nayniż-
słudzy

Słudzy Dyssydenci ze wszystkich Trzech Prowin
cyi
Na remonstracye Ichmościow Dyssydentow
Seymowy Convocationis podane R. 1764.
Tresc całatego czego sobie życzą Ichmość Panowie
Dyssydenci iest ta, aby Capaces byc mogli do
Poselstw do Senatorskich Krzeseł do Sądowych
wszystkich Juryzdykcyi do Urzędow y Honorow
wszystkich Koronnych y WXstwa Litewskiego
y w Woiewodztwach do wszelkich Prerogatyw
Znac iawnie że nic nie cierpią kiedy cała Ich
prozba osame honory y Urzędy
Wyraznie mowią że Wolność w Nabożenstwie że
rowna sprawiedliwości, że protekcya Rzplitey
akkordowane Im żadney wagi mieć nie mogą
to iest nic u nich nie ważą poty poki do wszy
stkich Urzędow y prerogatyw Stanu Szlachec
kiego nie przyidą Memoryał zas ten od Ichmość
podany bardzo dobrze z początku zaraz pokazuie
iż to oni znaią y uznaią że przeciwko tey Ich
pretensyi Prawa Rzeczypospolitey są wyraźne
Ktorych zapierać niemogąc, zaczynaią od tey In
Synuacyi aby teraz Stany Rzeczypospolitey nie
miały iostrętu odstąpienia od tych Praw Kraiu
iak Ich Mć się zdaie nieuszczęśliwiaiących y uciąż
liwie

na

na niewinnosc zażytych
Ale kiedy Praw tak oczywistych negowac nie
moga ktore Ich Mc Dyssydentom do Poselskiey
Izby do Senatu y do Jurysdykcyi wieczyscie zam
kneły drogę, toc y tey mocy ani odiąc ani przec
Prawom nie mogą, że lex jubet non disputat że
im y oni y my wszyscy winnismy posłuszenstwo
Ci ktorzy stanowili te Prawa Przodkowie nasi zwa
żyli wprzody iż są na dobro Wiary Swiętey pa
nuiącey y na zachowanie pokoiu w Oyczyznie
potrzebne y pożyteczne, Więc poniewaz bez znie
sienia obalenia albo zdeptania tak wielu daw
nych y swieższych, tak iawnych y mocnych
Praw, do Izb Senatorskiey y Poselskiey mie wstę
pu nie moga na tym samym Praw Oyczy
stych respekcie y oni uspokoić się, y my prze
stać powinni.
Czyliż bowiem JO Xiąże Imci Prymas czyliż
przytomny przeswiętny Biskupow y swiecki
Senat, czyliż Przeswiętna Izba Poselska z tak
Zacnych y dobrych Katolikow dziś złożona
maią ustąpić Przodkom swoim gorliwości o Wiarę
Swiętą maią psować obalać kazić wywracać
Prawa tak gruntuiące panuiącą Religią y
spokoynosc we wnętrzną? Cożby to za Epoka Na
rodu naszego na tym Seymie była aby od Niego

tak

tak straszna praw fundamentalnych tyczących się Religii stać się miała odmiana? Niechay tey tak krzywdzącey opinij o Senacie y Posłach ninieyszych Ichmć Dyssydenci nie maią

Na uciążliwość to iest na to iedno że do Senatu Poselstw y Jurysdykcyi Stanowi Szlacheckiemu własnych, oni choć zacnie y rownie urodzona Szlachta dopuszczeni przez prawo nie są na to mowie narzekać nie maią, ale na swoie trwania w swych Religiach rezolucyą, ktorey nikt im nie nakazuie, nikt nie broni. Wolno im trzymać się swoich opinij, wolno ie odmienić y uczynić się do Wszystkiego capaces w Rzplitey Jeżeli zas dla tey doczesności Wiary Sentyment odmieniać za chanbę maią (: iakoż dla samych tylko doczesnych Korzyści Wiarę inszą przyimować to się y z honorem nie zgadza :) ale czyż temu co winna Rzeczpospolita?

Prawa Jey za uciążenie swoie poczytuią uskarzaią się na nielitość Matki powszechney nad Niemi? do Kompassyi Braci wzbudzaią srogości y okrucieństwa że od nich nie są podług rownosci urodzenia traktowani przypisuią? na Chrześciańską odwołuią się miłość? a w Anglii? a w Hollandyi? a w Szwecyi? a w Danij?

a w Rossyi

a w Rossyi? a po Niemczech? To y tam miło-
sci Chrzescianskiey nie masz litości nie masz
sprawiedliwości nie masz, y tam Oyczyzny ich
srogie są y okrutne na swoich. gdyż Katolicy
rownie z drugiemi urodzeni y nayzacnieysi ani
Ludzie inszych Religii pewnie tam nigdzie do
Magistratu, do Senatu do Rad, do Jurysdykcyi,
nawet y do zyskuiących cokolwiek publicznych
Funkcyi nie należą y od tego wszystkiego pra-
wami etiam swiżemi exkludowani są.
Na to naszych Ichmc Panow Dyssydentow ca-
ła odpowiedz, a Nam co do Anglii, Hollandyi
etc? pewnie nie, ale y to pewna że ieżeli to iest
niesprawiedliwość, niemiłość, nielitość Chrzescianska
oddalać rownych od Uczesniotwa rządow y Rad
Oyczystych to od Kalwinskiey y Luterskiey Re-
ligii, po kraiach wszystkich ta się nielitość y niemi-
łość zaczęła. A daymy (: nie pozwalaiąc na to bo o-
to Woyna parcyalnych Historykow :) że się to
y od Katolikow wszczęło: ieżeli to złe? złego na-
sladować, złym certować, złe rowne lub większe
oddawać się niegodzi na coż tedy te wszystkie
tak wielkie Krolestwa y Rzplite namienione
tenże styl tak zły przeięty y tak strasznemi
Prawami exkludowały Katolikow? Ieżeli zaś

wet

wet zawet oddały to znowu y u nas wet za wet
lubo to niechwalebna by była na niewinnych zem
sta, ale Ludzie wszędzie Ludzie. Lecz ani An
glija ani Holandyia ani Szwecya, ani Rossya
etc: nie przyznaią, że to w nich złe na coż Ich
może Dyssydenci czy Dyssydenci tychże Reli
gij koniecznie wpieraią, że to złe, albo że gdzie
indziey to dobrze a w Polszcze tylko złe y nie
litościwie się dzieie?
Wszędzie panuiące Religie nie chcą ciepieć
wzmagania się inszych A chocbysmy zamilkli
on Interesie Religij (: ktorey ieźli w tym pun
kcie fanatyzm Fanatycy przypisuią, to prze
ciwnie alaiści y złe mianowani Deisci cale
o nie y o iey Interess niedbaią :) to ma zawsze
za własny Interess każde Panstwo, aby ile mo
żna żadnych Sessyi w Sentymentach o Wie
rze nie dopuszczać y onym zabiegać nieszu
kaymy w Niemczem Szwaycarach Hollan
dyi Francyi etc religionis Woien z tego zrzo
dła wszczętych poty trwaiących, poki albo
Sekta Sekty nie zniosła albo do iakiey
Equilibrium nie przysły, mamy y u nas domo
we przykłady Zebrzydowskiego, pod Zygmuntem

rokosz

Wokosz y Woynę, ktory gdyby nie był zbity
actum u nas by było o Katolickiey panuiącey Re-
ligij
Kiedy wkraczały w Polskę Kalwinizm y Lu-
terya były słabe y bez poratowania słabsze
iak teraz, potym przez rowności ciekawość
y ludzkie skłonności y passye tak się powoli
wzmocniły, że prawie przeważyć chciały wagę
y iuż ią przeważyły, w Senacie Konfedera-
cye dla pokoiu z mocną y mocno walczącą
Partyą na wiele zezwolić musiały. Ale po-
tym Gorkowie Leszczenscy Kmitowie Tarnowscy
Ligęzowie Zborowscy Ostrowscy Filciowie, Ze-
brzydowscy Radziwiłowie Chodkiewiczowie y
Tarłowie Kalwinskiey linij y kilkadziesiąt
wielkich Familij przez prowidencyą nad
Wiarą Swiętą zgasły, Dyssydenci osłabieni
Rzeczpospolita do dawnych Jagielonskich Praw
powrocenia się znalazła porę y ugruntowała
panuiącą Religią. Pokoy w tey mierze mieli-
my y mamy pozwoliwszy na Tolerancyą
et pacem cum Dissidentibus y mieć będzie-
my poki Prawa te trwaią przysiężone do-
browolne prawa przeciw przysiężonym pod
Zygmuntem z musu. Niechże by znowu teraz

y

y w naymnieyszey liczbie Ichmć Dyssydenci
wesli w Senat w Jzbę Poselską y w Oyczyste
wszystkie Jurysdykcye czyżby na tym się skon-
czyło, powoliby to rosło teraz wymogłszy tyle
osmieliliby się coraz więcey wymagać, y pewnie
by wymogli. W takież Crises niewątpliwie
prowadzona by była Rzeczpospolita z iakich
Ją Boska pod Zygmuntem wydobyła Opatrz-
ność. Jeżeli nie razem do przeważenia dla nie-
możności w początkach to pewnie powoli do
rowności sił y mocy dążyliby Ichmć Dyssy-
denci bo to iest w Ludzkiey y Sekt Każdych
Naturze. Przyszedłby ten czas podobno, że iak
teraz oni się kłaniaią o wpuszczenie do Se-
natu Jzby y do Jurysdykcyi, tak potym otoż
samo Im kłaniać by się musieli Katolicy. Zyg-
munta Sobie Augusta Henryka Stefana y Zyg-
munta Trzeciego przypomniemy czasy y to być
naturalnie inaczey nie może
Nie ma więc racyi Rzeczpospolita w to się niebes-
pieczenstwo podawać y azardować pokoy swoy we-
wnętrzny y panuiącą Religią, da probę na tym
Seymie, że to Seym iest takich iak ich Przod-
kowie Katolikow y tak rozsądnych iak byli Ich

Przodkowie

Przodkowie, Polityków Ichmć Dyssydenci nad to swoie wyrazaią uciążenia ktorym wolne possessye Szlacheckie y by Naywiększe bogactwa, ktorym wolne dystyngwowanie się w Woyskach ktorym rowny honor od Nas wszystkich swiadczony, ktorym wolne nabożenstwa ich y sumienia, ktorym rowna sprawiedliwości iak nam administracya, pokoy zupełny ani z okazyi Wiary żadney im nikt krzywdy czynić niepowinien ktorym iednakowa iak nam Rzeczypospolitey protekcya

Kupcom Rzemieślnikom, Pospolstwu iako Kraiowi potrzebnym a do Rządu y rad Rzeczypospolitey nienależącym Nabożenstwa y Ich Sumienia zupełna Wolność y spokoyność prawami są ubespieczone y ubespieczać ie należy, ieżeli ięzkość Im kto czyni w to Rzeczpospolita niech weyrzy oni też nie od Nas więcey niepretenduią, tylko ubespieczaiącey Ich Stanu protekcyi, Zacney zas Szlachcie praw. ile Anno 1717. y Traktatow dochować, ich iak Braci kochać y szanować, ale oraz mocy ich teraz rozsądnemi prawami uiętey wewnątrz y zewnątrz rostropnie obawiać się należy

Kopia Uniwersału

Kopia Uniwersału dnia 13. Maja od Jo. Xcia Jmci Woiewody Ruskiego Regimentarza Generalnego Woysk Kompatowych Koronnych utriusq Autoramenti wydanego do Woyska Koronnego

August Alexander na Klewaniu y Zukowie Xiąże Czartoryiski Woiewoda y Generał Ziem Ruskich Generalny odskonfederowanych Stanow Rzeczypospolitey postanowiony Woysk Koronnych Regimentarz

Wiadomo czynię komu otym wiedzieć należy osobliwie Joo Jwo WW. Jmci Panom Officyerom Husarskich y Pancernych Chorągwi Szeffom y Kommendantom Pieszych y Konnych Regimentow tudzież Pułkom Letkim Ich Pułkownikom y wnich Rotmistrzom oraz wszystkim utriusq Authoramenti niższey, y wyższey Rangi Officyerom Całego Woyska Koronnego. Iż moc zupełna Rzeczypospolitey Stanow na Seymie teraznieyszym Konwokacyinym odiąwszy Jo Jmci Panu Krakowskiemu Hetmanowi W. Koronnemu władzę nad Woyskiem dała mi y powierzyła nad tymże Generalne

Regimentarstwo

Regimentarstwo vigore ktorego gdy zostaie od kommendy moiey zlecone rozrządzić Woysko, ile teraz z Konsystencyi swoich wzruszone, y różnie pomieszane, daię Ordynans aby za odebraniem onego na dowod powinnego posłuszenstwa wszyscy Kommendanci tak Chorągwi iako y Regimentow oraz Pułkow letkich gdzie ktorzy stoią na lezach albo są Kommenderowani, y pod ten czas znaydować się mogą, uczynili mi niezwłoczne Rapporta y uwiadomienia od każdey Chorągwi Husarskiey y Pancerney przez dysponowanego do Mnie na rezydencyą iednego Towarzysza, y od każdego Regimentu iednego Officyera iako też y od letkich Pułkow od każdey w nich Chorągwi przez iednego Towarzysza y przez tych przysłali Tabelle wiele pod każdą Chorągwią w Istocie Kompanij Pocztow y Koni w Regimentach, tak pieszych iako Konnych Officyerow Giemeynow Koni, także w Pułkach Officyerow Kompanij Pocztow Koni oraz w iakim stanie y porządku znayduią się, A temu Uniwersałowi aby się we wszystkim zadosyć stało pod animadversyą nieuchronnego sądu serio rekommenduię y własną podpisuię ręką Datt w Warszawie d. 13. Maij 1764 Anno

Respons

Respons Porty Ottomanskiey na List JW Senatorow y Urzędnikow Koronnych przytomnych pisany na ow czas kiedy JW. Jmci Pan Kralewski Kasztellan Hetman W.K. pretendował po Śo. Xięciu Jmci Prymasie odłożenia Seymu Convocationis dla tego że z Woyska Rossyskiego Kommenda Jmci Pana Generała Chomontow zbliżyła się było pod Warszawę y nie mogąc do swoiego zdania tegoż Śo. Xięcia Jmci Prymasa przychilić, otwarcie Partya z Soba iedno sentientium formował, Który to List pod datą 4. Julij z Konstantynopola expedyowany z Francuzkiey tradukcyi, przy oryginale Tureckim będący przetłomaczony słowo w słowo iest taki

W naypełnieyszych przyiazni expressyach y nayszczerszych przychylności oświadczeniach interesuiemy się do Chwały Xiążąt Wiary Chrześciańskiey Przyiaciół naszych Biskupa Kuiawskiego Biskupa Płockiego Woiewody Inowrocławskiego Woiewody Ruskiego Woiewody Belzkiego Woiewody Podlaskiego Kasztellana Przemyskiego Kanclerza W Litt Podkomorzego Koronnego Koniuszego Koronnego Łowczego Koronnego Podskarbiego W.K. Podskarbiego Litt. Stolnika Litt. Czesnika Litt. Strażnika

Strażnika W.K. Generała Podolskiego Starosty Błon-
skiego Starosty Łuckiego Starosty Cudnowskiego Sta-
rosty Ostrołęckiego Starosty Piotrkowskiego Staro-
sty Mirachowskiego Starosty Sieradzkiego Kasztel-
lana Lubelskiego Kasztellana Czechowskiego Niech
Bog Życia ich uszczęśliwia

Diploma Nayiaśnieyszey Imperatorowey
Rossyiskiey względem Tytułu całey Ros-
syi przez Rzeczpospolitą Jey przyzna-
neyo teyże Rzplitey Polskiey przez
Ministrow Rossyiskich Skonfederowa-
nym Stanom oddane

Tenor tego Diploma w ięzyku Łacinskim
iest ten

Nos Catharina II DCI Gratia Imperatrix
et Autoeratrix totius Russiæ Masoviæ Kijo-
viæ Vladimiriæ Novogardiæ Zarina, Gassani,
Zarinna Astrachani, Zarina Siberiæ, Domina
Pleskoviæ, et Magna Dux Smolensci, Dux Et-
honiæ Livoniæ, Cazeliæ Tveriæ Jugoriæ Permiæ
Viatsiæ Prulgariæ, et aliorum Domina et Magna
Dux Novogardiæ inferioris Teriæ Czernigoviæ,
Resaniæ Rostoviæ Jarostaviæ Belo Ozeriæ Udoriæ
Obdoriæ Codiniæ totiusq Septentrionalis Plagæ

Dominatrix

Dominatrix et Domina Iberiæ Terræ Cartalinensium et Grusinensium Zarorum, et Cabardinensis Terræ Czerkasinensium et Montanor. Ducum aliorq hæreditaria Domina et Dominatrix Notum testatumq facimus omnibus et singulis inprimis quorum interest, Nos Ministros Nostros cum Mandatis et publico Testimonio ad Serenissimam Rmpcam Poloniæ, Magnumque Ducatum Lithvaniæ delegasse Iisq injunxisse quo mentem Nostram genuinam veramq de usu Tituli Totius Russiæ explicent declarentq. Queis Mandatis Nostris ex parte Ministrorum satisfactum est per declarationem cujus tenor prout sequitur est

Nos Hermanus Carolus Keyserling S.R.I. Comes a Consiliis Suæ Imperatoriæ Magestatis Totius Russiæ intimus actualis S. Andræ et Alexandri Newski et Aquilæ albæ Eques Orator Extraordinarius et Plenipotentiarius nec non Princeps Nicolaus Repnin Supremus Excubiarum Militarium Præfectus, Ordinis S. Annæ Eques et Minister Plenipotentiarius ad Serenissimam Rempublicam

Oppido Constat Tabulas Pacis Anni 1684.

Russiam

Russiam inter et Serenissimam Rmplcam Polonam conclusas satis abunde enumerasse Ditiones. Provincias et Terras, quae ab una et altera parte possessa et possidenda sunt adeo ut haec nec dubio nec pretensionibus ullis subesse queant

Metuuntur saepius quae metuenda non sunt. Quorum in Censum Titulus Totius Russiae jam venit, ne vero mens pia et Voluntas Amica Imperatricis totius Russiae erga Serenissimam Rmplcam Poloniae Magnumq Ducatum Lithuaniae incognita et non perfecta maneat. Vigore hujus ad factam requisitionem declaramus Suam Imperatoriam Majestatem Dominam Nostram Clementissimam ex usu Tituli Totius Russiae, nec sibi nec Successoribus suis, neq Imperio suo jus ullum in Ditiones et Terras quae sub nomine Russiae a Regno Poloniae et Magno Ducatu Lithuaniae possidentur eorumq subsunt Imperio ullatenus vindicativum quin totius Serenissimae Rplicae Garantiam seu tuitionem Jurium Immunitatum aequae ac Ditionum et Terrarum, quae vel de jure possidendae sunt vel actu possidentur praestituram et contra

Omnes

omnes qui forsan turbare eas praesumerent perpetuo manutenturam tutaturamq esse Caetera spondemus nos Curaturos esse quo intra spatium septem septimanar sua Imperatoria Majestas Domina Nostra Clementissima hanc declarationem propria manu ratihabeat confirmetq. In Cujus robur et fidem hunc declarationis Actum subscripsimus et insignibus nostris gentilitiis munivimus. Quae declaratio cum et voluntati et mandatis Nostris plane est conformis, quam ob causam eam prout legitur in magis robur et fidem omni meliori quo fieri potest modo ratihabemus ratificamus corroboramus propria manu subscripsimus et Sigillo Nostro Imperiali munivimus Datt in Sede Nostra Imperiali S. Petriburgo Die 24. Mensis Maij 1764 Imperij Nostri Anno Secundo

Kopia Listu Krola Imci Pruskiego do Xcia Radziwiła Woiewody Wilenskiego 3 Julij 1764. Anno pisanego

Mci Xiąże Radziwił Po odpisaniu na list oddany mi od WMci przez Imci Pana Graffa Pacà odbieram ieszcze drugi 18 Junij datowany. Przykrey sytuacyi WMci w ktorey się znayduiesz, żałuię y życzyłbym, abys nic sobie nie

miał

miał w tym punkcie do zarzucenia. Lecz miary do ktorych się udałes, nie mogły tylko pociągnąć za sobą skutki na ktore aktualnie żalisz się y ktorych przez umiarkowansze postępki mogłbys był uniknąć. Niebespieczna rzecz iest pierwsze czynić Kroki mogące w okolicznosciach podobnych, w iakich się teraz Krolestwo Polskie znayduie, naywiększym dać mieysce inkonweniencyom. Rozolucya ktorą WMć Pan był przedsie wziął sciągnąć milicyą swoią y zażywać JCy w Grudziądzu, y na wielu innych mieyscach przeciwko własnym wspoł Obywatelom, powinna naturalnie być poczytana za pierwszą przyczynę aktualnych w Rpltey rozruchow, y tego wszystkiego cokolwiek się przeciwko własney WMći dzieie osobie. Trudna iest pogodzić okoliczności do ktorych teraz przychyliłes się, mimo obowiązkowi Obywatela przeciwko swey Oyczyźnie y spokoyne mysli w Liscie WMći wyrażone. W tych cyrkumstancyach poznasz WMći sam, że nie mogę się wdawać w sprawy ktore na siebie sciągnołes, y ktore ieszcze są takie iż brać o nich wiadomość, dostoyność moia Sąmsiada y

Przyiaciela

List JW. Woiewody Krakowskiego do Obywatelow tegoż Woiewodztwa pisany dnia 6. Marca 1678 w Gołowicach

Jasnie Oswieconi Jasnie Wielmożni Wielmożni, Mnie Wielce Mści Panowie

Z Bracia

Nic bardziey in declivio życia mego, po zapracowanych in operosis functionibus Urzędow Koronnych, ktore tych ktorzy Validi et experrecti Vigoris zostawaią, spectant, solari mię może. Jako gdy mi ad corandem prać y innych Szczęsliwości JKmci Woiewodztwa Krakowskiego godność konferować Miłosciwie raczył, Multis Argumentis winszuię tego sobie że mię Łaska JKmci ieszcze praevidit non inhabilem, do Usługi WWMPanow, ktoremi Litare pro Viribus Braterskiey y woli y intencyi WMM Panow akkomodować się nie Listownie ale personali comparitione gdzie publica invitabit Necessitas, Zechcę; Jakoż baczełem się w tym y na teraznieyszy Seymik

stawić

stawić się Deputacki, gdyby nie invalida zdrowia mego adstringeret mię fragilitas, Jednak in medium WWM Panow Votis accurro aby Consilia WWM Panow De super muniantur Felicitatibus Y. te noxy afflatus Syderum, ktore tam infestare Populis poczęły in mitiorem obrociłysię auram. Jeżeli zas tyle mi Bog Uzyczy Zdrowia na przyszły Przedseymowey Seymik stawić się WMM Panom Zechcę. A teraz profundissimam WMM Panow ku sobie iednaiąc confidentiam Braterskiey się WWMM Panow iako naypilniey oddaię Łasce y Zostawam

WWMM Panow y Braci
uprzeymie Zyczliwy y
Powolny Sługa

w Gołanicach
d. 6. Martij
1678.

List X. Lubomirskiego Kawalera Maltanskiego do Urzędnikow y Całego Rycerstwa Woiewodztwa Krakowskiego, pisany z Rzeszowa d. 14. Marca R.o 1678.

Jasnie Wielmozni Wielmozni Mnie Wielce Mści Panowie y Bracia

Że mi się nie dostaie iakom sobie życzył dla niektorych trudności przybyc in Consessum WMWM Panow, na ten Electionis Actum zgromadzonych supplere to przychodzi mi odezwaniem się listownym z nieustaiącą do Usług WMWMPanow ochotą, ktorą gdy ~~mię~~ niosę in gremium WMWPanow avidè czekam każdego do przysługi WMWMPanow rozkazu. Życzę przytym Uprzeymie aby przedsięwzięcie pro bono publico obrady szczęsliwemi Niebo secundet Successami ad Vota Woiewodztwa całego

Aże miałem włożoną na się od WMWMPanow na przeszłym Relationis Seymiku wespoł z Jmcią Panem Starostą Dobczyckim

mmPanem

WMPanem Legacyi pewney do Krola JMci funkcyą, uniżenie proszę abyscie WMW MPanowie przypisować nie raczyli Naszey ku Usłudze Woiewodztwa nieochocie, że ta Legacya nie iest dotąd przez nas odprawiona, bo iako to w swieżey każdego z WMW MPanow musi bydź pamięci, żem się uprosił abym za powrotem Krola JMci w Ruskie Kraie ~~się~~ mogł expedyować Usługę, gdy w ten czas prętkiego Krola JMci spodziewano się powrotu, ktorey inaczey podiąć mi się niepodobna było, maiąc na sobie ciężar dozoru pewney partyey Woyska, ktorą na granicy lokować miałem in commissis od JMć Panow Hetmanow, y tam całe Lato y Iesien przeszłą straciłem. Teraz zas powrociwszy z tamtey Usługi Woyskowey gdym miał in Votis exekwuiąc Kommissa WMWMPanow ku Gdansku obrocić, nadzieia powrotu Krola JMci w te kraie, ktory nam in dies obiecywano, zatrzymała mię, y dotąd przetrzymała ochotę moie, ktorą nieustaiącą zawsze konserwuię do Kożdey WMWMPanow Usługi, Te tedy nieodprawioney Legacyi dawszy WMWMPanom informacyą y powtore proszę aby słuszne

racye

racye moie miały mieysce u WMWMPanow
Zachowuię zas sobie insze podaiące się okka-
zye do nagrodzenia teyo, y wszelkiey przy-
sługi, do ktorey zdać się będę mogł, ktorą
y teraz nieustaiącą na każde skinienie
konserwuiąc, y czekaiąc ochotnie wszelkie-
go WMWMPanow rozkazu, z tym się oswiad-
czam, żem iest

WMWM Mściwych Panow
Życzliwy Uprzeymie Brat
y Uniżony Sługa
Lubomirski Kawaler Mal. ch K

d. 14. Martij 1678.
w Rzeszowie

List W. Andrzeia Zydowskiego do Obywatelow Woiewodztwa Krakowskiego pisany z Hałsnowa dnia 18 Marca 1678.

Jasnie Wielmożni Wielmożni Moi Wielce Mosci Panowie y Bracia

Gdy mnie necessitas bytnosci do Uczynienia relacyi, gestą ~~w~~ Prowincyą ~~ach~~ Seymikowi Zatorskiemu affixit, prezencyi moiey Vicaria charta, niesie y weneracya, ktora omni nomine oddaię nomini WMMPanow y relacya Ekonomiey, ktora mi y flota Wielkiego et tam cum cura, iako z Zalem nominandi Civis WP Sędziego Krakowskiego y jussa WMMPanow y tych pedissequa moia do Usługi WMMPanow ochota imposuerant. Znam się w prawdzie do tego iż nieudolnosc moia facilius iniuit, quam implevit mieysce, y też ledwie nie suprema valetudo wiele mi czasu y activitatis wzięła była, ale Voluntatem pro facilitate

biorąc

biorąc, ochotnie przyimiecie WMMPanowie
licha, wprawdzie ale wierna pracę. Więc
iakie in primordiis Sessyi naszych tru-
dności y deliberacye o pozniesieniu, z okazyi
okolicznego powietrza do Lwowa Komissyi
Uprzątnione są, iako uięto koło Deputac-
kie, aby Assygnacyami pierwszą ratę o-
debrano, iako y inne preliminaria, kto-
re malicia Aktu zaczętego male omina-
ri et minari zdały się, cesserunt nie
wspominam ne in publica commoda pa-
cem si longo sermone morer. Rzecz samę
refera — tam naprzod wszelkie obrociłosię
staranie, aby deklaracya Seymowa y
laudum Seymiku WMMPanow iako
naylepszy odebrało skutek. Jakoż czego
in instrumento Seymikowey uchwały
doczytać się mogłem, to z łaski Bożey sta-
łosię, gdy y ad Rigorem Legis NPP. Exa-
ktorowie MMPP. o nieprzywiezienia do Sen-
domirza pierwszey Raty pieniędzy nie
są pociągnieni, y Assygnacyami Woiewodz-
two w deklaracyi Seymowey Specyfiko-
wano nie iest Uciążone, y IchMściow indige-
narum zasługi tu się pomieściły y Woysko

Veteris

Veteris auctoramenti Zwinione y przy poda-
niu do Skarbu nowego Komputu piędziesiąt
Ludzi pro praesidio Zamku Krakowskiego
przyiąć w Komput Xiąże Hetman de-
klarował. Co zas w instrukcyi W Panu Sę-
dziemu daney latebat, gdym nie był y od
Nieb: Jegomości ob praeproperum z Komissyi
a potym evita abitum, y od nikogo z Ich-
mosciow informowany trudno było igno-
ta agere, a zatym łatwo o exkuze y prze-
baczenia. W wykonaniu deklaracyi Sey-
mowey iako innym Punktem, tak y
temu o zapłacie JPanu Lanckoronskiemu
MM Panu stało się dosyć od Izby Komissar-
skiey, kiedy od Marszałka Komissyi Xcia
Jmć Woiewody Bełskiego z porsrodka
nas do likwidacyi Regestrow Jmci Upro-
szeni dwa Ichmść Kollegowie wykonali
deputacyą swoią przeyrzawszy y podpisa-
wszy rolle. Jeżeli zas Skarb nie wydał Assy-
gnacyi na Kwotę iuż od Komissyi uzna-
na (: luboć to odieżdzaiącemu mnie z Sen-
domierza pozostali JJ PP. Kollegowie przyo-
biecali :) Łatwo o zapłatę kiedy WMMPP
funduiąc się na Seymowey Deklaracyi y
Komissarskiey

Komissarskiey likwidacyi publica declara-
tione JP. Poborcy ktoremu zapłacić injunge-
tis, odesławszy do Skarbu tego na ktorego mie-
sce Summa JP. Lachoronskiego nastąpiłaby.
W czym to rozumienie moie submitto altio-
ri judicio y Woli WMM Panow. Quod ratio-
nes Erarij, te nie tak iako Votis precabamur
tributis conabamur Uwolniły Rzeczpospolitą.
Przyczyny tego są te, iż Komissya Warsza-
ska Rzeczypospolitey istotnego długu, (: od-
ciąwszy przez ścisłe rachunki Cztery Millio-
ny Stopiędziesiąt y osm tysięcy trzysta trzy-
dzieści y dziewięć Złotych :) pokazała była
dziewięć Millionow, Sześćkroć Siedemdziesiąt
y trzy tysiące dwieście czterydzieści y dwa zło-
tych, Seym zas nie Uchwalił Podatkow wię-
cey, tylko ad proportionem Osmi Millionow
y nie zpełna dwoch kroć Sto tysięcy: z kto-
rych nie co daie się na wypłacenie Jux-
ta novellam Legem, na wyprawy Dymowe
ktorych Uspokoieniu dwoie podymnego
non suffecit, lubośmy hoyne y obszerne W.
iewodztw z Kapitanami Kapitulacye reduxi-
mus do kwoty na Zołnierza R 127 inkludu-
iąc y solarium

solarium w to Officierow Retentatez ab Anno 1658 nad sto Sześćdziesiąt tysięcy więcey nie wyniosły. Musiała tedy ieszcze Rzeczpospolita zostać in Ere Milliona Woyska, oprocz Februarij Czwierci y nowemu Woysku czterech, ktore według Skarbowego rachunku Conficiunt summe R 2269000 należą do teyoż Długu Summy Woysku Cudzoziemskiemu to iest R 200000 Seymem Anni 167 tertij płacić nakazana, et per insufficientiam Skarbu nie wypłacona, y Złotych 400000 na Komissyi Lwowskiey A 166 secundo do Woiewodztw Kijowskiego, Bracławskiego, Czerniechowskiego, ktore iuż non contribuunt ordynowana. Także oschłe assygnacye, ktore Konstytucya kazała nam konnotować y na przyszły Seym odesłać. Alec naprzed Seymowem Seymiku plenior da Bog będzie tego notitia a oraz monopoliorum, y innych bez taryffy Exakcyi ktorych ad assem certificari kwota nie mogła na Komissyi, iako to na początku wybierania, Injuriatorum Sprawy żadną miarą lubosmy na trzy Izby Sądy podzielili, takiey Czasu scisłości, y publicznych Reyestrow ~~w monstwie~~ mnostwie pomieścić

pomieścić się nie mogły, numero Ich ledwie
nie legionem Romanam ad Equante, dłużey
zaś ciągnąć czas Komissyi nie podobna była,
częścią dla rozności PP. Deputatow Woysko-
wych Assygnacyi czekaiących, o błahem trakt-
ktamencie, bo Wielkiego egestas Skarbu nie
pozwalała, częścią dla boiaźni zbliżaiącego się
ku Sendomirzu powietrza, nie mniey dla Komis-
syi Hybernowey; Ktora sama y zgotowizna mia-
ła jeiunum militem in excubijs Zatrzymać
a zatym w wytchnieniu od przechodniego Marsa
Ubogich Ludzi utwierdzić, musieliśmy respe-
ktem większey Dobra pospolitego apparencyi
czasowi służyć. Poważyła się iednak Komissya
do Lwowa uczynić na dwie Niedzieli trans-
portacyą, chcąc cokolwiek Uprzątnąć Spraw
sitientium justitiam, nie tak wprawdzie
na fundamencie Prawa iako in rationibus
wygody Ukrzywdzonych. Iż iednak y w ten
czas nie doszły te Sądy, y potym po kilka kroć
reassumebantur, Suasu wiele Ich Mściow MM
PP., y też intuitu Prawa ktore nam limita-
tam nie tylko circa Personas et res, ale
też y około czasu dało potestatem, nie leni-
łem się zbieżeć do Lwowa, y lubo Wielom

J.PP. Kollegom

Kollegom potrzebna zdołasię kontynuacya, wygodziłosię imperio Prawa Zupełna limitacyą y odesłaniem do Trybunału, gdzie patet via agendi injuriatis Securis ieszcze lucri sui, bo na Zasługi osądzonych w trzeciey racie poydą Areszty y na te co w Millionie od Rzpltey winnym Zostaią. In cursu tych innych robot incidit in deliberationem materya wzruszoney tranquillitatis publicae przez Weyście Ludzi naszych do Węgier, materya Zaprawdę wielka bo Contexta z tego cokolwiek Cruces ~~inimicitias~~ inimicitias et funebre bellum przynosić Zwykło. Co tedy być mogło in Legibus praesidij, wszystkosmy przedsięwzięli, odłączeniem zasług każdego takiego et declaratis poenis Legum dawno o takie excessi sancitarum, tudzież rozesłaniem Uniwersałow Xcia Jmci Hetmana po grodach aby takich znosiła omnis potestas Także y do JKMci wyprawiliśmy JP. Komissarza Sochaczewskiego, ktoreyo powrotu doczekać się nie mogąc nie przyszło nam słuchać ~~[illegible]~~ relacyi Tego iednak iestesmy rozumienia iż to Vigilantis iest KJMci P.N. iż dotąd nie odbieramy repressalia, y abysmy y daley nie odnosili nadzieia w pomienionym Panskim Dozorze y pozorney WMMPanow radzie, Ktorey Scopus

iest

est Videre neguid Respublica detrimenti capiat, y fortuny Woiewodztwa teyo, na ktore strzeż Boże zapału teya, pierwsze padłyby iskry. Alec to extra Cancellos moiey relacyi ktorą ea Sinopsi Uczyniwszy narrationem Konczę rogatione, aby niedoskonałosci ktore violentia morbi, y ieszcze non donata rudi tenuitas moia, sprawić mogły okryła Venia, ochotę łaska, ktorey incrementis, wszystkie dni moie z dożywotnią addico Unizonością Zostaiąc y teraz

Waszeciow Moich Mościwych Panow
Uprzeymie Życzliwym
y Unizonym Sługą
Andrzey Jan z Żydowa
Żydowski

Instrukcya UW Posłow 1678. 21. Marca

Instrukcya Wielmożnym Ich Mściom Panom Władysławowi na Baciborku Morsztynowi Kowalskiemu, y Franciszkowi z Zaklicyna Jordanowi Dobczyckiemu Starostom, Posłom od Seymiku Deputackiego Woiewodztwa Krakowskiego

Krakowskiego Die 21. Martij w Koniuszy odprawionego, do Krola JMci Pana Naszego Miłosciwego obranym y Uproszonym —

Swiat admiratur Oyczyzna uznaie JKMci Pana Naszego Miłosciwego indefessa studia y Pieczołowanie około Konserwacyi Dobra pospolitego, nie może tedy Woiewodztwo nasze, tylko submissa Veneratione Paternam JKrolewskiey Mosci Pana Naszego Miłosciwego prosequi curam et Solicitudinem, za ktorą Ichmosc Panowie Posłowie JKMci Panu naszemu Miłosciwemu oddadzą, iako nayniższe dzięki, przy apprekacyi Szczęsliwego y Długoletniego Panowania y wielkich z nieprzyiacioł ad invidiam Narodow Postronnych Tryumfow.

Kiedy takowa iest infelicitas Rzeczypospolitey y nie może eluctari z wielkich ciężarow y trudnosci, ktorych auxit na komissyey Sendomirskiey liquidowaney dług winny Woysku, nad Uchwalone na Seymie przeszłym Podatki, więc y na wielu mieyscach dla grassuiącey Pestylentyey w Assygnacyach należytey satysfakcyi nie odnosi Woysko, tak dobrze zasłużone, JKMci Panu Naszemu Miłosciwemu y Rzeczypospolitey, Upraszać będą Ichmosc Panowie Posłowie JMci Pana Naszego Miłosciwego, o złożenie Seymu

Ordynaryinego

ordynaryinego, ktory iedna iest medella na wszystkie potrzeby Rzeczypospolitey.

Więc że częste querimonie przeciwko Człon. Koronnym iako na przeszłym Relationis tak y na teraznieyszym Deputackim Seymiku od JchMość Panow Obywatelow Woiewodztwa Naszego renovantur, Upraszać będą JchMość Panowie Posłowie JKMci Pana Naszego Miłosciwego żeby Nobilitas takowa Exakcya nie była aggrawowana.

A że na teraznieyszym Seymiku Deputackim fama zaciągow Nowych Relacya roznych JchMc potwierdzona, snadz extra scitum JKMci Pana Naszego Miłosciwego, Upraszać będą JchMość Panowie Posłowie JKMci Pana Naszego Miłosciwego, aby iako Pater et Conservator Patriae wszystkie incommoda tam Publica quam privata ktoreby z tąd subsequi mogły avertere raczył.

Jako wszystkie JKMci Pana Naszego Miłosciwego Woiewodztwo Nasze debito cultu przyimować zwykło propozycye, tak y teraznieyszą na Seymik Deputacki respektem Soli Suchedniowey od JKMci Pana Naszego Miłosciwego podaną, eadem przyimuie Veneratione, Munificentia iednak ktora JKMci Pan Nas Miłosciwy inszym

inszym Woiewodztwom w wydaniu teyże Soli Siechedniowey Miłosciwie wyswiadczyć raczył, indubitatam y Woiewodztwu Naszemu czyni spem że tego Skarbu in Centro Woiewodztwa Naszego zostaiącego, Prawem y Zwyczaiem dawnym Stwierdzonego Zarownie Udzielić Woiewodztwu raczy

Ktore Punkta dexteritati Ichmościow Panow Posłow committendo, tę zgodną Instrukcyą Naszę Imci Panu Marszałkowi koła Naszego podpisać zlicilismy - Działo się w Koniuszy Dnia Dwudziestego Pierwszego Marca Roku Panskiego Tysiącznego Szesesetnego Siedmdziesiątego osmego

1678. 21. Marca

Instrukcya Ichmościom Panom Jerzemu z Zakliczyna Jordanowi y Stanisławowi na Marcinkowicach Marcinkowskiemu Posłom od Seymiku Deputackiego Woiewodztwa Krakowskiego d. 21. Martij w Koniuszy odprawionego do J. O. Xcia Jegomości Biskupa Krakowskiego obranym y uproszonym.

Za nieprzerwane około Dobra Pospolitego per multam seriem Annorum Jasnie Oswieconego

Oświeconego Xiążęcia Jeyomości Naszego Wiel-
ce Mci Pana et ad seram posteritatem wiel-
koporane studium przy powinszowaniu długo
goletniego y Oyczyznie Wielce potrzebnego zdro-
wia y szczęśliwych ex Voto Całego Woiewodz-
twa Naszego Sukcessow, podziękuią Ichmość
Panowie Posłowie Jaśnie Oświeconemu Xiąże-
ciu JMci Naszemu Wielce Mcie Panu —

Nie może Woiewodztwo nasze przy Dekre-
tach przeszłey Komissyi Sendomirskiey dose-
sorowo sub solutione de proprio et Pœna pœ-
culatus obostrzonych y gorącey Instancyi
Ichmosciow Panow Exaktorow z Ustawiczne-
go y Codziennego od Ichmosciow Panow De-
putatow Woyskowych, uprzykrzenia pocho-
dzących, tylko optime ominari sobie, że
ten Podatek Pogłownego Uchwałą Całey
Rzeczypospolitey postanowiony, authoritate
Xiążęcia JMci Naszego Wielce Mcie Pana
w Woiewodztwie Naszym do skutku przypro-
wadzony będzie, Upraszać tedy Ichmość Pano-
wie Posłowie Xiążęcia Jeyomości Naszego Wiel-
ce Mcie Pana będą aby iako inszy zatrzy-
many Podatek, tak y ten od Ichmości Ducho-
wieństwa Pogłownego wydać rozkazał —

y Ichmc

y Ichmości Panow Exaktorow od ustawiczney z tey okazyey eliberowat impetycyi. Co dexteritati Ichmość Panow Posłow committendo tę zgodną Instancyą Naszę Jegomości Panu Marszałkowi Koła Naszego podpisać zleciliśmy Działo się w Koniuszy Dnia Dwudziestego Pierwszego Marca Roku Pańskiego Tysiącznego Szescsetnego Siedmdziesiątego Osmego

1716. 14. Marca List a nomine Pisany w Wilnie

List WMPana y Dobrod. 7o Currentis pisany z wielkim odebrawszy ukontentowaniem, Dziękuię iako nayuniżeniey że non dedignatus beare Sługę swego Pańskim Charakterem dziękuię uniżenie, y za przysłane wiadomości ktorych zażywam in rem Dworu, explikuiąc, iak moyąc wszystkie Dyspozycye Dworu y Woysk Saskich, to iednak naypewnieysza że mowić nie podobna bez ~~rzeczy~~ inwidyi wielkiey co in Excusationem Saskiego Woyska choc naymniey y prawie, wszyscy zgadzaiąc się ~~inofensive~~ iść offensive przeciwko

przeciwko nim, inquantum Krol JMći
nie wyprowadzi Woyska swego ex nunc,
wszystko poydzie ad mentem Pana, byle
hunc odwrocił odiosum Nobilitati Exer-
citum Saxonicum. Jeżeli zaś nie wyi-
dą zaraz Sasi, to rezelwuię się etiam
przeciwko Krolowi Jmći czynić etc. Zmi-
luycie się Dobrodzieie perswaduycie Panu
evacuationem Sasow, alias my naypier-
wey na fortunie poginiem ktorzy przy
Krola Jmći iesteśmy, potym całe Pan-
stwo zruinuie się. Bog wie co y z Pa-
nem będzie, dubia belli alea, ile kiedy
Postronni do tego pewnie interessować
się będą. Seymik Wilkominski w tych
dniach obrał sześciu Posłow na Ziazd Wi-
lenski z między ktorych, dwoch tylko
mieć chcą activos, drudzy per modum
Censorow, na Pułkownika Generalnego
nie chcą pozwolić, Marszałka Konfederac-
kiego do samey tylko ewakuacyi Sasow
obrać życzą, ażeby w żadne Matarias Ha-
tus nie wdawał się. ~~Jako~~ Ichmość Senatorow a noni-
me obligaią

INSTYTUT OSSOLINSKIEGO

obliguią, żeby informowali co sprawili u Cara Jmci, recenter ieżdżąc, to iest Jmę P. Hetmana UWXL. y Jmę P. Woiewodę Trockiego. Są y insze rozne Punkta naybardziey wszyskie tendunt ad unam metam evacuationis Sasow w Minsku popisało się ze Trzy Tysiące Szlachty bardzo porządney Konney y ochoczey, procz kilka Tysięcy na Słabszych koniach y Piechoty. Jezeli Pan Bog nie da pokoiu, takie będzie zamieszanie że podobno w Polszcze nigdy nie było bo-
do tego nieprzychodziło
day w Wilnie d. 14. Martij 1716.

Konfederacya Bełska y Konsultacyi Woiewodztwa Bełskiego Laudum 1733.

My Rady Senatorowie, Dygnitarze Urzędnicy y całe Rycerstwo Woiewodztwa Bełskiego in virtute wydaiący od Nayiaśnieyszego Krola Jmci Stanisława Pierwszego na —

na dzien dziesiąty Decembris A° praesenti 1733 na przeszłym Seymiku naznaczony pod Bełz dla okazowania się y popisania zgromadzeni, naprzod w Polu pod Bełzem według dawnych zwyczaiow o okazowania postanowionych pokazalismy się y popisali, a potym dla dalszych obrad naszych do Bełza in Locum Consultationum solitum przenieslismy się Gelzie pod Dyrekcyą JW Jmę Pana Franciszka Salezyusza Potockiego Starosty Bełskiego Marszałka Konfederacyi naszey zasiadszy odalszym Porządku y potrzebie Woiewodztwa naszego Bełskiego rozmowilismy się y takowe unanimiter postanowienie uczynilismy, Nayprzod ortam quaestionem z Tariffy W Jmę Pana Onęckiego Stolnika Buskiego na ktorysmy Podatek na przeszłym Kongresie naszym Sielęznego, na zapłatę wyprawie naszey constituimus, respektem niektorych Dobr potocznych, wraz ktore in districta ad praesens possessione et Dominio zostaią obiasniaiąc, aby to do prętkiego wypłacenia nie tamowało rezolwuiemy, aby każdy połowę ex possessione

sua

sza wypłacił tego Podatku na Dobra złą
żone przypadaiącego, et inquantumby
~~się~~ Pensisset se esse Laesum na Sądach
Kaptorowych de praeaggranantia Je-
dnego nad drugiego ex qualitate Dobr
intervenienti, Jeżeliby secum non compo-
suissent rozprawić się maią. A-
gdzieby zaś perplexitas tey Taryffy
lub non Concordantia Kwitow z nią po-
kazała się, tedy w tym Wielt. Jmci
Pan Pisarz Grodzki Bełzki, ad primi-
tivam Taryffow JPana Skomorowskiego
referowac się będzie, y według niey con-
cernens odbierze, a że za ~~[illegible]~~ Exakcyi Jmci
Pana Onęckiego iako y dawniey niekto-
re Dobra nic nie importowały - Tedy chcąc
w tym porownać wszystkich, aby ad prae-
sens nemine excepto Ten Podatek każdy
wypłacał Każdych Dobr Administrator
In spatio iedneyo Tygodnia ma przysiądz
Jak wiele w ktorey wsi roczney Arędy,
y dziesiąty grosz importabit, a zas z tych
Wsi osobliwie w Ziemi Buskiey według
mnieyszey Lustracyi gdzie nie są wyrażo-
ne Arędy

Arędy Decimam partem. Ze wsiow Tych
ktore nie dawały Ichmość PP Possessores
importabunt Toż się y o tych Dobrach ro-
zumieć ma, Ktorych w Taryffie specyfiko-
wanych nie było, a to sub libera Impositione
na te Dobra arbitraria, na takich ktoby był
renitens. Chcąc zas tey wyprawie naszey Wcze-
sną drugą pułrocznią obmyslić płatnią
Podatek pierwszy Kotłowcyo od każdeyo Ko-
tła do Arędy należącego lub Szynku w
Miastach Miasteczkach y Wsiach wedłyg
Lustracyi teraznieyszey etiam od tych kto-
re powyimowane Ichmość Panowie, Lustrato-
rowie zastali po Taleru bitemu excepto
piwnych y gdzie procz do Arędy Dwor
na swoią tylko wygodę miałby osobny. A
zaś od każdeyo Koła Młynskiego na
Rzekach y Wodach donosnych także
po Taleru bitemu, a od tych co nie zawsze
mielą po cztery złote postanawiamy. A że
te dwa Podatki, nie wystarczą. Tedy
Dwadzieścia Tysięcy ogołem na wszystkich
Żydow w Woiewodztwie Naszym Ziemi y
Powiatach mieszkaiących Pogłownego
układamy, Ktorego do Podatku Starsi
Żydzi

Żydzi Woiewodztwa Naszeyo Bełzkieyo przy-
brawszy po Jednemu z Miast y Miasteczek
do Siebie według proporcyi Miasta każdeyo
nie uważaiąc na to, choćby do Ziemi Chełm-
skiey lub Lwowskiey, lub Przemyskiey
według swoich Podziałow należeli. Dosyć że
w Woiewodztwie Naszym znayduią się, y Situm
maią, Dyspartiment uczynią, y porządnie
Spiszą hac adjecta praecustoditione, że na
Arędarzow Wieyskich więcey nad Taler bity,
a na Szynkarzow nad cztery złote iuż Ich nie
pociągaiąc, nad to nie do Kahałow lub tam
zkąd są Rodem lub tam gdzie święta odpra-
wuią iakimkolwiek pretextem do większey Im-
pozycyi wkładać nie będą powinni. A tak
ten Dyspartiment spisany Dwadzieścia
Tysięcy wynoszący do Rąk JWJP. Marszał-
ka konfederacyi Naszey oddaią. A WJP.
Marszałek Nasz do wybierania tych to Po-
datkow pro libitu suo Kogo zechce na-
znaczy. Ktorym to Podatkom Czas y Ter-
min w Roku da Bog blisko przyszłym
1734. a die 15. Martij ad Ultimam trwać
będzie

będzie Ejusdem Mensis, to iest przez Niedziel
dwie, Mieysce odbierania w Bełzie, Wszyscy
tedy pomienione Podatki ad manus et
quietationem naznaczonego Exaktora com
portare tenebuntur. A ktoby był renitens,
tedy sub duplici pensione per Executionem
militarem przez JW Jmci Pana Marszał
ka ordinatam wypłacać omnino tenebitur
nemine excepto, y poty Executio Militaris
ustąpić nie będzie powinna, quoad usq; zu
pełna się nie stanie satisfakcya. Służ
ba Zas Woienna wyprawy naszey Zaczyna
się, a die 10. Xbris. Ktore te Chorągwie wy
prawne JW Jm P Marszałek Konfederacyi
naszey iako y Chorągiew JW Jm Pana Wo
iewody naszego Bełzkiego ktorą swoim
własnym kosztem Zaciągnął, y na Zaszczyt
y obronę Dobra Pospolitego in auxesim
Wyprawy nayszey pod Kommende JWJ
Pana Marszałka oddaię, in Bonis Re
galibus w Woiewodztwie naszym lokować bę
dzie, nim się rusza, a to nie ma censori pro
ulla injuria, victualia Zaś ad mentem
anterioris Laudi per medium praetij płacić
będą

będą. A że JW Jmci Pan Woiewoda nasz Bełzki Honore Woiewodztwa Naszego cum dispendio Fortuny własney iakoby JW JM Pan Marszałek bez żadney Rekompensy nie tylko na każdym Publicznym mieyscu daią zaszczyt, lecz y teraz juvant siły nasze swoiemi własnemi Ludźmi, tedy nie wyrugowana Pamięć y Obligacya za Ich Prace, fatygi, y Koszta, y starania się w sercach naszych zapisuiemy. A że dotąd formalney Taryffy mieć nie mogliśmy gwoli ~~bronić~~ ścieżu postanowiliśmy Ichmościow Panow Lustratorow ktorzy iż iuż niektorzy zakończyli Lustracye swoie y przed nami iako to WW Ichmość PP. Łukasz Głogowski Łowczy Czerniechowski, Jan Orchowski Podczaszy Nowogrodzki, Franciszek Zbikalski Cześnik Owruchi, y Jan Siestrzewitowski według Roty w Laudum wy~~prażoney~~ rażoney przysięgli drudzy ieszcze konczą. Więc też Lustracye swoie do Rąk Ichmć WPP. Komissarzow niżey wyrażonych z Podpisami Rąk swoich wprzody wykonawszy podobny Jurament

przed

przed Sądami Kapturowemi oddadzą
Z ktorych do Lustracyi chcąc mieć iako
nayzupełnieysza y rzetelna Taryffe
do ułożenia Jey W. Ichmć PP. Michała
Kulikowskiego Podczaszego Bełzkiego, An-
toniego Howieckiego Podsędka Ziemskiego
Bełzkiego, Jana Swiezawskiego Staro-
ste Pettynskiego, Stadnickiego Kasztel-
lanica Bełzkiego Olszynskiego Podko-
morzego Wiskiego, Antoniego Sobieszczan-
skiego Pisarza Ziemskiego Bełzkiego
Tomasza Radeckiego Chorążego Znaku
Pancerneyo JW Jmci P. Starosty Luko-
wskiego, Samuela Głogowskiego Stolnika
Płockiego, Wacława Humnickiego Miecz-
nika Lwowskiego Sędziego Grodzkiego Ho-
rodelskiego, Franciszka Swiezawskiego
Chorążego Znaku Pancerneyo W. JmP.
Starosty Rzeczyckiego Micowskiego Pod-
czaszego Chełmińskiego, Woyciecha
Szornela Stolnika Mozyrskiego, Kur-
dwanowskiego Podczaszego Latyczowskiego,
Stanisława Białobockiego Regenta Ziemi
Bełzkiego

Bełzkiego, Wacława Pohoyskiego, Jozefa Ko
narzewskiego Czesnika Latyczowskiego za
Komissarzow obralismy y uprosili, ktorzy
to Ichm PP. Komissarze nasi we dwie nie
dzieli po SS. trzech Krolach w Roku blis
ko przyszłym 1734. do Bełza ziechawszy
y tamże przed Sądami Kapturowemi na
te Rotę Iż w układaniu tey Taryffy do
ktorey od Woiewodztwa Przeswietnego ie
tem naznaczony Samego Boga przed
Oczyma maiąc nie folguiąc nic ani sobie
ani Przyiacielowi, lub Krewnemu, ani się
żadnym nie uwodząc Respektem lub Kor
rupcyą, ani szkodząc żadnemu z nie na
wiści, sprawiedliwie się według Boga
y Sumnienia moiego obeydę, y te Taryffe
formować będę Iurament wykonawszy ab
sentia non nullorum non obstante Taryffe
z teraznieyszey Lustracyi na Sto Dymow
żadnych Dobr nie wyimuiąc, ani excypuiąc
redukować będą, Przy teyże Taryffie kotły
Lustracyi, etiam y te ktore powyimowa
ne dla Lustracyi, Konnotować, Tudziesz ko
ła Młynskie na Rzekach Stawach y Staw
kach spisać

spisać maią. Na ktoren Czas Ichm PP. Lustratorowie przybędą, Lustracye swoie przeczytaią, y informacya Tymże Ichm PP. Komissarzom Zupełna dadzą. Aże Niektorzy Ichmć sentientes se praeaggravatos Taryffą Pogłownego iako y dawnemi Ludziami są Specyfikowani, tudzież y teraz, quaerulantur. Więc Ichm PP Komissarze czyniąc Ichmościom w tym alleviacyą na te Dobra, ktorych w Taryffie Pogłownego nie było, lub ~~nom~~ Novum Locationis juxta proportionem certam quantum tego Podatku, do płacenia in futurum Zniosą, y cum specificatione, z ktorych Dobr na ktore transportować będą napiszą. Do ktorey Alleviacyi Boianice Jmć P. Sędziego Grodzkiego Bełzkiego recomendantur

Kopia Konfederacyi Woiewodztwa Krakowskiego 1733

My Rady Dygnitarze y Całe Rycerstwo tak Woiewodztwa Naszego Krakowskiego iako y Przeswietnych Xięstw Zatorskiego y Oswięcimskiego Zgromadze

Zgromadzeni

Lubo Seymiki za Uniwersałami JO Xcia Jmci Prymasa Korony Polskiey y WX Litt Nastepuią na ktorych wszystkie materye do konserwacyi całości Rzeczypospolitey Woiewodztwa Naszego traktowane będą zabiegaiąc iednak wszystkim szkodliwym konsekwencyom aby malignitas ludzka y fakcya iaka nie chciała nam psować optimas intentiones Nostras więc anticipando przyszłą obradę naszę sprzysięgamy się iako iuż niektorzy Jchmsc Bracia Nasi Powiatu Sandeckiego ten obowiązek dnia 19 Lutego Roku ninieyszego w Sądczu uczynili że circa tuitionem Wiary S Katolickiey Praw, Swobod, y Wolności Naszych Imienia Szlacheckiego y Wolnego głosu iego zdrowiem y życiem ieden drugiego nie odstępuiąc stawać będziemy na to stosuiąc się do swiątobliwego Postanowienia przez Antecessorow Naszych de libera electione Krola y Pana Naszego przyrzekamy y przysięgamy sobie, iż inszego sobie Krola obierać y przyimować do Korony nie będziemy samemi tylko wolnemi głosy Obranego Polaka z Narodu Polskiego Naszego

naszego w rownosci z nami zyiącego, a ktoby
się ważył inszego przeciwko Prawu y tera-
znieyszemu Postanowieniu moliri takiego
pro Hoste Patriae deklaruiemy, y przeciwko
niemu iako nieprzyiacielowi Oyczyzny
Zdrowiem y życiem powstać przyrzekamy
sobie, iako zas juxta praescriptum Legis po-
sitivae Woiewodztwa Krakowskiego Ductoratum
Woiewodztwa naszego tudzież Miasta Kraka-
wa Komende, mieć powinien tak to Prawo nie-
naruszenie iako każdemu Woiewodzie tak y
teraznieyszemu JO Xciu Jmci Theodorowi Lu-
bomirskiemu Woiewodzie Krakowskiemu służ-
ące chcemy mieć, a iako rządami internam et
externam Rzeczypospolitey trangulitatem tak
convicinis potentijs omnem potentiam et a-
mictiam zachowuiemy y aby nikt iey na-
ruszyć nie ważył się praesenti Confedera-
tione utrzymać obliguiemy do ktorey to spol-
ney Obrony tak Rzeczypospolitey iako y Woie-
wodztwa naszego JO Xcia Jmci Kasztellana
Krakowskiego JW. Ich Mciow Panow Senatorow
Urzędnikow Koronnych y Woiewodzkich Obywa-
telow Woiewodztwa Naszego y Xięsw Przeswie-
tnych Zatorskiego y Oswiecimskiego Braci
naszych zapraszamy zabiegaiąc zas wszelkim
niepomyslnym Konsekwencyom Woyska
Koronnego

Koronnego wzruszania Konsystencyi nulla
praementa necessitate upraszamy JOXcia
Jmci Woiewody Krakowskiego, aby pisał
List do JOXcia Jmc Prymasa ut con-
veniat z JO Jmcia Panem Regimenta-
rzem Woysk Koronnych aby Woysko Koron-
ne na losach swoich Zostawało Dziadosię
w Krakowie u Oycow Franciszkanow
Dnia 23. Roku 1733. ktore do Stancitum
Przysięgą naszą Stwierdzamy y we wszy-
stkich Punktach teraznieyszey Konfede-
racyi in hanc jurati rotam. Ja Przysię-
gam Panu Bogu Wszechmogącemu w
Troycy Swiętey Jedynemu iż Zabiega-
iąc Wszelkim Konsekwencyom Szkodliwym
ex malignitate takcyi z kogokolwiek po-
chodzących wszedłem w ~~Konsekwencyą~~ Konfederacyą y
około obrony Wiary Swiętey Katolickiey Kon-
zerwacyi Praw Wolnosci swobod naszych wol-
nego głosu Szlacheckiego Zdrowiem y Ży-
ciem obstawac będę y w takowey Obronie
iak Wodza Woiewodztwa naszego iako y ka-
żdego z obywatelow Woiewodztwa y Braci
moich nie odstąpię na przeszłey da Pan Bog

Ciekcyi

Elekcyi nie przystąpię do obrania Naszego Pana tylko Polaka z narodu Polskiego w Wolności Urodzonego y w równości żyiącego ani na zepsowanie tak chwalebnego postanowienia z nikim kontintellienciy mieć ani praktyki czynić nie będę ani Obietnic Chonorow akceptować nie będę na zepsowanie Elekcyi Polaka tak mi Panie Boże dopomoż y Niewinna Męka Jego Datt &c. &c. Anno ut Supra. Sequuntur podpisy Ichmciow Całego Przeswietnego Woiewodztwa Krakowskiego

1733. 4ta Uris Manifest Stanow Senatorskiego Rycerskiego &tt Zrobiony na Placu Elekcyinym między Warszawą y Wolą

My Rady Duchowne y Swieckie Tudzież Całe Rycerstwo Korony Polskiey y W.X.L. teraznieyszym y potomnym Wiekom dla pamięci niesłuszney imprezy do Wiadomości podaiemy iż iako zawsze z Naiasnieyszemi ~~Sąsiedzkiemi~~ Swieckiemi Potencyami Sosusze Pakta przyiaźn Religiosissime obserwowaliśmy. Y przez

y przez ostatnią generalną omnium Ordinum Konfederacyą pro Nobis et Serenissimis Regibus nostris w teyże Przyiazni dotrzymania assekurowaliśmy tak y teraz non studio nocendi Sąsiadom naszym, bo Bog serc naszych Testis et Iudex ale nie usitata et in hucusq continuata a Tatis Nayiasnieyszego Zygmunta Augusta praxi et in pede a fundamente Przywileiow Konstytucyi, et Pactorum Conventorum z Nayiasnieyszemi Regnantami Naszemi Constitutorum, ta na mieysce zwyczayne między Warszawą a Wolą dla obrania sobie wolnemi, a zgodnemi głosami, pro velle nostri, Pana y Krola, iako Gens libera nulli coacti parere assueta, zjachaliśmy się gdzie Consilia nostra, quo ad actum electionis, et Statum Nostrum pertinentia paccati, nie maią z nikim żadnych intryg y woyny propria non aliena curando, zaczawszy gdy nas nie płonna doszła Wiadomość że

że Woyska Nayiasnieyszey Carowey Jmci
w Prowincyą Litewską wkroczyły y daley
Marsz swoy w Granice Polskie kontynu
chcąc Wolną Elekcyą naszą nigdy
niczyiey imprezy y Dependencyi nie po
dlegaiącą. Sub leges Arbitrij Jui pocią
gnąc, Jus Cardinale Electionis zgwałcić pa
cta Sojusze znamy uczynione, tudzież Tra
ktaki Przecki złamać Oyczyznę naszę
nulli Culpae obnoxiam zniszczyć Pharsa
licas acies wzniecić, y łowią niewinną
Ziemię własne nasze spluszczyć, więc de
ficiente ulterioris patientiae alimento,
przy naygwałtownieyszey krzywdzie na
szey przy Nayfundamentalnieyszych y
dotąd przez Żadnego Sąsiada, nie na
ruszonych Prawach o Wolney Elekcyi
przez Przodkow Naszych krwią wyrobio
nych, o niesłuszne, y niezprawiedliwe w
Granice nasze, tychże Woysk Carowey
Jmci wtargnienie, bez wszelkiey przy
czyny, Kraiu Naszego pustoszenie y o inne

Violenta

Violenta attentata przed Bogiem, całym Swiatem, y Nayiasnieyszemi Sąsiedzkiemi Monarchiami protestuiemy się oraz przez osobne instrumenta, o takowe wiolencye, do tychże Sąsiedzkich Potencyi odezwiemy się oswiadczaiąc się z tym, że non offensivè, uchoway Boże, ale jure naturalis et Cujusvis Licitae defensionis przy tychże Prawach Kardynalnych y przywileiach o Wolney Elekcyi Krolow naszych iako prawdziwi Przodkow naszych Następcy, Krew, Życie y Fortuny nasze łożyć będziemy: invocando na pomoc teyo, Ktoreyo juxta ultio prosequitur Sontes pobłogosławi niewinney, y sprawiedliwey obronie Praw Wolności y Fortun naszych ultima pro nobis Vibrabit Fulmina Caelum, a że tak z Uniwersałow Moskiewskich, iako też ex Volitanti fama dochodzi nas wiadomość, iakoby się taki, czyli tacy z Duchownego lub Swieckiego Stanu znaydowali Ktorzyby umyslnie wokowali też Woyska Cudzoziemskie

Zagraniczne

Zagraniczne, aby wolną Elekcyą Muszkietami, Oppressyą y Potencyą interturbando desideratum Tranquillitatis, internæ et externæ Statum zniesli. Więc takich wyrodkow, monstra naturæ, y prawdziwe genimina Viperarum, in viscera własney Matki Scevientia Zapiera się taż Matka, Za Własnych Synow nie ma y Owszem Ich maże de Libro viventium, w Słodkiey y nieoszacowaney Wolności wychowanych, iako niegodnych tak drogiego Kleynotu, ktoremu insidias struunt. oda na ich, tanquam Patrida et infecta, piekielney Zawziętości ogniem membra, a Corpore Rei Publicæ, wyrzeka się ich, tanquam degeneres, y od poczciwych alienos tudzież ad hæreditatem Spolney Matki nienależących y iako tych, ktorzy tak srogą rękę na też matkę tarynąc Ważyli się lub Ważyć się będą Deklaruię Ich pro hostibus Patriæ Perduellibus Infamibus et invindicabilibus Capitibus z temi wszystkiemi ktorzyby się in posterum do nich mieszali implikowali y im Assystowali

Directè

directè vel indirectè, iako tych ktorzy actum caput są hostes Oyczyzny wprowadzaiąc w nię hostiles Copias Diluvium Krwie y tez ubogich Ludzi, minantes et emungentes obowięzuie się na takiego lub takich powstać Dobra Jego y Sukcessorow Jego lub ich zaiachać fisco Publico oddać praevia iednak praemissorum judiciali deductione stante Electione in judicio Generali Capturali Regni post Electionem zaś na przyszłym Seymie Coronationis z ktorych to Dobr zkofiszkowanych powinna bydź rekompensa obmyslona, tym Jchmościom, ktorzy przez tez Woyska impiè wprowadzone, ruiny krzywdy y desolatie patientur. Dom pryncypalney rezydencyi, takiego lub takich na wieczną pamięć zdrady z ziemią zrownać, ani żadney kiedykolwiek amnestyi, tudziez ad Equalitatem powrotu permittere Zony nawet takich, zapisami, y prawami swemi, bronić y zaszczycać się nie będą mogły. Jeżeliby zaś takowy z Jchmosciow Xięży Biskupow znalezc

się mogł

mogł, ten a Praeminentia authoritate et activitate, na ziazdach publicznych oddalony być powinien, Prowenta zas z Dobr onego, albo ich Biskupich arrestari maią, y onemu denegari usq ad decisionem Sprawiedliwości conformem, y na taką niegodziwość exemplarem y to waruiąc aby żaden z Ichmosciow Xięży Biskupow y Ichmość Panow Senatorow Swieckich stante hoc turbulento tempore za granice nie wyieżdżał ani kogo tam nie posyłał Sub poenis de Perduellibus Sancitis et Confiscatione Bonorum, et privatione Bonorum, a ci ktorzy za granicą zostaią aby in spatio czterech Niedziel, a data praesenti powracali: a inquantum nie powrocą poenis Suprascriptis subjacebunt. Gwoli czemu ten Manifest czyniąc, na Wszystkie iego obowiązki, piszemy się, y podpisuiemy a ktoby się nie pisał tak z Ichmosciow Xży Biskupow iako też Ichmościow Senatorow, Ministrow y Rycerskiego Stanu, Utriusq Gentis et Status, ten eo ipso pro hoste Patriae censendus erit. Datt in

Campo

Campo Electorali między Warszawą a Wolą d. 4ta 7bris 1733.

Manifest Krola Jmci Francuzkiego Hagae Conscriptum 1733 Medijs 8bris

Cnuntians Mowa ktore adstringunt Krola Jmci Francuzkiego, żeby wypowiedział woynę Cesarzowi Jmci medijs 8bris Hagae Conscriptum przez Ministra Francuzkiego ogłoszony Anno 1733.

Krol Jmci Francuzki od początku panowania swego nie ieden dał dowod moderacyi swoiey y miłości pokoiu tak dalece żeby mu prawie imputari mogło, że się nią zbyt unosi iednakowoż preferował spokoyność, y szczęśliwość Poddanych swoich nad fatalną ambicyą rozprzestrzenienia granic swoich Panstwa ale y moderacya ma swoy termin iako y insze Cnoty Europa gauderet ieszcze alta pace, gdyby nieprzyiaciele Korony Francuzkiey nie przymusili Krola Jmci ad arma sumenda na obronę Wolności Korony swoiey Zaszczytu Nacyi Francuzkiey Honoru y Wolności Krolestwa Polskiego Od tego Czasu iak Tron Polski wakować zaczął Krol Jmsc

Jmść Francuzki constantissim respektował na Wolność Polską, y nie wyciągał od Wolnego Narodu, ktory sam iest arbitrer sortis suae żadney negocyacyi Rzplta sama imploravit Potencyi iego, a czym bardziey nie bespieczenstwa iey Nieprzyiacielskiemi Woyskami ingruebant et augebantur tym żywiey urgebat vota et desideria sua. Szukała in aequitate et fortitudine Krola Jmci Francuzkiego azylum otwartego, tym Potencyom ktorym insze niesłusznie oppressionem minabantur. Krol Jmść Przykładem Przodkow swoich, upewnił o przyiaźni swoiey Krolestwo Polskie deklaruiąc się z nią przed wszystkiemi Monarchiami, w terminach moderacyi pełney a Wielkom Krolom przyzwoitey nawet in Limine zaraz cyrkumstancyi aperuit Dworowi Wiendenskiemu, hoc unicum co mogło praevenire Zamieszania Europy ile Krokow ktore potym uczynił, tyle iawnych dowodow miłości iego y applikacyi do utrzymania tranquilitatis Publicae. Tak sprawiedliwy proceder nie uczynił wstrętu Dworowi Wiendenskiemu, wybuchnąć cum animositate przeciwko Panu na łonie Polskim wychowanemu, y urodzo

urodzonemu, a złączonemu scisłą Kolligacyą z Krolem Imcią Francuzkim. Ten Dwor ktoremu dawnieysze Zabiegi favorabiles quondam prywatnym iego Proiektom dodały animuszu wylał się na respons tey Deklaracyi Krola Imć Francuzkiego w słowach sensibiliter urazliwych y ktoreby powinny ignorari między Monarchami: quos supra faciunt aequales: Krol Imć iednak nie wykroczywszy z granic moderacyi swoiey nie spieszył się do zemsty, ktorą pod nim insult iuż iego własney osoby wyciągał ieżeli praeparatoria potrzebne ogłaszały iego resentyment Sprawiedliwy zawiesił iednak skutek onychże aż do czasu w ktorym nie podobna mu było servare pacem bez urazy godności Korony w godności krwie swoiey Czy możnaż wątpić że osobisty interess Cesarza szczegolnie był mu norma agendi y determinował mensuras iego dawniey z inszemi ułożonych, żeby dysponował Koronę ktora non dependet ab Imperio: y ktora ieszcze nie wakowała pretendował excludować zarowno Krola Stanisława dla ligi iego z Francyą y Elektora Saskiego dla tego że się zdał na ten czas bydź przeciwnym Interessom

Domu

Domu Austryackiego Smierc Krola Augusta nowym Proiektem dała okazyą Teyże Elektor Saski spieszno wszedł y sekundować począł wszystkie Intencye Cesarza, y na tych miast przestał bydź godnym exkluzyi: ktorą mu y Cesarz y Carowa szkodzić chcieli Ta exkluzya zniesiona iest y obiecano przez nowy Traktat wynieść Elektora Saskiego na Tron Polski a Woyska Nieprzyiacielskie zbliżyły się do Rzpltey aby ią było przymusić do akceptowania tych Dyspozycyi Polacy summe necessarium Libertati ducebant, excludebant wszystkich generalnie Cudzoziemcow od wakuiącey Korony ta exkluzya postanowiona była przez Seym Convocationis, y tak się zdała bydź potrzebną że stwierdzona bydź musiała solenna Przysięga. Dwor Wiendeński chciał koniecznie obstaculum superare et nil reliquit staraiąc się o absolucyą tey Przysięgi, iakby to Interessa y Proiekta Austryackiego Domu, mogły rumpere etiam Religiosissima juramenti Vincula Cesarz reduplicavit swoie Conatus, y ogłosił się że nigdy nie pozwoli aby Stanisław wrocił się na Tron, czyli

pod

pod pretextem pierwszey Elekcyi, czy też ia-
kimkolwiek inszym sposobem Ministrowie
Jego u Rzpltey unitis animis ac viribus
z Saskiemi y Moskiewskiemi pracowali nawet
chełpili się z tey swoiey iedności y głosili ia
po Warszawie wszystkie ich Deklaracye czy-
nione były iednymże Duchem iednez Insul-
ty Krolowi Polskiemu, iednez Ordynanse y
rozkazy Rzpltey praeseferendo, pogrozki
y Intrygi, Suppozycye etiã calumnissi-
mae Maszerowanie Woyska wszystkie były
między niemi zkoncentrowane y wszystkie
Communes Ministrowie Sascy y Moskiew-
scy reyterowali się pod Czas Elekcyi do Ce-
sarskiego y żeby nie było żadney wątpliwo-
ści o ich scisłey w intelligencyi, Minister
Cesarski z Moskiewskim się złączył, do oznay-
mienia publicznie Prymasowi o wyscia
Woysk Moskiewskich w granice Polskie,
y do polepszenia Rzpltey zgromadzoney ser-
vitutis ktora imparabatur. Czy mogłże Dwor
Wiedenski obiecować sobie aby oszukał
Europę, y spodziewać się dissipare Nubila
odwłączą weysciem Woysk swoich do Polski
tenże sam moment, kiedy determinował

y poduszczył

poduszczył Moskwę żeby irrupcyą w Polskę uczy-
niła spodziewał się że Woyska Moskiewskie suffi-
ciet samo ad incutendum metum, et servitutem
Polakom, a z drugiey strony Woysko Cesarskie,
y Saskie nie były zawsze na Granicach
Polskich w gotowości upaść w Jey Państwo
y utrzymywać te violenta attentata z tych
wszystkich okoliczności łatwo poznać, kto iest
oppressorem, Traktaty przez które Cesarz
chciał sobie uzurpować tanquam D Ab-
soluty, Dyspozycyą Kor. Polskiey Exkluzyą
którą wysilił się uczyczynić sine authorita-
te, et sine jure Panu którego Cnoty godnym
Tronu czynią: Assekuracye uczynione Ele-
ktorowi Saskiemu, w rekompensie iego docilita-
ry Maszerowanie Woysk Cesarskich, ułożone
Saskiemi, y Moskiewskiemi, hostilitates które
Moskwa poczyniła pod czas samey Elekcyi n zkon-
winkowanie Rzcpltey vi armorum o exekucyi
Proiektow Cesarskich też same hostilitates
approbowane, y nawet ogłoszone przez Jego
Ministra, wszystkie te iego Kroki, będą na
zawsze publicum testimonium, że Cesarz sam
iest Authorem Woyny, że przymusił Krola
Francuzkiego ad Sumenda Arma per atro-
cem injuriam Ktorą chciał JKMć, y per
violentias

violentias popełnione abo przez sie abo przez swego rozkazy przeciwko Rzeczypospolitey Polskiey

Jeżeli te wszystkie impety były inutiles pod czas Elekcyi y Krol y Rzeczpospolita Polska iedynie attribuere te powinny temu, w ktorego mocy rozsądzenie ktoren, y ktory w swoich rękach trzyma corda Populorum et Regum Generositas Serca Polakow uwolniła ich od niewoli w ktorą Dwor Wiendenski chciał ich wtrącić, y pogrążić ale Krol Francuzki nie może się komu inszemu upomnić tylko Cesarzowi, o opponowaniu się przywroceniu na Tron Krola Polskiego o deklaracye Cesarza injuriose rozsiane, injuriose rozsiane po całey Europie przez Nieprzyiaciół ktorych wzbudził na Francuzkie y Polskie Krolestwo nie szukaiące tylko pokoiu y Wolności, o rady dane Dworowi Moskiewskiemu o nadzieie ktoremi multiebat Dwor Saski naostatek o wszystkie molimina, na utrzymanie swoich wszystkich Proiektow. Daremnie się Dwor Wiendenski spodziewa przed Oczyma całey Europy ukryć swoie intrygi Ponieważ ich znać we wszystkich iego radach, Maxymach, expressyach nienależytych y Zamachach przeciwko Wolności Polskiey

Ten

Ten Pan przeciwko ktoremu Cesarz powstaie
tenże sam iest w ktorego Osobie Europeyskiey
po większey części Panowie Signanter Cesarz
Jozef uznali Sac: Regum charakterem
Kolligacya ktora Krol Stanisław Zabrał
z Krolem Francuzkim, odmieniła Dyspo-
zycya et indigena, u Wiendenskiego
Dworu ten Pan zaraz Został według ex-
pressyi Cesarskich Kolligatow, Civis proscri-
ptus ex Patria y ta odmiana byłaby dzi-
wna gdyby oneyo iey nie wydawała się w Proie-
kcie, ktory Cesarz uformował, urazie Krola
Francuzkiego w osobie Pana ktory mu iest
tak miły: y uczynić arbitrem y Dyspensa-
torem Koron Rzplta nie ma kosztowniey-
szey prerogatywy iako dysponować swim
Tronem attributum w prawdzie eminen-
tissimum Wolnosci iey y dla konserwacyi,
ktorego krwie lać się nie wzdrygała Cesarz
ważył się ią temerare, nie obawiaiąc się in-
digitare Principem ktorego chciał exkludo-
wać, y tego ktorego chciał na Tronie osa-
dzić ośmielił się discernere sine fundamen-
to, et nulla praeditus authoritate, to co się
stało in firmo Gubernio Rzpltey, wzglę-
dem pierwszey Elekcyi, Krola Stanisława
decydował

iak Supremus Legislator de Legibus Kto-
re powinny Polszcze obtemperare et de
fundamentis Libertatis Ktora chciał wywro-
cić szczegulne Decorum ktore z nią Zacho-
wał było to że ukrywał swoie taiemne Pro-
iekta, pod apparencyą obłudney protekcyi
praetento velamine, iakiegoś Traktatu kto-
ry tumulty armorum praecipitanter był wy-
cisnął y Ktory Rzplta obaczywszy się sama
sobie nie sądziła, godnym bydź wykonania
Cesarz y Carowa zawsze się tak przed Rzplta
Explikowali, iakoby coram reono Tributario
et Gente subjugata, ich pogrozki comitabat
ruszenie się Woyska aż na Granice Woysko
Moskiewskie weszło w Polskie na wykonanie
stipulatorum z Cesarzem pod czas samey
Elekcyi y w intencyi przyduszenia per stre-
pitum Armorum, Praw et suffragiorum
Rzpltey. iednakże Narod Polski deliberował
nad Elekcyą swego Pana cum ea tranquil-
litate animi, ktora sama tylko Sprawiedli-
wość może inspirować, in cessu periculorum
vota Rzpltey praevenerant, powrot Krola
Stanisława Jegoż Prezencya coadunavit ani-
mos nie brzmiał tylko iednym głosem in
faverem

faverem onegoż, y ta deliberacya consummate ex unanimitate iakiey prawie tego przykładu nie masz tegoż Krolestwa, y tac to unanimitas powinna była eternum imponere Silentium ich Nieprzyciołom poniewaz była suntia volentatis Regis: iednakże taż sama determinowała ich extrema attentandi Juz też tu Wiolencya excessit modum, Woysko Moskiewskie pomyka się ku Warszawie ad Instantiam Kolligatow, Cesarskie y Saskie stoią do Marszu w gotowości, tymże sladem iezeli Woysko Moskiewskie y Saskie nie wystarczy ad opprimendam Liberam Gentem et circa gloriosum usum Libertatis opieraiącą się. Niechay Dwor Wiendenski y Rossyiski przestano uzurpować sobie angustum sit usum Protektorow Korony Polskiey: a chociażby y przy tym tytule czy miałby się ius amowendi, czyli apponendi obstacula ktore mogą arcere od wakuiącego Tronu non convellendo jura Narodu, aquiritur imie Jego Protektora ale broniąc go od tych ktorzyby Go niesłusznie chcieli opprimere. Krol Imę dał tego Przykład Cesarzowi nie wzdrygasię swiadczyć Rpltą

Całą

Całą y Całą Europę, y chociaż JKMcs
życzy Sobie, był powinien przywrocenia
Pana tego ktorego Francya exceperat
tempore Calamitatum: y ktory iest iey conglu-
tinatus per Sacrosancta Ligamina, iednak
nie wyciągał, od Polakow zkowinkowany bę-
dąc, że to do samego Narodu Polskiego na-
leży revocare Pana tego, ktorego nieszczę-
śliwość Konjunktur przez tak długi czas
była oddaliła. List JKMci do Prymasa
Korony Polskiey nil redolet quam justitiam
et pacem Europa w nim uzna intencye
Krolowskie obaczy iak daleki iest Krol Imć
Francuzki, od inspirowania Krolowi Pol-
skiemu interessow przeciwnych Rzpltey.
y ieżeli ardenter życzy powrocenia tego Pa-
na na Tron, nie inszym celem, tylko ad
concurrendum Z nim razem do utrzymania
Traktatow, ktore afficiunt Krolestwo Polskie,
y oraz ad firmandam felicitatem, et
Gloriam tey Rzpltey et tranquillitatem
Potencyi Pułnocney. Nie propter te-
dy ambicyi, albo interessu Krol Imć
Francuzki arma sumit, Kontentu-
iąc się Possessyą florentissimi Regni,
y Panowaniem

y Panowaniem, nad Wiernym poddan-
stwem swoim, nie szuka sposobow rozprze-
strzenienia granic swoich, daremnie
Cesarz obtendit fałszywie amitiosa in-
tenta JKMci, staraiąc się wdać Imperium
swoie w Proiekta. Cesarz chciał Woyny
ktorą iuż inevitabilem uczynił, czyniąc
krzywdę Krolowi Francuzkiemu, w tym
co powinno bydź reliosissimum między
Monarchami, Krol Imcś tedy ma intencyą
zgluzować naymnieysze vestigia Laesionum
ktore Dwor Wiendenski spodziewa się mu
impingere y utrzymać honor, Francuzki
intendit: tak słuszne motiva accedunt ar-
dorem Woysk Francuzkich tela ferent, vi-
rosq resument, in vindicatam Krola swego
et succurrum Preswietnym Kolligatom,
ne succubant sub vi ac Potentia, ktore
Cesarz przeciwko nim Suscitavit DEI
Exercituum est dare victorias, Krol
Francuzki naszego wzywać z ufnością
nadziei że sukcess szczęśliwy respondebit
moderacyi cierpliwości, y paritati intencyi
Jego.

Sequitur Declaratio

Sequitur Declaratio Krola Imci Fran-
cuzkiego Elektorom ex Principatu Imperij
uczyniona w ktorey assentialiter zamyka
się Assekuracya Krola Imci Francuzkie-
go że nie wprowadza Woysk za Rhen
in praejudicium ich, chyba ieżeliby ktory
ad injusta Cesarza chciał concurrere Siłami
swemi molimina, upewniaiąc wszystkich
Neutram partem Sequentes, o ocaleniu y
bespieczenstwie Panstwa respective każdego

Deklaracya Krola Imci Fracuz-
kiego do Elektorow y Xiążąt
Panstwa Niemieckiego

Chociaż Manifest wyrażaiący motiwa ktore deter-
minowały do teraznieyszey rezolucyi Krola Imci
Francuzkiego dostatecznie oswiadczy Eu-
ropie rectitudinem intencyi JKMci iednosc
y w tenże sam moment, gdy JKM.
Ordynanse Ludziom swoim daie aby się
przeprawiły przez Rhen, intencye y Sen-
tymenta swoie chcę partykularnie oznay-
mić Imperio JKMcc Życzy sobie zachowac
pokoy cum corpore Germaniae, y oswiad-
cza się z wszelką Dyspozycyą do do trzy-
mania z nimże

Z nimże Traktatow pokoiu, poty poki sprzy-
iaiąca sobie obaczy Niemiecka Rzesza
ieżeli JKMćs attakuiąc fortece de Rhell
Assekuruię sobie Liberum transitum
Rhenu, nie chcę tym bynaymnieyszko-
dzić Imperio, ktoreyo interessu iak są
Cordi JKMći dał dość Dowodow w wielu
inszych okazyach JKMći non impu-
gnat żadnego Imperij membrum y owszem
przechodząc Rhen, chcę zasłonić wszystkie
Niemieckie Xiążęta ktorychby Cesarz
Jmći zechciał przyniewolić ad executionem
Imprez swoich, JchMćs dał ordynans wszystkim
Generałom swoim aby wszelką mieli attencyą
na te status Principum Imperij, y z niemi
quam civilissime obchodzić się ktorzy przeciw-
ney non amplecterentur Partyi y nie dadzą
sukkursu żadnego przeciwko Francyi JKM
kontentuiąc się tym co ma Possessyi, y da-
lekim będąc od tego, żeby chciał sukcessu
armorum swoie rozprzestrzeniać Granice non
haeyetat bynaymniey to solennissime de-
klarować że nie ma żadnych intencyi ac
cipiendi nowych Prowincyi, ani tentandi
abykolwiek bydź mogło przeciwnego bespie-
czeństwu Panstwa Niemieckiego, ale tylko

szczegulnie

szczegulnie prosequendi swoy sprawiedliwy resentyment na tak wielkie dyzgusty ktore Cesarz Imci in Facie całey Europy JKM causavit JKMcs, Żadnych takowych nie opuści okazyi, przez ktoreby Princeps Imperij oraz lepiey poswiadczać mogli, iako JKM. Życzy sobie zachować z niemi wszelką dobrą harmonią tak potrzebną y tak convenientem między Gwarrantem Traktatow Wessfalskich et inter membra Imperij

Kopia Obrady JW. Marszałka Konfederacyi y Innych Dygnitarzow Woiewodztwa Podolskiego w Kamieńcu Podolskim 15 Martij 1734

Actum in Castro Camenecensi Podoliae sub Interregno post felicem Electionem Serenissimi Stanislai Primi Regis Poloniae, Sabbatho post Dominicam Invocavit Quadragesimalem proximo Anno Domini Millesimo, Septingentesimo, Trigesimo, Quarto.

Ad officium Actaque praesentia Castrensia Capi

Capitanealia Camenecensia Podolia personaliter Veniens Generosus Stanislas Zakrzewski obtulit Officio praesenti et ad adicandum porrexit Puncta Consultationem per Illustres Magnificos Mareschaleum et Consiliarios Confoederationis Palatinatos Podoliae sub Actu infrascripto conscripta manibus eorundem Illustrium Magnificorum Mareschalci et Consiliariorum proprijs subscripta introcontenta quorum tenor sequitur talis Puncta Konsultacyi Jasnie Wielmożnego Jegomości Pana Jana z Zmigroda na Fulsztynie y Niemierowie Stadnickiego Podstolego Bełzkiego Konfederacyi Woiewodztwa Podolskiego Marszałka z Wielmożnemi Ichmosciami Pani Konsiliarzami przy przytomności Jasnie Wielmożnego Jegomości Pana Stefana z Rychtna Sokolcu Stanieckiego Woiewody Podolskiego uczynionych w Kamieńcu Podolskim Die Decima Quinta Martij Millesimo Septingentesimo Trigesimo Quarto Anno Spisane My Rady Dygnitarze Urzędnicy Laudo Publico Woiewodztwa Podolskiego obrani Konsiliarze ziechawszy się tu do Kamieńca ad locum Consultationem solitum

solitum, wyznawszy prawdziwe z Serc naszych Naywyższemu Panu per quem Reges Regnant et Domini Dominantur podziękowanie że lubo nas niektorych na Fortanach naszych przez Nieprzyiaciela Koronnego Zruinowanych Oycowską swoią dotknął ręką atoli ieszcze dla Przebłagania Majestatu swego in Incolumitate Zdrowia dla Utrzymania Dostoyeństwa Nayiaśnieyszego Krola Imci Stanisława Pana naszego Miłościwego in unione animorum w nienaruszonych siłach konserwować raczy, odebrawszy tak ex publica Wielmożnego Jegomości Pana Jana z Romanowa Swirskiego Podstolego y Posła Naszego Podolskiego do Jaśnie Wielmożnego Jegomości Pana Reyimentarza Woysk Koronnych deleyowanego relatione, iako y listowney Jego expressyi doskonałą informacyą de provida tegoż Jaśnie Wielmożnego Jegomości Pana Reyimentarza circa Tuitionem Fortec tuteyszych Pogranicznych inspectione Upraszamy Jaśnie Wielmożnego Jegomości Pana Marszałka naszego ażeby nomine całego Woiewodztwa podziękować raczył temuż Jegomości Panu Woysk Koronnych za prawdziwe Jego Pieczołowanie, oraz upraszał ażeby te Partya Woyska w Komendzie Jegomości

Pana

Pana Giedymina Stolnika Smolenskiego zastaiąca od Fortec tuteyszych, ordynansem swoim nie oddalał ale et inulterius natymże mieyscu konserwował Fortece Kamienca Podolskiego, y Okopy Swiętey Troycy augmentem Woysk tak Polskiego iako y Cudzoziemskiego authoramentu zmocnione że większych nad uchwałe Balinska exigunt Prowiantow tudzież Chorągwie pod Kamieńcem y Okopami stoiące regularney Płacy ex occasione teraznieyszych Rewolucyi niepartycypuiące dla Konserwacyi Koni, Siana y Obrokow potrzebuią o co Jasnie Wielmożny Jeyomość Pan Regimentarz Generalny do Woiewodztwa Naszego instat, Więc accedente wszystkich Jchmościow przytomnych Assensu postanawiamy ażeby Dobra Woyskami Moskiewskiemi nieruinowane a przechodami Woysk Polskich nienaruszone, allero tanto Prowiant do Magazonow Kamienieckiego y Okopow Swiętey Troycy komportowały Tudzież z Dymu Siana albo Jęczmięney słomy po wozow sześć albo za Kożdy Woz po Tynfow dwa owsa po Osmak Sześć albo za kożda

Osmakę

osmakę po Tynfow dwa wedłuy Taryffy osobliwey oddały ktoreyo Prowiantu Sian y owsa medietas do Dyspozycyi Jasnie Wielmożneyo Jeyomości Pana Kommendanta Kamienieckie go intramenia a zas druga Połowa do Jeyomości Pana Giedymina Stolnika Smolenskiego iako Reyimentarza Partyi Tuteyszey extra menia należeć będzie ażeby zas każdy łatwiey mogł zmiarkować quantitatem komportacyi wyż wyrażonych Prowiantow Sian y Owsa Więc do ułożenia Taryffy albo raczey quantitatis Dyspartamentu upraszamy emedio nostri Wielmożnych Ichmościow Panow Marcina Franciszka Krazera Chorążeyo Latyczewskiego y Michała Markowskiego Pisarza Ziemskiego Podstoleyo tenże Prowiant Siano y Obroki lub pieniądze za nie intra Spatium Dni Piętnastu ab Actu praesentis Consultationis sub executione militari zwożony ma bydź Co wszystko ut dari us Ichmościom Panom Obywatelom Woiewodztwa Podolskiego innotescat Upraszamy Jasnie Wielmożneyo Jeyomości Pana Marszałka Naszego ażeby Uniwersałem swoim zachęcaiąc wszystkich Ichmościow amore Patriae do tey Importacyi obwieścić raczył Zboża dawnieysza Woiewodztwa Uchwałą od Urzędow postanowione tudzież z Magazynow ad Assecurationes od

Ichmościow

Ichmosciow Panow Komissarzow Magazenowych
Komportowane były miec chcemy a to sub exe-
cutione militari Super venientibus extenden-
da. Poniewaz zaś ex Relatione Wielmoznych
Ichmosciow Panow Woyciecha Stanisława
Latynskiego Podstolego Czerwonogrodzkiego
Komornika Ziemskiego Podolskiego y Jozefa
Franciszka Mieczeiowskiego Starosty Wszyc-
kiego na dniu wczorayszym do Magazonow
delegowanych Informuiemy się że Zboza da-
wnego residuitas to iest Sto Trzydzieści Cze-
tweryków zepsuło się et in usum Gami-
zonu Kamienieckiego nie zdasię od ktore-
go y teraznieysze Zboże zepsuc by się mo-
gło. Więc iako raz Woiewodztwo na Klasz-
tory rozdać kazało tak aby Klasztorowi Oy-
cow Dominikanow y Franciszkanow roz-
dane były disponi z nas Włose Barska / z
ktorey według Dyspartymentu ad mentem
Uchwały Balinskiey postanowionego nale-
zało wystawić Pachołkow Szesnastu /
poniewaz do tąd onych nie stawiła. Więc
transformatur na pieniądze ktore azeby in
Conservationem Gamizonu na Lenungi
Giemeynom do Jasnie Wielmoznego Jegomości
Pana Kommendanta Kamienieckiego iako
nayprędzey oddało, naznaczamy azeby wszel-
ka Forteca sine praesidio, a Praesidium bez
regularney

regularney Płacy zostawać nie może, regular-
na zas Płaca z Woiewodztw roznych Po-
tencya Nieprzyiacielska zruinowanych
na Regimenty tu pro præsidio będące
należąca nie dochodzi exindeque /: strzesz
Boże iakowego attaku /: ażeby inter Præ-
sidiarios iakowe nie wszczęły się dywersye
evitando quovis casu Podatek Młynowy
postanawiamy od każdego Kamienia Młyn-
skiego po Złotych Trzy ktoren to Podatek
ad Dispositionem JWielmożnego Jegomości
Pana Kommendanta Kamienieckiego od-
daiemy y per Delegatum bez naymnieyszey
aggrawacyi tudzież Groszowego Kwitowego
y trunkow brania odbierać pozwalamy któ-
rego Jasnie Wielmożny Jegomość Pan Kom-
mendant Kamieniecki in ultima necessita-
te expensować a z wyexpensowanego albo
in Calculum Woiewodztwa oddać tenebitur
Chorągwiom w Woiewodztwie naszym Repar-
tycya maiącym ażeby Ichmość Panowie Ka-
mieniecki y Latyczewski Regenci Delaty wy-
dali pozwalamy. Na Reparacya Fortecy Ka-
mienieckiey y Okopow Swiętey Troycy Drze-
wa z Lasow niedoborskich iako też z Dobr
Krolewskich tudzież z Starostwa Skalskie-
go Ulanowieckiego y Innych Wielkość lasow
maiących pobliższych dozwalamy, Fury zas

maią

maią bydź przez Jaśnie Wielmożnego Jeyomości Pana Komendanta naięte Konsystencyą Chorągwi Pułkowey Jaśnie Wielmożnego Jeyomości Pana Marszałka Naszego Konfederackiego Podolskiego iako też y wyprawnym Pachołkom lubo ieszcze in pœnis numero per renitentiam Ichmościow Panow Obywatelow Woiewodztwa naszego znayduiącym się nie naznaczamy ale do woli y Dyspozycyi Jaśnie Wielmożnego Jeyomości Pana Marszałka gdzie będzie widział sposobnieysze mieysce lokowania się oddaiemy ktore to resultata nasze dla Większego Waloru rękami naszemi podpisuiemy Datum w Kamiencu Podolskim dicet Anno ut supra Jan Stadnicki Podstoli Bełzki Marszałek Konfederacyi Woiewodztwa Podolskiego manu propria Wacław Rzewuski Pisarz Koronny Kommendant Fortec Podolskich manu propria Jozef de Campo Scipion Starosta Lidzki Konsyliarz manu propria Jozef Franciszek Mierzeiewski Starosta Uszycki Konsyliarz manu propria Jozef Rycht Humiecki manu propria Stanisław Piotr Telephus Chorąży Woiewodztwa Podolskiego

Konsyliarz

Konsyliarz Martinus Franciscus Krazer Vexillifer Laticoviene Consiliarius Jan Jakub z Wielkiego Pogroszewa Kolumna Pogroszewski Podsędek Ziemski y Konsyliarz Woiewodztwa Podolskiego manu propria Michał Markowski Pisarz Ziemski Podolski Konfederacyi Konsyliarz manu propria, Michał z Kramian Dąbrowski Stolnik Chełmski Konsyliarz manu propria Woyciech Stanisław Litynski Podstoli Czerwonogrodzki Konsyliarz manu propria Jerzy z Ziemnic Bogusz C.C. Konfederacyi Konsyliarz Alexander Piotr Włodkowski Miecznik Podolski Konsyliarz Post quorum Suprascriptorum Punctorum ad Acta Officij praesene Ingrossationem Originale eorone circa Acta eadem relictum est

Ex Actt Castt Capitt
Camene Pol Extradit
Correxi Milewski

Kopia Listu pewnego d. 25. Maij pisanego A 1734

Rozumiem że sufficienter od Gdanska Informował Imci Pan Brzeski quo Actu in ultimo conflictu a mało spewnego mieysca

Że

Że notabiliter zbito y w niewolą wzięto, toż
dnia wczorayszego w Toruniu confirmatio
lubo distinctius od umyslonego z tamtąd
mam też relacyą, ktory na te Potyczki swemi
oczyma patrzał y Ią relatum affirmavit
to adjunxit mi wczoray powracaiący z Kwi-
dzyna, że to miasto Brandeburskie napełnio-
ne telegami Moskiewskiemi w Sobotę nie
tylko consternati ale afflictissimi niezwy-
ciężeni Heroes powracaią od Gdanska y
iuż po Brandeburyi napełnili Domos et
plateas po Toruniu metus et Consternatio
spodziewaiąc się do Torunia fugientes na
odpoczynek (: y dla nas uchoway Boże o-
statnia zguba :) bo czy sowę opien, czy pien
o sowę, uderzywszy sowie bieda, o Menichu
fama w Toruniu że zginął, ale z Woyska
piszą. że iechał na Traktat do Berlina
bo hic et nunc iest tam znaczny Traktat
cum Congregatis Ministris Eternorum Prin-
cipum. Posłano do Brandeburczyka czy as-
sistis Moskwie, y czy daie, czy dawać będzie
Protekcyą chce wiedzieć Krol Francuzki
o Flocie Francuzkiey Transportowey y
Woienney indubitata fama przeszło z trans-
portem Szesidzie

Szescdziesiąt y kilka Okrętow Kupieckich y gdy u Lundu rekwirowano zaco puszczano odpowiedziano: Że nie masz y nie było racyi Zatrzymywać kupieckich Okrętow Pytano za co puszczono Woienne Okręty Repositum w Lundu Że to było pro assistentia przydane et pro tuitione transportowym Za co było trzymać Okręty Olenderskie w niczym nie podeyrzane. Flota Francuzka Woienna uderzyła na Moskiewską tak in Corpore Floty kilka Okrętow Maszty wzięto Tanę te co byli na skrzydłach zasłoniły pobitych w tym Fregaty cowneły z ruinowanych Wiatry ustały et cessavit Conflictus Iednakowoż poszli za Moskwą Francuzi Co się stało ignotum ieden Okręt Moskiewski ze stu Działami wzięto y Ieden miano utopić. Nie podobna opisać wszystkich circumstancyi dla moiey dzisieyszey słabości. Przy mnie powrocił Poszylion P. Rubinkowskiego, Ktory za wczoray widział oza oczy swoie Moskwę bo do nich Listy woził ex mandato Kommendanta w Sierpcu szły pod komendą Pułkownika Wenderhaim bardzo Chorązego, dziś na noc mieli bydź w Skąmpyn Xiądz Biskup z niemi idzie Xiądz Szuffragan Poznanski dano Ordynans w Miescie aby do

Monicha

Menicha nie ordynować Listow tylko do Generała Adjutanta Kozodawta. Unde Collicit fata Menicha. Congres nasz w przyszła Sobotę w Ragecie, na ktory czas y my tam chcemy być y Samego WMM Pana Spodziewać się będziemy ale z Rybami na ten czas. Plus subpeditabit Nam Poczta y Umyślny reduces od Gdanska et fama velox poprze szczęścia y obrotow quo se vertent nie zwyciężeni Junaij Obowiam się żeby się nie oparli o Elblag. Toruń powoli powracaiąc Onusti z Zdobyczami Gdanski inni drudzy się dostali do Gdanska inviti, ale nie wiem iak z tamtąd wyjda. Maią być in quantitate non modica, teraz się uczą po Niemiecku a podobno y do Francyey przeieżdżą się dla poloru żeby od nich Francuzi chapali. Powiedał mi Sternik od Gdanska do Swego Pana że Szkuty na Szkuty powrocony że widział w Gniewie afflictissimos Moskwę y iedney co się w garło zarznoł kosą ingemiscendo na Zgubę swoię. w tey bataliey Zagrayski zginoł Natali Francuz natione zginoł. Gnatowi Bironowi dał Granat Krysztelę smiertelna Minichowi naszpikowana legawą pieczenie Gregarij

ieszcze

ieszcze zostaią w mieście most zbudowali pod Gniewem przez Wisłę piszą pro certo że nie zostało na 3000 Moskwy za Naszych in quantte w niewoli będących. Ci naywięcey referunt ale nie z tamtąd ni mamy z samego mieysca w Krotce spodziewamy się particularia et distincte specialia bo iuż Akta Gdańsk wolniony od Szydlic y Oliwy a daley Woysko wyszło Gdańskiem ku Truscowi ad reparandos fontes Summe necessarios Moskwa przed tym attakiem zruinowała

P.P. Z Gdańska Krol Imci y Panowie skoro zabieraią się Woysko Francuzkie co za Oliwą wysiadło kazali składać Prowianty Brandeburcom nie wiemy czy gratis, czy za pieniądze, ale rozumiem że będzie tak grzeczny Brandeburczyk że Im pożyczy.

w Poznaniu Sasow iest trocha ale dużo chorych dziwną chorobą na cięszkie gorączki z ktorey okazyey wściekaią się y Jeden drugiego kąsa, a Koni do Wicia y Poly iak dowiedzieli de Sukcessu Moskwy na głowę uciekaią ktorych łapaią y wieszaią. Chłopi zas ukrywaią Ich tak dobrze że ledwo aż na Sądnym Dniu wyiawią się.

Kopia Listu.

Kopia Listu W. JP. Bukowskiego Chorążego Sanockiego Regimentarza Partyiey Woyska Koronnego do JW. JPa Woiewody Kijowskiego Regimentarza Woysk Koronnych Generalnego d 4 Junij 1734 pisany

Już Sasi, że wszystkim dziś o godzinie z rana wtorey z mocnym konwoiem Dymerowskim zabrawszy y Chorych na sto piędziesiąt Wozow wyszli ku Tarnawskim Gurom Trakt biorąc Chorych w lasach w Sląsku budy porobiwszy zostawić maią. Z iakiey zas przyczyny tak nagły Marsz do Saxoniy przeięty List Generała Dymera decyfrowany swiadczy że się tam do Saxoniy spodziewaią, y do Czech Francuzow Gości: y dlatego z pieszą podiazdy wyprawione poszły za Sasami, a zali kędy na przeprawie iak się odsuną y ubespieczą mogą co urwać: bo z wielką ostrożnością przeplatano idą Piechoty y Kawalerya, a we srzodku Wozy, I potym Wyiściu Spiz teraz trzeba mieć w Konsyderacyey y nie zostawiać go ładaiako Ostatek Jmci

Pan

Pan Generał Mier Obszerniey oznaymi a Ja upadam do Noy y Zostaię czekaiąc Ordynansu

Kopia W. Jm Pana Generała Miera z Listu w Bochni d. 4. Junij 1734. do J. W. Jm P. Woiewody Kijowskiego Regimentarza Woysk Koronnych Generalnego

Sasi wczora wieczorem zaczęli wychodzić z Krakowa, y ta Processia ledwie do dzisieyszego rana skonczyć się mogła gdyż na Tysiąc Pięcset Wozow maią rachuiąc y te na ktorych Chorych prowadzą co momenta wyglądamy wiadomości ieżeli wszystkich chorych zabrać mogli z przeiętych Listow dwoch ktorych Kopie posyłam patet. Że Slask tenuit przeięcie Chorych naostatek Generał Dymer stara się aby w lasach pozwolono lokować Chorych dla ktorych budy stawiać chcą Mars Ich dirigitur do Saxonij, gdyż boią się irrupacyey Francuzow y Bawarczykow. Essentialia Generała Dymera Cyframi pisane były ale my potrafili decyfrować około

Przeyny

Przeyny w lasach chorych lokowac chcą
y dla tego Trakt wezmą na Bobrek
do Nog Upadam &c
Pl. Sasi całą noc prawie wychodziły
rowno ze Dniem Łobzow miiali przypro-
wadzono Cztelka Xcia Sanguszka, Ktory
Pana swego za Łobzow wyprowadził Mo-
stu połowę, zrzucili od swego brzegu ale
iuż naprawiony dotąd Trakt biorą do
Gur Tarnawskich y Chorych od Pszcyny
Sląskiem tam Zamknąc maią. Disiay
trzy mile od Krakowa nocowac będą
1000 Koni Kawaleryi wodwodzie maią. In-
fanterya zaś przeplatana między Baga-
zem Xże Sanguszko, Kasztellan Oswiecin-
ski Podkomorzy Krakowski Dembinscy
y Innych wiele w Kompaniey z Sasami wy-
szli

Kopia Manifestu Jmw Senatorow
y Dygnitarzow Woiewodztwa
Podolskiego uczynionego y w Ak-
tach Kamiencu oblatowanego dnia
25. Junij 1739

Actum in Castro Camenecensi Podoliae
Feria Quintâ in Crastino Festi Na-

Nativitatis Sancti Joannis Baptistæ, Anno Domini, Millesimo, Septingentesimo, Trigesimo Nono.

Ad Officium et Acta Præsentia Castrensia Capitaneatus Camenecensis Podoliæ Personaliter veniens Magnificus Andreas Makowski Vicerna Podoliæ obtulit Officio præsenti et adacticandum porrexit Manifestationem Illustrium Magnificorum Senatorum Dignitariorum aliorumq Incolarum Palatinatus Podoliæ respectu incursionis tam Exercitus Moschor quam Partæ Othomanicæ in Viscera Regni, Manibus eorundem Illustrium Magnificorum Senatorum Dignitariorum aliorumq Incolarum Palatinatus Eusdem Podoliæ Subscriptam, intro Contentam, Tenoris Talis. My Senatorowie, Urzędnicy, y Rycerstwo Woiewodztwa Podolskiego, Ktorzy my się tu do Kamieńca dla ratowania siebie w teraźnieyszych okolicznościach ziechali, nayprzod przed Panem Bogiem w Ktoreyo Ręku są losy Narodow, potym przed wszystkiemi Sąsiedzkiemi Potencyami Manifestujemy

Manifestuiemy się y Oświadczamy iż zacho-
wuiąc wszystkie tak z nayiaśnieyszą Portą
Ottomanską iako z nayiaśnieyszą Carową
Jeymścią Pakta y Soiusze Zawarte, y per-
fectam Neutralitatem w teraznieyszey Woy-
nie utrzymuiąc, Żadney z woiuiących Po-
tencyi faworyzować, ani się do niey przywię-
zywać nie chcemy, Weyścia do Nas Żadney
z Potencyi Woiuiącey nie pozwalamy, ani
pozwolemy, owszem aby tu w Woiewodztwie
Naszym Woyska Żadne z Woiuiących nie
postały, Żądaliśmy y Żądamy, Pokoy ze
Wszystkiemi Sąsiadami Naszemi Zatrzy-
mać y do Naruszenia Onego Żadney przyczy-
ny nie dawać deklaruiemy, y przyrzekamy
ktorą tą Manifestacyą Rękami Własnemi
podpisaną do Akt Grodzkich podać
zleciliśmy Działo się w Kamieńcu Dnia
Dwudziestego Piątego Miesiąca Czerwca
Roku Panskiego Tysiącznego Siedmsetne-
go Trzydziestego Dziewiątego, Franciszek
Kobielski, Biskup Kamieniecki, W Rze-
wuski Woiewoda Podolski, Starosta Chełm-
ski, J. Stadnicki Kasztellan Kamieniecki
Balinski Starosta, Manu propria, Sta-
nisław Piotr Telephus Chorąży Woiewodztwa
Podolskiego

Podolskiego Manu propria, Jędrzey Antoni Makowiecki Czesnik Podolski Manu propria Jan Modzielewski Czesnik Łomzynski, Antoni Jan Giedymin Podstoli Buski, Piotr Weronicz Stolnik Bracławski, Michał Błeszynski Czesnik Kijowski Manu propria, Fr z Lezenic Lezenski Manu propria, Jozef Franc Pijor Mierzejowski Starosta Uszycki Manu propria, Szczęsny z Rycht Humiecki Manu propria, Antoni Wasilkowski Manu propria, Antoni Lubonski, F Gorski JJ. Petczycki M. G. Manu propria, Jan Gorski Jmci Strzeminski Pod-Czerz:, Jerzy Sokołowski, Jozef Kurytowicz Manu propria, Antoni Rybczynski, Piotr Rupinski, Jan Rzeszuski, Daniel Herodecki, Maciey Kalinowski, J. A. Starzynski, Jozef Poray Lipnicki Cze. Z. D., J. Dzierzek Sebestyan Gawronski Manu propria, Paweł Sokołowski, Kazimierz Rzeczycki, Alexander Obodynski, Tomasz Jarmulski, Ignacy Szalinski Manu propria, P. Paweł Ossowski Manu propria, Antoni Rasiewicz

Manu

Manu propria P. Paweł Ossowski manu propria Antoni Rasiewicz manu propria Jozef Rola Janicki manu propria, Franciszek Konat Wyrozewski Manu propria, Matheas Tierka Gurski Manu propria, Michał Antoni Kaviorski Manu propria Łukasz Swiderski Manu propria Post Cujus Supra Scriptae Manifestationis ad Acta Officij praesentis Ingrossationem originali Ejusdem circa Acta Praesentia est Relictum.

Ex actt Castt Capitt
Camenę Podę Extradit
Correxi Kurytowicz

Kopia Manifestu uczynionego przez Senatorow y Dygnitarzow Woiewodztwa iednego z przełożeniem Potrzeby Skonfederowania się oraz wypisane Roty Przysiąg JW. Marszałka Konsyliarzow y Innych Szlachty

31. Lipca 1739

In nomine Sanctissimae Trinitatis L.J.O.A.

My Rady Dygnitarze, Urzędnicy Ziemscy y Grodzcy Szlachta Obywatele, y całe Rycerstwo Woiewodztwa na Uniwersalny po całym Woiewodztwie naszym y innych Woiewodztwach wymuszony przez uciśnienie różnych Woysk Samziedzkich y zporoznych przez poduszczenie naszych własnych poddanych na Kapłany y

Swiątnice

Swiątnice Boskie także krew Szlachecka Bun-
tow y cięszki Wolnego Narodu z Codzienney
ruiny płacz w upałach rzeczywistych, Wsi y
Miast w Oyczyznie naszey odgłos y przenikaiąc Echo
Za Inspiracyą Ducha Swiętego na Mieysce
Obradom naszym zwyczayne zgromadziwszy
się Boga naszego Ktory w żadnym utra-
pieniu uciękaiących się do siebie nie opuszcza
Sierot ale wspomaga wziąwszy na pomoc pod
protekcyą Matki Naswiętszey Krolowey Pol-
skiey y Patronow Swiętych Teyże Oyczyzny
naszey a teraz Niebieskich Mieszkancow Zabra-
wszy sobie protekcyą Manifestuiemy się na-
przod przed samym Bogiem Całym swiatem
Samsiedzkiemi Potencyami, y Miłą Oyczyzną
naszą, że z nikim Samsiedzki Ligi, Przyia-
zni y Traktatow Zawartych Zachowuiąc
Zupełną neutralitatem Zwalczącemi między
Sobą Potencyami y Narodami, naruszać nie
chcemy, ale szczegulnie dla bespieczenstwa y
całosci Oyczyzny naszey Obrony Swiątnic Bos-
kich y Majestatu JKMci Augusta Trzeciego
Pana Naszego Miłosciwego honoru Nacyi y Zasło-
nienia Kraiu, od iakichkolwiek Inkursyi Impety-
cyi albo Rekrutow Za Granicę y podnietow Chłop-
skich, erygować sobie własne siły chcemy. A że
to inaczey stać się nie może tylko przez —

przez Konfederacyą ponieważ Seymy tak przez Domowe dyssensye iako przez Sąmsiedzkie prywatne interessa tamuią się z wielką szkodą Rzpltey. Więc tym sposobem Salwuiąc Oyczyznę przystępuiemy do obrania Jmci Pana Marszałka Woiewodztwa naszego iakoż obraliśmy sobie WJMci Pana NN. za Marszałka Konfederacyi Woiewodztwa Naszego w Wielu funkcyach Woiewodztwa Naszego z Staropolskiey cnóty y rzetelności wyprobowaneyo

Na fundamencie tedy poprzysiężoney iedności miłości na obronę Wiary Swiętey y Oyczyzny do takowych Punktow przystępuiemy A że zmocnienie Domowych sił alias Erekcya Woyska tak in quantitate iako qualitate przez iedno Woiewodztwo nasze zkoncertować się y decydować nie może. Więc tę materyą do zupełnieyszego Kongressu Woiewodztw Przeswietnych reserwuiemy. Obliguiemy iednak Jmci Pana Marszałka y Ichmość Panow Konsyliarzow aby starali się o znaczny Komput regularneyo Woyska. Polskim Językiem Przykładem inszych Woysk Sąmsiedzkich z bronią przyzwoitą y Moderunkiem Każdey Zarzy należącym oraz z punktualną na to Woysko Zapłatą y Opisaniem regulami

na

przezornie

przezornie obwarowane były sposoby zas do Auk
gonowania Woyska y punktualney płacy oso
bliwym Reskryptem Imci Panu Marszałkowi
y Ichmc Panom Konsyliarzom do proponowa
nia y Zkoncertowania podaiemy z Rzeczopospo
lita. Za rzecz potrzebna Woiewodztwo nasze
sądzi Posłow posłać do JKMci Pana Naszego
Miłosciwego czyli też od zgromadzonych da
Bog wraz będących innych Woiewodztw
z Explikacyą serc naszych, Majestatowi Jego
Panskiemu dobrowolnie poddanych y że tę
ninieysza Konfederacya przy Jego Panskim
Dostoienstwie Zaczynamy y Załaską Boską
Kontyunować prayniemy maiąc pochop ostatniey
tey naszey Rezolucyi z Uniwersału JKMci Pa N.
Miłł tak na Seym Pacificationis, iako y na
Seym niedawno nieszczęsliwym rozesciem się skon
czony Ktorymi nam z Oycowskiey przezornosci
swoiey tęż samą Aukcyą Woyska iedynie po
trzebna pilnie zalecać raczył. Nagradzaiąc
tedy upłynienie bez skutku przeszłych Czasow
y Zabiegaiąc inszym w tym terminie na potym
niefortunnym sukcessom ostatni ten sposob
przed siebie wziąć musielismy z obligiem Staro
polskiey Cnoty, y pochwały, ktora na zawsze Bo
gu y Panom swoim konserwować chcemy zeby

bespiecznie

bespiecznie na łonie każdego Cnego Polaka za
sypiać mogli y fundować się w miłość, prze
to unikaiąc szkod przez Auxyliarne Woysko
wiele razy y nieproszone swoie raczey własne
siły mieć chcemy Supplikuiąc JKMci Pa
N. Miłł. aby tym Intencyom Rzplitey wszy
stkie przeszkody oddalać usiłował dla swego
y Rzeczypospolitey honoru, a nam łaskawością
swoią do skuteczney Exekucyi Intencyi y
postanowienia domagać się raczył, y oto
supplikować JKMci będą aby od Boku swego
delegował z Senatu et ex Equestri Ordine
ktorzyby attentowali Praw JKMci w Teyże
samey Materyi obliguiemy Jmci Pana Marszał
ka aby z Ichmć Pany Konsyliarzami Woie
wodztwa naszego napisawszy Instrukcyą do
Przeswietnych Prowincyi Woiewodztw Wielkopol
skich y W. Xięstwa Litt y innych tudzież
Ziem y Powiatow do JO. Xcia JMści Pry
masa Korony Polskiey y W Xięstwa Litt.
do JW. Ich Mc Panow Ministrow Pacis et Belli
oraz y do Woysk Utriusq Gentis uprosić
Posłow y Expedyować Capto Consilio z Ichmć
Pany Konsyliarzami raczył.
My zas JW Ich Mc Panow Senatorow, Woiewod
twa naszego Urzędnikow y Stanu Rycerskiego
Braci naszych do tey społeczności poprzysiężoney

y

y na terminie przystąpienia do tey Konfederacyi przystąpić maiących Zapraszamy.

Ktoryby zas albo sprzeciwiać się ninieyszym sprawiedliwym Intencyom Naszym albo uchoway Boże, co przeciwnego czynić, iakimkolwiek sposobem czyli skrytym czyli oczywistym Zamyslać chciał albo z kądkolwiek o tym praktykował. Takowego iako Nieprzyiaciela Oyczyzny y Rebellizanta Dobru Pospolitemu przeciwnego kryminalnie Sądzić JchMci Panu Marszałkowi y Ichmość Panom Konsyliarzom Zlecamy.

A lubo większa Liczba JchMc Panow Konsyliarzow obieramy a to Zabiegaiąc w roznych potrzebach prywatnych albo też uchoway Boże y nie zdrowia Ichmc Panow obranych, aby ieden drugiego silnością osoby swoiey supplementował y dopełniał Kompletu iednak gdy przyidzie do Decyzyi iakowey Sekretney albo przy dokonczeniu Seymem Konfederacyi tedy JchMc Panowie Marszałek y Konsyliarze z Między siebie sześciu ktorych zechcą obiorą pluralitate Votorum podług zwyczaiu liczby Seymowych Posłow. Do Sądow iakichkolwiek Konfederackich, Ciż JchMość Panowie Marszałek y Konsyliarze Dwoch z między siebie delegować będą Marszałek iednak czyli między Posłami czyli między Sędziami swoie mieysce mieć ma osobliwe

nie

nie inkludowane ani między liczbę szescia Posłow wyrazaiących ani między Dwoch liczbę Deputatow znaczących ale swoie osobne oraz z Drugiemi Marszałkami Mieysce między Posłami y Deptutatami mieć ma

Niech się zas nikt nie gorszy że Woiewodztwo nasze na celu pogranicznych uciskow będące musiało się do sposobow od Boga pozwolonego ratowania się udać się przed innemi pierwszemi w porządku Woiewodztwami gdyż przezto znać daiemy Majestatowi JKMci Przeswietnym Prowincyom y Woiewodztwom Ziemiom y Powiatom Braci Naszym Kochanym aby obaczyli że goreiemy Samsiedzi, a przy tey pochodni postrzegali y swoie zginienia. A przeto tychże samych wszystkich tak Nayiasnieyszego Krola JMci Pana Miłł. okompassya y Znicya z y tęboka Majestatu Panskiego Adoracya Supplikuiemy a Przeswietnych Prowincyi Woiewodztw, Ziem Powiatow tudzież JW JchMc Panow Senatorow Braci naszych Starszych Urzędnikow, Koronnych y Ziemskich ad Consertium Amicum, y Obraterska Miłosc y Całosc, osobie aby się raczyły do podobnych ratunkow y sposobow pobierać raczyli y na mieysce sobie potym przez zniesienie się z soba destynowane iednoczyli Upraszamy Działo się Dnia

Trzydziestego

Trzydziestego Pierwszego Lipca Roku Pańskiego Tysiącznego Siedmsetnego Trzydziestego Dziewiątego.

Rotha Iuramenti JMci Pa Marszałka

Ja N: N: Przysięgam Panu Bogu & Iż Urząd mey Marszałkowski dependenter od całey Rzpltey y Stanow skonfederowanych z Jchmm PP Konsyliarzami z Woiewodztwa naszego y Innych plurimate Votorum Rządzić będę od nikogo Innego dependować y znosić się Contra Statum Konfederacyi naszey y całości Dobra pospolitego nie będę, Proporzycye Woiewodztwa moiego y Rzpltey in melius promowować będę, Respektow, Obietnic, y Podarunkow, na Detriment wchowany Boże Intencyi et Statutorum Reipublicæ Akceptować nie będę, w tey Konfederacyi y z całym Woiewodztwem y z Jchmm PP Konsyliarzami poty pewerenter trwać będę, poki Rzplta ab Intra et ab Extra nie uspokoisie Odstępować żadnego Ziemianina tak moiego Woiewodztwa iako y Innych w Rownaci nam będących nie będę; Secreta Consilior Sententiarum et Iudiciorum Zachowywać będę. Tak mi Boże dopomoż &

Rotha Iuramenti Jchmm PP Konsyliarzow

Ja N N. Przysięgam Panu Bogu & Że na tym Urzędzie Konsyliarstwa Woiewodztwa moiego

Prawiedliwie

sprawiedliwie według Praw y Boga y Sumienia Rady y Sentencye w Sądach in melius Reipublicae dawać będę, Nie uwodząc się żadnym Respektem pokrewności Przyiazni Czyli to Domowemu Czyli przychodniemu nie faworyzuiąc Sekretow Consiliorum et Iudiciorum wydawać nie będę in omnibus Reipublicae Confoederata Statuta utrzymować będę, Konfederacya teraznieysza aż do zupełnego uspokoienia utrzymować będę y przeciwko niey czynić nic przeciwnego nie będę y owszem na takowych Criminaliter Sentencyuiąc nastąpować będę, ktorzyby się tego ważyli Ich MM Pana Marszałka Woiewodztwa Naszego y Żadnego Ziemianina przed uspokoieniem Generalnym nie odstąpię y owszem Jeżelibym co przeczuł albo się od kogo dowiedział przeciwko naszey Konfederacyi y JM Pana Marszałka, przeciwnego in Publico przestrzegę y doniosę tak mi Panie Boże dopomoż

Iurament Szlachcie.

Ja N. N. Przysiągam Panu Bogu &c Iż te Konfederacya dobrowolnie przyiąwszy na Ratunek Prawdziwy Majestatu JKMci Pana Naszego Miłosciwego y Rzeczypospolitey Całości trwać w niey będę poty poko Rzeczpospolita wewnątrz y powierzchownie uspokoiona nie będzie JM Pana Marszałka y Ichmosciow Panow Konsyliarzow

odstępować

odstępować nie będę Przeciwney Konfederacyi ani robić ani do niey przychylać się nie będę y owszem przeciwko psuiącym dobry Porządek Przeciwnikom w teraznieyszey Konfederacyi naszey postanowiony powetować y zprzeciwiać się będę, albo JMci Panu Marszałkowi y Ichmm Panom Konsyliarzom o takowych niegodziwych, Jeżeliby bydź miały iakie Fomenta bylem wiedział albo słyszał doniosę y przestrzegę Tak mi Panie Boże dopomoż y Niewinna Męka Jego

Hoc Loco tak Podpisy Szlachty y Urzędnikow Sequntur similiter Ut Supra.

Magnificus Polanowski Vexillifer Lubaczoviensis suo et aliorum incolar Regni Poloniae praesertim Palatinatus Bracłaviae Ordinis equestris NNē ex rationibus introcontentis Manifestatur Aō Dni 1739.

Actum in Castro Buscensi Sabbatho invigilia Festi Sancti Mathei Apostoli Anno Domini Millesimô Septingentesimo Triesimo Nonô

Ad Officium et Acta praesentia Castrensia Capitanelia Buscensia Veniens personaliter Magnificus Casimirus Polanowski Vexillifer Lubaczoviensis suo, ac aliorum incolarum incliti Regni Poloniae praesertim palatinatus Bracłaviae Ordinis equestris Nominibus idq quam primum innotuerit sibi de porrecto memoriali Illustrium

Magnificorum

Magnificorum Ministrorum Legatorum a potentijs vicinis tam sacri Romani Imperij quam et aule Moskovitiæ pro Consilio Senatus Uschovensi proximè elapso de qualicun esset tractatum ac si per Magnificum Gurowski Dapiferum Podoliæ cum præfulgida porta Otchomanica inito sive projecto illico Deo corda hominum scrutatori aperte patent et intentio sua coram Deo toto orbe ac vicinis potentis charissimaq patria tum Serenissimo Rege Augusto Tertio Domino Nostro Clementissimo Manifestum facit se ipsum et multos alios ex Palatinatibus Ordinis Equestris de integritate et columitate ac honore Dei Serenissimi Regis et Reipublicæ benesentientes quod nullius Consilij in adeundo et promovendo quocunq et quandocunq si ille sit tractatu cum vicina potentia Othomanica ineundi neq initi acceptandiq tractatus quia inscia republica neq consaij neque rei aut complices erant, tam ante expeditionem ad portam quam post reditum ab ea, imò neq hoc prætextu se Minifestantem, et alios intendere remedia Salutaria erigendarum Copiarum propriarum Virium sed solo amore Dei Patriæ et Principis ac honore Gentis incitati mullisq reipublicæ malis compulsi et ex universalibus binis pro commitiis Regni à Serenissimo Rege Augusto Tertio editis incensi Motivoq unice

necessario

necessario et nullo alio modo possibili plena libertate, hoc est sub libero voto pro tunc absque ad implectis Auctionem exercitûs Majoris regularis Domestici ex Polonise regendi posse esse sentiendo, nisi forte sub Confœderatione ex pluralitate votorum Nobilitarium Palatinatuum nulli parti ad presens Belligerantium vicinorum aliorum inclinatâ propensâ appretiatâ et adherenti, constituat projectum præfatæ Confœderationis esse necessarium ad erectionem præinsertam exercitûs proprij protutanda innocenti Patriæ & granitiebus defendendis ac vetanda liberrima irruptione Vicinarum qualemcunq potentiarum sive Otchu manicæ, sive Moschoviticæ, exercituum in regnum Poloniæ & magnum Ducatum Litvaniæ

Quoq intendentes præmeditenter ex vi Constitutionis novellæ commitialis pacificationis Varsaviæ Die vigesima Quinta Mensis Julij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Trigesimo Sexto Titulo Ubespieczenie Dostoienstwa & Ubespieczenie Stanow plenis Ordinibus Regni quam & assensu plenipotentiariorum a vicinis potentiis Polatæ et concordatæ, quo cautum est nunquam & ex nullo pretextu retrò ducendas esse Copias exercitus Serenissimæ Aulæ Moschorum tam & sponsionibus seorsivis

insistendo

§ 8.

insistendo Serenissimo Regi Nostro Domino Clementissimo et Reipublicæ ab eadem aula non semel datis sed non observatis, ex solo levi pendio disarmatæ Reipublicæ sese tutari Graniciesq; suas tueri, sine exercitu proprio non valentis ingressus in viscera Regni exinde non ex pretextu quasi alicujusanq; privati tractatûs iam per annos binos cum damnis maximis injuriis et lesionibus Regiæ Majestatis suæ et Reipublicæ cum enormibus gravaminibus innovando ac cum effusionibus sanguinis plurimorum inocuorum Patriotarum cum violentiis honoris Dei accelitum in Ecclesiis tam Ritûs Romani, quam Græco uniti, Idquoq; integrum et omne nefas, quod exinde emergat quia Leges latæ sponsionesq; datæ solo levi hardetere non vero armis ducantur in Patria nostra. Quam quidem exactionem exercitus Regni in Comitiis binis iam feliciter regnante Principe moderno vicine legator adivitates impedierum ad dedecus gentis et Serenissimi Regnantis multis sponsionibus contravenendo. Proinde idem Manifestans iterum iterumq; manifestatur suo et quorum supra præsertim in memoriali præfato vicinor Ministrorum Usshovia porrecto innocuistatus equestris

Palatinatus

Palatinatus Braclaviensis indigitati nomine quod nulli tractatui illicito cujuscunq sive Othomanico sive Moschovitico adherere manifestans autem neq in quacunq correspondentias aut Legationes neq impersonalem extra granicies Patrias ad portam Othomanicam quandocunq frequentationem sese implicuit sed soli bono Patriae incubuere et non cessantibus quotanis malis a periculis suis a rebellibus subditis attentatis concitati ad erectionem exercitus proprii Reipublicae nullo alio praetextu exoso incensi Dei juvamine uno cum Serenissimo Rege se velle concorditer defendi seq ipsos propriis viribus in suis Quimitibus tutandi servata integra cum omnibus vicinis amicitia et inter belligerantes neutralitate nunc et in posterum copiis domesticis vallari et salvari cupiunt et exposcunt contra vero omnes tam cum Russorum potentia cozintelligentias per residentes privatos correspondentias v. appretiationes quas supremus belli et exercitus Moschovitici Minister se multis Polonis persolvisse saepissime inferebat legibus vetitas inscia republica quam et contra tractatum privatum cum praefulgida porta Othomanica suo et quor supra

nomine

nomine manifestans protestat detestando omnia de via, si et in quantum essent attentata cum quacunq parte belligierantium salva ejusdem Manifestationis per se sive, sive per quemcunq alium si opus fuerit Auctione Melioratione reservata et prae custodia sibi facultate

Ex Actt Castt Capt
Buscene extradit
Correxit Duniszewski

Manifest Moskiewski uczyniony w R 1739 9 8bris

Tey Imperatorskiey Jey Mci Nayiasnieyszey Samowładney Augustyszey y Naymiłosciwszey Całey Rossyi Pani Postanowioney nad Woyskami Gererał Feld Marszałek Tegoż Panstwa woienney Kolcyi y Prezydent nad fortyfikacyami Całey Rossyiskiey Imperii Generał Dyrektor nad Kadeckim y Ukrainskim Korpusem Anszet Lurasirskiego y Piechotnego Pułkow Pułkownik y roznych Orderow Kawaler Graf Janmannych przez to oznaymuie ponieważ z Boskiey Łaskawey prowidencyey Pokoy y Dobra harmoniey między Nayiasnieyszą Imperatorową Imcią a Panią Naszą Miłosciwą y Portą Otomanską stanął dla tego Woyska Jey Imperatorskiey Imci pod Komendą moią

moia zostaiące ku Granicom swoim od Dni
stra przez Polskie przechodzić ma y przy tych
swoim przywroceniu iako naysurowsze Woy
skowa Dyscyplina dla wypełnienia Iey
Imperatorskiey Imsc Naymiłosciwszey Koza
kow zachować y wszystko gotowemi pieniędz
mi płacić iako y teraz Prowiant gotowe
mi pieniędzmi w Polszcze się płaci nie czy
nią nietylko iakowych Rabunkow ale za
dney y naymnieyszey Krzywdy a ieżeli by
przeciwni byli Iey Imperatorskie Msci tak
Wielkim Kozakom y potwierdzonych obecnie
codziennym surowym Ordynansom y przyka
zem tedy takowych na iakichkolwiek Ra
bunkach albo swywolach zdybawszy żeby
Woysko Im y Nayiasnieyszey Je P. łapał
y prawdziwemi dokumentami do mnie albo
do Komenduiących Dywizyami Rosyiskich
Generałom przysłano ażeby winnych nale
zyta kara a ukrzywdzonych nadgroda y
Zapłata uczyniona być mogła gdyż to wszy
stkim y każdemu zosobna wiadomo że Iey
Imperatorska Msci nie winny ale wszelkiey
szczęsliwosci y Dobrego powodzenia Rzeczypo
spolitey iako y nazyczliwiey żąda Więc Iako

Woyskowa

Woyskowa surowa Dyscyplina pod czas Ma-
szerowania Woysk Nayiasnieyszey Jey Impe-
ratorowey Jmci w Komendzie moiey potwierdzonych
Ku Nieprzyiacielskim Granicom idących usiło-
wałem utrzymywać tak y teraz iako nay-
surowsze Ordynanse w całey Cermij Publiko-
wane są A ponieważ przy takowym Marsie
ku Granicom naszym Jey Imperatorskiey Mci
nie mało Prowiantu y podług teraznieyszego
Zimowego Czasu
Furażu Podwody Koni Cale potrzeba dlate-
go Donosi się upraszaią y obliguiąc ażeby
MMcPP Szlachta Komissarze Gubernato-
rowie Arędarzowie y Inni Obywatele iako Pro-
wiant, tak y Furasz za wczasu przysposobili
y Do tych mieysc przez ktore Arma od Dnie-
stra Do Kijowa roznemi traktami dla mniey-
szey Sąsiedzkiey Obywatelom Ciężkości poydzie
przywozili co wszystko u nich Kupowane bę-
dzie podług należytey y dobrowolney Ceny
iako też y bez pieniędzy brać y żadnych
Krzyw Jako się o tym wyżey naminiło Czynie-
nie będzie nikt. Gdyż to pod Gartem Zaka-
zano, ktorzy będą zas Kontrakt chcieli uczy-
nić na przystawienie Prowiantu albo Furżu
przybydź mogą y adressować do Zostaiącego
przy mnie

przy mnie obeszter kryie Komissarza Kropot-
kina y Generała prowiantney Strzeytnanta
Somowa albo w każdey Dywizyi lub Pułkow
będących Komissarzow od ktorych łatwo się
dowiedzieć mogą gdzie maią zwozić Prowian-
ty y Furaże za ktore przystawione we-
dłuy umowienia y dobrowolney Ceny za-
płatę bez turbacyi odbiorą, o czym w nie-
wątpliwey zostaię nadziei że y z trony Rze-
czypospolitey scisłemu Sąsiedztwa y Dobrey
harmoniey obydwoch stron zadosyć się stanie
przez łatwość wielką w przygotowaniu Pro-
wiantow y Furażow, tudzież że nie tylko ża-
dnego od Panow ani od nikogo nie będzie prze-
dawać chcącym ale y Imm PP. Possessorowie
w umiętnosciach swoich przykażą ażeby prze-
rzeczone Prowianty y Furaże przedawane
y dowożone były abespieczen będąc z naszey
strony zachowaniu surowey Dyscypline
Woyskowey y wszelkiey ukanowaniu Sprawie-
dliwości y punktualności Co dla lepszey Wiary
y Wagi podpisuię się y przy zwykłey moiey
Pieczęci Ztwierdzam Datt w Chocimiu d. 9.
8bris 1739. Menich Concordat Cum Orginali

Mayliwen Pułkownik
Nayiaśnieyszey Imperato-
rowey MP Rozyiskiey

Rosyiskiey.

Woysko Rosyiskie z Granic ustępuie Tureckich przebioa się do Moskwy iuż prawie ten ex Porte wyszło a Drudzy w dzień w Dzień idą mimo Kamieniec Armatę Turecką z sobą zabieraiąc ktorey zarwali bardzo wiele przy odebraniu Chocimia ktorych zas armat zabrac z sobą nie mogą ptym wrzucaią w Dnistr potym rozsadzaią prochami y tak z niey miedź kawalcami przedaią Armatę zas wielką ktorey dla większego Ciężaru ani mosty ani promy wytrzymac by nie mogły prowadzą przez samo dno Dniestra z przykrością zbytnią Feld Marszałek Minich Chce usq Subcoslot w Chocimiu burząc ogniem y mieczem Całą Ziemi Wołoską a reszte Ludzi zabiera do obozu swego z ktorym ut speras brevi ma ise za Drugiemi powysadzonym minami Chocimiu Fortecy, O Tureckim Woysku famat Fama y gdzie by się obracac miało z swym Wielkim Weyzerem nil Certe habemus Iuż od kilku Niedziel fammawney iako by Traktaty między Rosyą y Portą stanąć miały hwiktamen fidem non Damus assertioni a to Dlatego / słysząc o tak wielkiey Ruinie ktorą co Im Moskwa w Granicach

Tureckich

Tureckich, &c Parte cepi teste tego nieszczęścia, y Woiewodztwo Podolskie ktorey teraz in Recente Ruinować Zaczyna Moskwa lub pod pretextem politycznym Kupuiąc niby Prowiant a tym samym na puł darmo bierze a przy tym Darmo wydziera

Mowa zagaiaiąca Seym 1746. przez Marszałka Seymowego JOX. Lubomirskiego Starosty

Po niedoszłych Seymu przeszłego Consiliorum Rzeczypospolitey Obradach, kiedy znowu in hoc sacrario Libertatis Jasnie WWMMć PP wyznaczony Przeswietnych Woiewodztw, Ziem y Powiatow wybor Quos insignos Doctosq Viros Legatio poscit Witac przychodzimy. Niechay nasam przod Wszechmocney Boga Opatrności haec sola Domini Laechiae Statum tenet nieskonczone od nas będą Dzięki. Że prawdziwie opuszczoną od nas Oyczyznę miłosierdzia swoiego Dyspozycyą tak otrzymuię iż ieszcze w ostatniey przeciwnych nawałności Toni pogroznąc Iey nie dozwala

Ktoż albowiem przyznać nie musi iż szczegulnie protegimur alma dextra Summi DEI

gdy

gdy potylu bez naymnieyszego Oyczyzny na
szey pożytku rozeyszłych Seymach na po-
smiech tak rzekę Postronnym Sąsiedzkich
Potencyom przyszlismy tak dalece iż bez
ustabiliowania Rady naszey Własney w Po-
koiu bez Liczney Woyska Liczby w Boiu Zo-
staiemy tylko na naszą osta-
tniego oczekuiemy fatum. Dei Curae et
amori sumus plus quam nobis Dotąd te-
dy Oyczyznę naszą Digito Patriae Dextrae
wspartą gdy uznać powinnismy należy tak
że Vicariae Tegoż Boga Potestati Nayia-
snieyszemu K. Imć P. N. Miłosciwemu nie
odmienna od nas Szczerego Serca wdzięcz-
nosc Ze Wszelkim Panskim usiłowaniem
nie przestanną Zdrowia swoiego fatygą
niezliczonym Prac y Kosztow Komputem
per tot spectatus Labores starać się
nie przestaie, z upełną Oyczyzny naszey
y Praw całosc. Ten Cito Pan Prawdziwie
iest Terror Gentium Clipeus Fortium
Regum, gloria memoria Saeculorum
ktoren w utrzymaniu fundamentu Kro-
lestw Swiętey Sprawiedliwosci w ubespie-
czeniu ab extra Granic Rzplitey mocniey
szym Woyskiem

Woyskiem w potrzebnym nader Domowego Rządu ufundowaniu wszelką swoią Pańską złożył intencyą. Ażeby Bogu Obserwancya Prawom y Statutom Satysfakcya Iemuż szczęśliwego a day Boże iak naydalszego Panowania Zaszczyt nam wszystkim swobodny Pokoy Spokoyna Całość y Zupełne stało się ukontentowanie. Nihil magis delectat Majestatem Regnantis quam ubertas exilij opulentia Subditor et Procerum Magnificentia.

Niechay tedy za te usilne Pańskie około Całości naszey Pieczołowanie Bog Ten Qui multat tempora et etates transfert Regna et Constituit na Zawdzięczenie nie obłudnego Ku Nam Pańskiego Serca takich Sił Zdrowia dodaie ażeby z Nayiaśnieyszą Kwą Imcią Pą Ną Mwą iak naydłuższe szczęśliwie przepędzać Lata użyczał przez wnukow y Prawnukow swoich Europeyskie Osiągnione Trony Gloria Sarmatici nec non spes inclita Regni Rex bene Chara Conjuge vive Diu Gdy tedy Iecurrunt alibiq Dies noctesq Serene

Ktore na samym tylko czasu extenuowaniu przemiiaią y giną, Wyraża przezemnie Krol Pan Nasz Miłosciwy Całey Przeswietney Izbie Iwwwmę Panom umartwione do tąd serce swoie Zniedoyscia tylu Seymow. A iako wie iż

Stricus

strictus Procerum Regna tuetur armor
tak do zobopolney przykładney y potrzebney
Zachęca Ich Zgody. A gdy nie tylko na po
czątach Seymu teraznieyszego, ale et in ulte
riori Tractu Zgoda, Przyiazn y Armonia
venient ad Italla Quiritum Sami
JWWMć Panowie przyznacie iż gdy się
zgadzać będziemy Cedent confusim malæ
impressæ Opiniones Candidæ veritati
Offensa privatæ amori Patriæ Singularum
Utilitas saluti Omnium. Ja zas dotąd
leżącą in alto seria publiczney expektaty
wy bo po szesciu Niedzielnym in publicum
nic nie profituiącym Czasie spoczywaią
cą Seymową Laskę. Natu Numinis ac
natu Majestatis Voto Reipublicæ gdy
Ją podnoszę. Zkładam Głowe moie na po
witanie wszystkich JWWMć Panow w ktorym
z każdego znayduie się En vigor et Lechicæ
Gentis cum Principe Virtus Witam tedy Was
Gemini Fratres Fecundæ gloria Matris z po
winna dla każdego obserwancya, adoruię nie
obłudna affektu testywikacya Was. Samitier
Clarissima Numina Regni O każdym z Was

mowie

mowic mogę ut Patria Nostra quiescat nunquam quiescitis Ile gdy iednych tak z dwuletney Funkcyi Drugich z Trybunalskich prac, y Kłopotow innych z niedospionych w Woyskach Oboyga Narodow Dni y momentow nie ospałych iednak na ratowanie Oyczyzny Synow powinnym Witam Respektem. O tey to Przeswietney Izbie przyznac muszę. Iż dum maxime Cives Legibus parent in Pace Beata existit w Waszych to sercach panuie co tam niegdyś o Rzymskim napisano Kapitolium Romanum Capitolium quatuor sunt quae defendunt, Pax, Scientia, Amor et Iustitia, Gdy przy Bogu, Panu, Wolności, pokoy z sprawiedliwością Miłosc z pokoiem iakoby w Was zkoncentrowane zostaią. Niechay tedy iako szczęsliwie dzisiay Obrady Rzpltey poczynaycie tak Bog Ten uszczęsliwia w Waszych naydoskonalszych Radach ażebyscie nie tylko do pożądanego Terminu przypłyneli Ale z Oyczyzną naszą powszechną nas wszystkich Mathę bez naymnieyszych burzliwych niechęci nazawsze widzieli spokoyna Divite filiis longissima Stamina Vitae

złączony iestem przyiaźnią quanto pro fundius

est

est amor tanto altius tangit dolor muszę infru
duosi operis Minister Nieszczęscie nie doyścia
Seymu Czyli fato aliquo Ktorym Wiara Swię
ta mieysca nie daie, czyli meo infortunio et
minime capacitati Lat, sił, y umysłu przy
pisać że nie potrafiłem Navim publicae Sa
lutis do pożądanego Zaprowadzić Terminu. Je
dnakowoż z tym oswiadczam się Iż to co wiara
Boga, affekt Oyczyznie, Poddanstwo Ku
Panu, powinność moia Ku Każdemu z JWWMć
Panow kazała czynić starałem się wypełnić
Jam Mihi prima Pars est exacta Laboris

Kopia Listu do JOXcia Prymasa od
JOXcia Jmci Lubomirskiego pisanego w R.
1747.

Jasnie Oswiecony Msci Xiąże y Dobrodzieiu

Gdy cała oyczyzna nasza vice Regiam Digni
tatem w Osobie JOWXciey Mć należytą uznaie
rekognicyą niechay y mnie ieszcze noszącemu
Marszałka Seymowego Funkcyą godzi się Imie
niem Equestris Ordinis Vice Regiae potestati
JOWXcey Mć Dobrodzieiowi szczerą y prawdziwą
przy iak nayniższym ukłonie serc zprzyiaią
cych y Obligowanych złożyć expressyą a Jako

JOWXMć

JOWX Mę Dobrodziey ex innato zelo pietate et amore Oyczyznie całey życzysz ażeby we swoich Prawach Statutach y Zwyczaiach nie tylko in toto et tuto zostawała ale co większa in auxesim Onych reflorescat tak gdy Woysko Rosyskie mimo pozwolenie NK Imę Pana Naszego Miłościwego y całey Rzeczypospolitey mimo dotrzymanie Traktatow y Sojuszow między Rzplą naszą a potencyą Rosyską zawartych weszło in Similes Regni w Wielkiey y Znaczney Liczbie niepodobna ażeby JOWX Mę Dobrą wprawione serce ku Dobru pospolitemu y całości Oyczyzny naszey nie miało nad tym utyskować ile gdy napatrzyłes się JOWX Mę iakie Krzywdy Ruiny Opressye etiam cum periculo et Domino Dusz Katolickich Dawnieyszemi działy się Czasy Lecz kiedy aktualny Marsz tegoż Woyska (iako publiczna donosi Gazeta) przez Polskę zacosię smiem JOWX Mę Jmieniem Equestris Ordinis supplikować abyś nad naturalną swoią urodzoną Doskonałością nad przyrodzonym swoim affektem nieskaparowaną swoią Pobożnością tak raczyłes całości w Domach będących Obywatelom providere ażeby nie tylko oni iakiey nie podpadali nieszczęśliwości y Krzywdzie ale y cały Kray przez nakazane Furaże ile przy nieurodzaynych teraznieyszych czasach

nie był

nie był ze szczętu Ogłodzony. Pociągniesz JOWXMć Dobrodziey przeszłe staranie Około Dobra pospolitego y całości Concivium coraz większe a większe ku sobie obligacye uczynisz JOWXMć Dobrę ex zelo pietatis aby Owieczki Jego nie cierpiały opressyi Wyswiadczysz JOWXMć Dobroć dla tego Narodu Obywatelow Ktorzy namiestniczą Nayiasnieyszego Tronu powagę w Osobie JOWXMć Dobroć powinnym adoruią Respektem mnie zas nihil restabit tylko nieustaiącey Łasce insynuować się będąc z Głęboką y iak nayniższą Expressyą JOWXMć Dobrodzieia Nayniższym Sługą

Kopia Listu, pisanego od JOXcia Jmci Starosty Kazimirskiego Marszałka Seymowego do Nayiasnieyszego Krola Jmci

Nayiasnieyszy Krolu Panie Nasz Miłosciwy

Od początków szczęsliwego na Tron Polski WKMci Pana Naszego Miłosciwego ~~Ja~~ wyniesienia, Każdy, z Wiernych Poddanych szczerze przyznać powinien, że WKMć Pan Nas Miłosciwy taką łaskawoscią, y usilnym

staraniem

staraniem, nasza Rzplita, a oddane do Rządow Jego Panstwo, zaszczycić dobrotliwie raczysz, ażeby Wolność, Prawa, y Zwyczaie, ktoremi się, w naszym zaszczycamy Narodzie, w swoiey Zupełney Zachowane były obserwie. Oczywistym y teraz doznaię, cała Rzeczpospolita Dokumentem nie ograniczone WKMci Pana Naszego Miłosciwego około Dobra pospolitego Pieczołowanie, kiedy Zważywszy Pańskim swoim rozsądkiem, iż Weyscie Woyska Rosyiskiego w Granice Rzeczypospolitey przeciwko Traktatom y Sojuszom z Nayiasnieyszemi Antecessorami WKMci, y z Samymże WKMcią Panem Naszym Miłosciwym y Carami Rossyi zawartym, zdaie się bydź przeciwne, nie tylko że WKMć Pan Nasz Miłosciwy nad naturalna doskonałościa, Jako Pan; wrodzonym Affektem iako Oyciec, teyoż Weyścia tak znacznych Woysk nie approbowałeś, ale raczy przenikaiąc dobrotliwie, iakie ztąd w Oyczyznie naszey wyniknąć mogą szkody, Ministrowi Dworu Rosyiskiego o pozwolenie przeyścia teyoż Woyska u Majestatu Panskiego WKMci Żądaiącemu prozbie Jego odmówić raczyłes. Przeto niechay Mi się godzi nosząc ieszcze z Respektu, WKMci

Pana

Pana mego Miłosciwego z dozwolenia Izby
całey Poselskiey Marszałka Seymowego
na sobie Funkcya Jmieniem Rycerstwa
całego Jako nayuniżensze, u Tronu WKm
Pana Naszego Miłosciwego złożyć podziękowa-
nie, że nieustaiącym swoim staraniem naszą
zaszczycać miłosciwie raczysz Oyczyznę ażeby
iakiey dezolacyi ~~xx~~ winie y zamięszaniu nie
podpadła, ale raczy miłym udarowana była
pokoiem. A lubo Traktaty y Sojusze dawniey
y za szczęsliwego, a day Boże Jak naydłuższe-
go WKMci Pana Naszego Miłosciwego Pano-
wania, między Rzplitą Naszą a Potencyą
Rosyiską ustabiliowane tamować spra-
wiedliwie powinnyby Weyscie, y Przechod,
tak znaczney Woyska liczby, gdy iednak
mimo to wszystko w Granicach Panstwa
WKMci Pana Naszego Miłosciwego y Wol-
neyo Narodu, toż trzema Kolumnami, weszło
y Maszeruie Woysko, Smiem Jak nayglębszą
~~[illegible]~~ w submissyi wyrazić do dobroci WKMci Pana
Naszego Miłosciwego wyrazić suplikę ażebyś
iako nieustaiesz o Dobro y Całość Wiernego
Ludu twego zawsze pracować, tak z Miłosci
Oycowskiey ku Synom swoim nie oddalał
Panskiego

Panskiego swego starania, żeby Ruiny Krzywdy y opressyi, w Domach Zostaiącego Teyże WKMci od Boga powierzonego do Rządow Panstwa Obywatele nie cierpieli Uczynisz to WKMcs Pan Nasz Miłosciwy z serca Panskiego wrodzoney wspaniałości wyswiadczysz z naturalney swoiey ku własnym Poddanym swoim miłości, ktorą gdy należytym uznaiemy y adoruiemy Respektem tak w winney wierności, ku Panu swoiemu trwaiąc, nie nam więcey nie należy tylko prosić Boga, abys WKMc Pan Nasz Miłosciwy, z Nayiasnieyszą Krolową Imcią, Panią Naszą Miłosciwą, wzorem Cnot Chrzescianskich Fundamentem Pobożności, przykładem Swiątobliwości, y z Nayiasnieyszą swoią Familią Jak naywyższą, Europeyskie osiadaiąca Trony, Rządząc Panstwem tym żył w poźne wieki

Augustè Diu cum Conjuge vive Maria, Regnaq stent Vestro tempore fausta Diu. Tego z powinności wierności, y przywiązania Życzę, Jako Waszey Krolewskie Mci Pana Naszego Miłosciwego Wierny Poddany Antoni Lubomirski S.K.

Kopia Literarum Celsissimi Princi-
pis Lubomirski Capitanei Casimirien-
sis ad Primatem Serenissimum vice Regem Polo-
niae Datt Polonnae d. 24. Martij 1748 Anno

Jasnie Oswiecony Mci Xiąże y Dobrodzieiu

Cała Oyczyzna nasza vice Regiam Dignitatem w Osobie
JOWXiey Mci Dobrodzieia należytą uznaię Reko-
gnicyą niechay y mnie noszącemu ieszcze Marszał-
ka Seymowego Funkcyą godzi się Jmieniem
Equestris Ordinis Vice Regiae Potestati JOWXiey
Mci Dobrodzieiowi szczerą y prawdziwą przyiak
nayuniżeńszym ukłonie serc zprzyiaiących y Obli-
gowanych złożyć expressyą.
A iako JOWX Mci ex innato zelo Pietate et amo-
re ku Oycznie całey życzysz zawsze, ażeby w swo-
ich Prawach Statutach y Zwyczaiach nie tylko
in toto et tuto zostawała ale co większa in au-
xesi onych reflorescat tak gdy Woysko Rosyi-
skie mimo Pozwolenie N. K. Mci N. Mill. y ca-
łey Rzplitey mimo dotrzymanie Traktatow y So-
juszow między Rzeczopospolitą naszą a Potencyą
Rosyiską zawartych weszło in Limites Regni
w wielkiey y znaczney Liczbie, nie podobna ażeby

JOWX Mci

JowXmu Dobrę wprawione serce ku Dobru Pospolitemu y całości Obywatelow Oyczyzny nie miało nad tym utyskować, ile gdy JowXmę Dob napatrzyłes się, Jakie Krzywdy, Ruiny, Opressye etiam cum damno et periculo Dusz Katolickich dawnieyszemi działy się czasy. Lecz kiedy iuż aktualny Marsz teyoż Woyska / iako publiczna Gazeta donosi / przez Polskę nastąpił ~~Zaco~~ ~~się~~ smiem JowXmę Dobrę Imieniem Equestris Ordinis supplikować abyś nad naturalną swoią wrodzoną doskonałoscią, nad przyrodzonym ku Oyczyznie Affektem, nie skomparowaną swoią Pobożnoscią tak raczyłes praevidere et providere całosci w Domach będących Obywatelow, ażeby nietylko oni żadney nie podpadali nieszczęsliwosci y Krzywdzie, ale y cały Kray przez nakazane Furaże, ile przy nieurodzaynych teraznieyszych Latach niebył ogłodzony. Pociągniesz JowXmę Dob przez te staranie około Dobra pospolitego y całosci Concivium większe a większe coraz ku sobie Obligacye uczynisz JowXmc Dob y ex Zelo Pietatis aby Owieczki Jego nie cierpiały opressyi wyswiadczysz JowXmc Dob dlatego Narodu Obywatelow Ktorzy Namiesnicza Nayiasnieyszego Tronu Powagę w Osobie JowXmu Dob powinnym Adoruią Respektem Mnie zas nihil

restat

restat tylko nieustaiącey Łasce Jego Ex insinuowac będąc z głęboką y Znayniższą expressya

Kopia Listu do JW Jmci Pana Hetmana Wielkiego Koronnego od JOxięcia Jmci Lubomirskiego Starosty Kazimirskiego Marszałka Seymowego pisanego d. 27. Martij 1748. Anno

Jasnie Wielmożny Mci Dobrodzieiu

Ktoż nie przyzna Oczywistą prawdą że JWW Pan Dobr nietylko iako Pierwszy w Oyczyźnie Senator omne Nocivum od Rzeczypospolitey avertere usiłuiesz ale też iako vigilantissimus Woyska Koronne Hetman y Wodź tak granic Rzplitey swoią Powagą należytą strażą ostrzegać raczysz ażeby Concives Regni miłym y szczęśliwym bespiecznie cieszyli się pokoiem oczywistym y teraz naydoskonalszey przezorności utyskowaniu że Woysko Rosyiskie tak w liczney Liczbie mimo nie pozwolenie N. JK. P. N. M. y całey Rzeczypospolitey mimo Traktaty y Sojusze między Rzplitą naszą a Potencyą Rosyiską zawarte raczyłes cum remonstratione Obviam Temuż Woysku

Woysku wysłać J Pana Podkomorzeyo Krzemienieckiego, Wyrazach przez to JWW P. Dobrodzieyo wrodzony ku swoiey Oyczyźnie affekt, doskonałą około Pokoiu y całości Obywatelow Czułość, ktorą gdy każdy ex bene sentientibus przyznać powinien, niechay mi się godzi iako ieszcze nosząc Marszałka Seymowego Funkcyą nomine Equestris Ordinis nayniższe zanieść Onemu podziękowanie, oraz instando ażeby JWW Dobrodziey z Swoiey Hetmanskiey Władzy tak raczył łaskawie kierować rzeczy, ażeby w Domach pozostali Ziemianie przez rożne wymyslanie furażow, y Onych że Ceny iako też wielką Liczbę Woyska nie byli ukrzywdzeni Perennabit to na zawsze w sercach Concivium, ktorzy do zupełney y powinney wdzięczności cum Jmmoritura recognitione JWW Pana Dobr. znać się będą Ja zaś in Particulari respektowi Jego nieustaiącemu oddaiąc się

JWW P.

Manifest przeciwko Seymowi Generalnemu Grodzińskiemu Anno 1729 uczyniony.

My niżey na podpisaniu Rąk naszych wyrażeni, Manifestuiemy się, tak przed naywyższym Monarchą, per Quem Reyes regnant, et justa

decernunt

decernunt Legum Conditores, iako przed Naszey-
szym Majestatem JKMci Pana naszego Miłosz-
wego szczęśliwie nam panuiącego, dnia w Gro-
dnie przytomnym nayprzewey na Jasnie
Wielmoznych Jchmć Panow Senatorow
Ministrow, pro Senatu Consilio immediate
przed zgromadzeniem Naszym teraznieyszym
w Warszawie zgromadzonych przepoztere
na Akt caty niby Seymowania, cum op-
prepione Legum ze tychże Wielmoznych
Jchmść Panow Senatorow Ministrow, ex
prænominato Senatus Consilio illegitime
Anni presentis na Dzien Dwiedziesty
Dnegi Augusta tu w Grodnie determina-
wany. Ji nie z żadnego innego fomentu
ani z żadney tu JKMci Panu Naszemu
Miłosciwemu przeciwney poddanych intencyi,
ale szczegulnie widząc apertum et vix non
ultimum periculum Libertatis, kiedy post
elapsum bienny regularem Terminum ex
Senatu Consilio absq circularibus literis,
in pauco numero defectuoso congregate
na Termin w zwyż wyrazony, ialoby dla
publicznych Obrad zgromadzeni tu do Gro-
dna pod Bolkiem JKMci Pana Naszego Mi-
łosciwego explikowalismy się że contra omnes
Leges Antiquas et novellas, a precipue Contra

Constitutionem

Constitutionem Ani 1717. My Posłowie na Seym Ordynaryiny w przeszłym Roku 1728. z Woiewodztw Ziem y Powiatow naszych Obrani, będąc praesentes do porządkow Seymowych octante praenominata Lege przystąpić nie mogliśmy, etiam ex eo że teraznieyszy Termin, usurpativo Termino Seymowania nie był perfectus et non in fundamento Legis expressa to iest Constitutionis R^u 1726. sub Titulo Securitas Seymow Walnych, imo contra praedictam Constitutionem, bo ta praecise Termin Seymowania w R^u immediate przeszłym 1728. naznaczyła a limitę zaś przeszła, pro nunquam practicanda sufficienter opisawszy, ulterioris limitationis Terminos generaliter zniosła. Teraznieyszy zas Kongres, inscium, quo Termino Ausu, seu qua lege publikowany, nullam rationem maiąc, nazywać się reassummowanym, ani Ordynaryinym Seymem, ultro contra legem, et omnem Rationem, do porządkow Seymowania omnino przystąpić chciał, A tak My inferius expressi circa oppressam Legem et libertatem stawaiąc itaque przy Dostoienstwie J.K.Mci P. N. M^o Ktorego Patrem Regemq dementem Rzeczpospolita zawsze doznała, y doznawa ku naymnieyszemu z Poddanych łaskami skłonnego, iednostaynemi naszemi głosami gdysmy iawnego bezprawia, y do porządkow żadnych

dla Seymowania

Dla Seymowania przystąpić nie bronili, wtedy od niektorych Ichmc Panow Wspoł Kollegow naszych, Contra Authoritatem Izby Poselskiey in practicativo na Zgromadzeniach Publicznych inter aequales exemplo Vocem vetandi oppressam widzielismy y słyszelismy Przeto z Zgromadzenia takowego zgodnemi głosami naszemi Manifestowawszy się, a loco publici Congressus recessimus, y tę naszę Manifestacyą Korroburuiąc Salva melioratione Oney et ulteriori expressione attentatorum in futurum podpisuiemy Pisac w Grodnie Roku Tysiącznego Siedmsetnego Dwudziestego Dziewiątego Dnia Dwudziestego Siodmego Miesiąca Augusta Benedykt Jan Wolili Chorąży Woiewodztwa Wilenskiego Poseł Ziemski Woiewodztwa Wilenskiego mp Jan Horaim Pisarz Grodzki Poseł Ziemski Wilenski mp A. Rozwadowski S.K.P. Ziemi Halickiey mp Marcyan Jozef Dąbrowski Marszałek Wilkomirski y Poseł Ziemski mp Jozefat Antoni Mirski Marszałek y Poseł Ziemski Powiatu Bracławskiego mp Gabryel Woyciech Natęcz Łowczy y Poseł Ziemi Dobrzynskiey mp Szymon Syruc Oboźny y Poseł Ziemski Powiatu Kowinskiego mp Adam Sierputowski Miecznik y Sędzia Grodzki Poseł Ziemski Woiewodztwa Brzescianskiego mp Michał Antoniewicz Woyski Starosta

Solnicki

Solnicki Poseł Ziemi Orszanskiey mp Adam Koscia Zbirohowski Sędzia Woyskowy W.X. Litt Pułkownik Rzpltey Poseł Ziemski Woiewodztwa Brzescianskiego mp Michał Operyaszy Starosta Szyrwinski Poseł Xięstwa Inflanckiego mp Teofil Domosławski Poseł Ziemski Starodubowski mp Stanisław Potocki Starosta y Poseł Ziemi Halickiey mp Ignacy z Kocielska Ogiński Obozny W. Xięstwa Litt Poseł Ziemski Woiewodztwa Witepskiego mp Jan Sturko Chorąży y Poseł Ziemi Witepskiey mp S.R. Melzywski K.R. Poseł Ziemi Dobrzynskiey mp

Actum in Castro Premisliensi Vigore Confoederationis et Laudi in Conventu Visnensi proxime expedito per Imolas Palatinatus Russiae Constituti Sabbatho in Crastino Festi Sancti Thomae Apostoli Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Nonagesimo Sexto.

Do Urzędu y Akt ninieyszych Grodzkich Przemyskich, osobiscie przychodzący Jch Mc Panowie Michał Poradowski Adam Chociszewski, Stanisław Krzesz, Kommissarze Woyska Skonfederowanego, do Traktatow z JWielmożnemi

Jchmc

Ich Mę Pany Kommissarzami, przez Konfederacyą Generalną Warszawską od Rzplitey naznaczonemi wysadzani swoim y JW. Imę Pana Marszałka, y całego Rycerstwa Skonfederowanego Imieniem oblatowali, y do Akt ninieyszych Grodzkich Przemyskich podali, Remanifest od tegoż Woyska Skonfederowanego, ręką JW Imę Pana Marszałka w Kole generalnym ex Consensu całego Rycerstwa Die Vigesima Xbris podpisany, przeciwko Manifestowi JWW Ichmę Panow Komissarzow, od Rzeczypospolitey spisanemu, y do Akt Lwowskich Kapturowych Feria Secunda post Festum OO Sanctorum proximo Anno praesenti przez WW. Ichmę Panow, Imci Pana Stefana na Czortkowie Potockiego Starostę Czerkaskiego, Mikołaia Krosnowskiego Stolnika Lwowskiego Kommissarzow od Rzeczypospolitey per Oblatam podanemu; Ktoren Remanifest affektuiąc Ichmę pomienieni do Akt ninieyszych, przyiąc y tenże autentice wydać, Ktorych affektacyi Urząd Ninieyszy zadosyc czyniąc pomieniony Remanifest do Akt swoich przyiął y on per Extractum wydał, de verbo ad verbum Ktoreyo Tenor est talis Corocznemi wysączywszy się Woysko przyborgowey płacy Kompaniany, y pod czas ostrey Zimy przykremi z pod głodnych Dachow

Zwątlone

zwątlone zostawszy podiazdami, tudzież trudnemi woyny pracami, z sił powagi y wolności swoiey zdać te społeczney uczyniło przedsięwzięcie, w ktorym Cardinale sobie na szczegulney wolności zakładaiąc JW Ichmc Panowie Hetmanowie, do szczętu, niszcząc Towarzysza ani siebie, ani swoich Zasług, tudzież y opłakaney a obowięzuiącey w niewolą Roczną Hyberniy wolnym nie zostawuiąc, po tym na zatrzymanym przez Rzplitą żołdzie założyło propositum, y z nim gdy na konwokacyą Warszawską Ichmc Panow Posłow swoich wyprawiło było, ktora z zaiadłego na Rzeczpospolitą szczęścia zerwała się Konfederacya Warszawska generalna JWW. Ichmc Panow Komissarzow przy bytności JWW. Ichmc Panow Hetmanow naznaczyła, do Woyska na dzien Dwudziesty Octobris w Roku teraznieyszym Tysiącznym Szescsetnym Dziewięćdziesiątym Szestym, po de Lwow O tey bytności Ichmsciow u Nas maiąc wiadomość przez powroconych naszych z Warszawy Ichmc Panow Posłow y z Listu Jasnie Oswieconego Xiążęcia Imci Prymasa chętnie Woysko gdy ruszyć się zamyśliwa z pod Dunaiowa ku Lwowi, na ten Traktat aż in Continuo Sudore Woyny y należyty zaszczyt czyniąc wsposłuszenstwie Samey Rzeczypospolitey zostaiącego Rycerstwa, powraca Podiazd z pod

Kamienca

Kamieńca, Kilkunastu Języków doskonałych przywodząc Ktorzy o liczney Ordzie z Kasigierey Sołtanem do Polski ciągnącym, powiedziawszy nowe nam przydał Uwagi, Dla czego zdało się przed Sobą wyprawić Decima Septima Octobris Dwoch Ichmć Panow swoich, Jmci Pana Rylskiego, y Jmci Pana Łabęckiego, do JW Mość Panow Hetmanow oddaiąc Winną swoią Ichmościom Uniżoność y Uszanowanie iako Wodzom Żołnierskie, a prosząc Ichmościow o przytrzymanie swoiey bytności od tego Traktatu, ponieważ nik swoiey sprawy sądzić nie może A Woysko znaczne ukrzywdzenia od Ichmościow cierpi, całe zas Woysko za weyściem w Kray Podolski tego ~~to~~ Sołtana, ktorego ostrożne Podiazdy y Woyska Naszego codziennie pasli; Musiało się na Odpor y dywersyą tego to Nieprzyiaciela gotować, Co y zaraz skutkiem pokazuiąc die Decima Nona Octobra Tabory zostawiwszy pod Dunaiowym poszliśmy w Imie Panskie Kommunikiem dla uczynienia wstrętu Nieprzyiacielowi przez Pamarzany ku Załościom gdy Nieprzyiaciel ostrożność naszę y Rezolucyą zważywszy od Swoiey po de Lwow Imprezy skierował ku Wołyniowi, y tam Go dobrze die Vi

gesima

Vigesima Prima Ejusdem ruszywszy się w dalszą pogoń, tego raz z Boskiey Łaski nadpłoszonego Nieprzyiaciela, drugą potyczkę z nim pod Uscieczkim miało, gdzie dotrzymuiąc słowa szczęście Nowe Laury Rzeczypospolitey w Ręce odważnego Rycerstwa z obfitego plonu y z zbitego Nieprzyiaciela poszczepiło, ac tandem in frigido martis Sudore, odetchnowszy, gdy Woysko powraca cum jubilo Chwał Boskich, zostało w Obozie pod Głuchowicami tak Panow Posłow swoich powroconych od JWW. JPanow Hetmanow, iako też y przybytych do Siebie e gremio JWW Ichmć Panow Komissarzow JWW JPana Nikodyma Zabłockiego Kasztellana Kamienieckiego y Stefana Potockiego Starostę Czerkawskiego z Informacyą Ichmość Panow Kommissarzow od Rzeczypospolitey z Konfederacyi Konwokacyalney Seymowey ordynowanych ze Lwowa die Decima Nona Octobris dana W ktorey nervus był, Przyięcie bytności JWW. Ichmć Panow Hetmanow do Traktatu z woyskiem y Naznaczenie mieysca na niego we Lwowie, ale że to insubportabile zdało się Woysku, aby Ichmość Panowie Hetmani

Krzywdę

Krzywdę Woyska sądzili, kiedy Ją sami Woysku przez niedopuszczenie Towarzystwa wolnych w kole głosow, przez Deputacyą oczywistą w Hybernie Osobami subordynowanemi, y Aukcye Sowitych Pocztow w okopach Swiętey Troycy cum Summa Injuria Woyska czynili; Z tych tedy racyi rezelwowało się Woysko prosić JWW. Ichmość Panow Hetmanow aby przytomnemi nie raczyli być przy Traktacie, przydaiąc powtorną prozbę do Ichmę o wydanie Taryffy Łanowey, na pomiarkowanie Stanowisk y Chleba Zimowego Jednak iak Groch od sciany prozba z Krzywdzonego Woyska bez skutku odlatuie bo pro die Vigesima Nona Octobris przyiechawszy JW. JPan Alexander Lipski Kasztellan Sieradzki Potocki Starosta Halicki od JWW. Ichmosciow Panow Kommissarzow przywiezli Respons urgens bytnosci Ichmosc Panow Hetmanow, ktora per rationem Woyska Krzywdy przez Ichmościow nie mogła być akceptowana y mieysce Nam dnia jutrzeyszego w Sokolnikach naznaczywszy żadney o wydaniu Taryffy długo nad porę woienną obowiązującemu Woysku mencyi nie uczynili, y Tak dnia Trzydziestego Octobris zemknęło się Woysko pod Nawaryą, Zkąd wyprawiwszy Szesciu swoich Ichmę Panow Kommissarzow do Sokolnik, to iest Imci Pana Konstantego Zawadzkiego Podczaszego

Zytomirskiego

Zytomirskiego, Adama na Drohoiowie Drochoiewskiego Stolnika Ziemie Bielskiey, Michała Poradowskiego, Adama Chociszewskiego, Jędrzeia Gurkowskiego, Stanisława Krzesza, ktorzy w Sokolnikach ziechali się, z Jasnie WW, Ichmć Pany Kommissarzami od Rzeczypospolitey de medio totius Collegij na Traktat wysadzonemi JW Jmć Pana Marcina Chemontowskiego Woiewodę Bracławskiego, Jana Gnińskiego Woiewodę Pomorskiego Franciszka Gałeckiego Poznanskiego, Andrzeia Sierakowskiego Bełskiego, Kasztellanow Jerzego Lubomirskiego Podstolego, Stefana Potockiego Łowczego Koronnych, Franciszka Leduchowskiego Podkomorzego Krzemienieckiego, Stanisława Rzewuskiego Chełmskiego, Michała Potockiego Krasnostawskiego, Alexandra Laszcza, Grabowieckiego, Starostow, Antoniego Przyiemskiego Kasztellanica Chełminskiego y Obaczywszy u Ichmosciow Memoryał Rękami wszystkich JWW. IchMć Panow Komissarzow podpisany, w ktorym pytania były, Co Woysko przywiodło do tego Związku? Tudzież obietnica przepuszczenia Winy Woysku, ieżeliby się rozwiązało Za ten proceder, ktora Repetycya, tłomaczenia Krzywdy Woyska, infandum przymusiła renovare dolorem, A ktoż Jey nie widzi, kiedy tylko weyrzy, co tak Zacne przed tym, a teraz zdeptane

Imie

Jmie Towarzysz, kiedy wszyskie okoliczności weźmie in libram, obaczy tam y w naywiększym Towarzyszu, Żalu nie ma milczenie, że Statu e verso wolności vix non servile parabatur jugum, Obaczy Zniesienie Koła generalnego y prywatnego pod Chorągwiami, obaczy contra Generosum placet z Hiberny z dziedzictwa, na prywatne Expensa contra omnem justitiam na Ichmość Panow Porucznikow, na Sowite Poczty okopowe, obaczy na przedaiące Wolność largitie mizerney Hiberny detrunkacyą — A zaliż nie iawna Związkowi przyczyna głodne Dachi Zimowe, lubo popłacone, praca ustawiczna Woyska, cum dispendio Summe Zdrowia y Fortun własnych bez place y wdzięczności Ichmościow Panow Porucznikow zrządzenia z wielką krzywdą, komu justi doloris Sensum nie obudzą — Ktoż by nie został in passione, kiedy uważy że Wolnego Szlachcica Polskiego, Wolnego Towarzysza Dominio non subjacentem Pan Porucznik trzyma y we wszystkim absolutna Jego volontas dokazuie y takową dawszy przez Ichmościow Panow Kommissarzow swoich w Instrukcyi die Decima Nona Octobris daney pod Dawidowym, gdy JWielmożni Ichmość Panowie Kommissarze od Rzeczypospolitey in puncto

wrocenia

wrocenia się Woyska pod Rząd y Dyspozycyą
JWW Ichmć Panow Hetmanow, żadnych nie daiąc
Srzodkow, ukontentowania Krzywdom tak znacz-
nym Woyska, stawali, y serio urgebant, Chleb
Zimowy tylko obiecuiąc z Ręku JWW. Ichmć Panow
Hetmanow, Woysko in lamentabili sua Injuria
prosiło, aby bez satysfakcyi Jego Krzywd do
tego nie przymuszano Go, ktore ochotnie wrocić się
pod Rząd y władzę JWW. Ichmć Panow Hetmanow
nie wzdryga się, aby tylko w zatrzymanych zasłu-
gach było ukontentowane, a Ichmość Panowie
Hetmani Calculum dali Rzeczypospolitey, gdzie
się tak summa wielka Hibernowa, przez wszystkie
lata nie dochodząca, Ordynacyi Seymowey Tysiąc
Szescset Dziewięćdziesiątego y Skryptu eo nomine
in Archivo położonego podziewała, y Pieniądze
Papieskie, a pro tunc żeby Chleba mogło zażyć
z Ręku Rzeczypospolitey, bez Dyspozycyi iednak
JWW Ichmć Panow Hetmanow daiąc tę racyą
na przekonanie że Woysko Skonfederowane nie
mieszaiące się teraz in ullas Rationes Status
pod czas dzisieyszego osierocenia Oyczyzny gdyby
torqueretur władzą absolutną Ichmość Panow

Hetmanow

Hetmanow fidelissimo zostaie animo, in obsequio Rzeczypospolitey mogłoby być komu iako zniewolone vel saltem ob solam famam, albo in suppositione pomocne, na złamanie Elekcyi futuri Regnantis, a zatym providendo w tym indemnitati Rzeczypospolitey prosiło JWW Jchmościow Panow Kommissarzow, aby było wolne od Rządow Jchmość Panow Hetmanow tantisper, do szczęsliwey da Bog przyszłego Pana Liberis Reipublicae suffragiis obranego Koronacyi Na ktorey, za tak sprawiedliwy związek swoy nie iuż amnestyi swego Wierzgnienia ale pochwały spodziewa się — Jednak ta nasza submissya lubo nader znacznemi rayami wsparta, żadnego Respektu JWW. Jchme Panow Kommissarzow mieć nie mogła, a zatym solwowano Sessyą do Dnia jutrzeyszego bez żadnego skutku, to iest ad Primam 9bris nad czym z wielkim bolem deliberuiąc Woysko te praeliminaria, chcąc iak naysposobniey uspokoić prima Novembris pozostało znowu do JWW Jchmość Panow Kommissarzow, prosząc aby Jchmę exceptis Personis JWW Jchmościow Panow Hetmanow

Z posrzodka

z posrodka siebie, do podziału Konsystencyi y Chleba Szesciu Ichmosciow uprosili z ktorych Ręku, naszych też Szesciu dystrybutę ogolną podpisaną Rękami Ichmę Panow Dystrybutorow, e gremio Ichmosciow Panow Kommissarzow wysadzonych odebrać mieli, y do Rąk Imci Pana Marszałka naszego, na wydanie Assygnacyi Chorągwiom oddać, ale y to bez żadnego skutku spełzło, przez co bol w Sercach Rycerskich mnogości prac w wyznaczoney nad czas porze Woienney, głodem y trudem Zmorzonych chełznać by się nie dał gdyby nie rewerencya Całey Oyczyzny stałego miękczyła — I bez żadney nadziei swego ukontentowania Zostawszy Woysko, lubo prawie po nagannym traktowaniu, znowu odważyło się posłać do Lwowa rogando Paternum Cor, aby przynaymniey tak mogło z Ręku Rzeczypospolitey łaskawego zażyć dobrze Go zasłużywszy Chleba — Nie maiąc iuż podpisu y na Assygnacyach Imci Pana Marszałka naszego, tylko żeby bez JWW. Ichmosciow Panow Hetmanow, Ichmę Panowie Dystrybutorowie od Rzeczypospolitey z Naszemi złączeni, sami y ogolną y partykularną / to iest każdey Chorągwi Assygnacye / dystrybu

wydawali

wydawali y podpisowali, iednakże y tego u Swo
Jchmosciow Panow Kommissarow oglądaiących
się na szczegulną prywatę JWW. Jchmć Panow
Hetmanow Woysko wyprosić nie mogło, Tan-
dem cum eiulanti suspirio swoie Żale y Krzyw
dy, światu y niebu zwiadczywszy protestuie się
Że nie Woyska w tym Wina, ponieważ post
multas prawie lachrimas, nie dla Jchmć Pa-
now Hetmanow prywaty Dystrybucye ktorey
odstąpić nie chcieli, nie uprosiło, kiedy dobrze
zasłużywszy, czego nowe dowody z Błogosła-
wieństwa Boskiego są, samo lubo mniey wiado-
me, dla nie wydawania żadnym sposobem Ta-
ryffy Konsystencyi podziat czynić musiało, na
ktorych ieszcze obaczenia się Rzeczypospolitey
wyglądać zamyśla — Protestuie się tedy Woysko
przed Bogiem, ktorego Krzywda wołaiąca do
Nieba przebiia, że iest uKrzywdzone y cierpli-
we, Protestuie się przed całą Rzeczpospolitą że
Zapomniawszy JWW Jchmć Panowie Kommissa-
rze Oyczowskiego przeciwko Nam przyrodzenia,
dla iedney prywaty, ktora z Dystrybucyi będącey
w Ręku JWW Jchmć Panow Hetmanow chleba wy-
dobrze zasłużonego nie pozwolili, a ieszcze chcąc
bardziey Skrzywdzić iuż dosyć Skrzywdzone Woy
sko

Woysko, y u miłey Oyczyzny zasłużony affekt zepsować, podchwyciwszy iedne słowko, żadnego an w affektacyi Woyska, a nawet ani w myśli fundamentu y pozoru nie maiące, o iakiści Protekcyi bo Iey tylko w samey Rzeczypospolitey szukamy Naszego Jmci Pana Kommissarza Jmci Pana Poradowskiego, condignam Mowy swoiey u całego Woyska cierpiał ingratitudinem, Całe dzieło swoie, nietylko nieskonczone, ale y niezaczęte JWW Ichmć P. Kommissarze porzucili, y in praejudicium Praw Wolności Polskiey, ludzi, non data sibi od Rzeczypospolitey do tego facultate Jasnie Wielmożnemu Jmci Panu Kasztellanowi Krakowskiemu Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu, zaciągać pozwolili, ktore contra mentem Reipublicae bywszy nad Komput przyczynienie z wielkim ukrzywdzeniem całego Woyska zasłużonego, zechcą partycypować Chleba Zimowego, żadnym Terminem Onym nie należącego, Także gdy wszystkim ludziom teraznieyszey Kompanij, w obozie nie byłym y pracy z nacij nie znaiącym, Nasz chleb Jasnie Wielmożny Jmci Pan Kasztellan Krakowski porozdawał, y konsystencye gdzie Chorągwie dobrze zasłużone maią naznaczone, Rekrutom, ktorzy od samey Windenskiey Woyny nieznośnemi przechodami Polskę

szarpią

szarpią, y Werbunkami, ktorych nigdy do Obozu nie wprowadzaią, ani żadney onym, na zaszczyt Rzeczypospolitey powinności Żołnierskiey odbywaią, ponaznaczał, Posłaliśmy upraszaiąc Jaśnie Wielmożnego Jmci Pana Kasztellana Krakowskiego, aby od tego superzedował żeby strzeż Boże iaka, Assygnatarg uszom Kolluzya nie była — A consequenter musiałoby się Woysko prawie w rozpaczy zapomniawszy miłey Oyczyzny, Granic, przy ktorych życie wylać postanowiło, odstąpić y one odkryć, a puść sobie zasłużonego Chleba wybierać — Jaśnie Wielmożny Jmci Pan Krakowski naymnieyszey prozbie naszey nie uczynił nadzieię ani rezolucyi, przeto Woysko nie mogąc dłużey scierpieć, ani się doczekać ukontentowania w swoich pretensyach, protestuie się Rzeczypospolitey że wielką cierpi krzywdę, y w Oycowskich sercach szuka Medellam, aby mogło dotwiey po nad graniczu dla użalenia onego przy odebraniu Chleba Zimowego y nie spychaniu z konsystencyi swoich przezimować, żeby zatarczki w dwoy wydane Assygnacye między

Woyskiem

Woyskiem zastuzonym, y niezastuzonym nie
uczynito Działo się w Samborzu w Kole
generalnym Die Vigesima Xbris Anno
Millesimo Sexcentesimo Nonagesimo Sexto
P. Bogusław Baranowski z Konsensu Całe
go Rycerstwa M. K. R. — Post Cujus Ma
nifesti Simulq Remanifesti ingrossatio
nem Originale Sic Offerentibus per Offi
cium presens extraditum est Correxit Wor
zrowiowski Legit cum Actis Cyrkowski

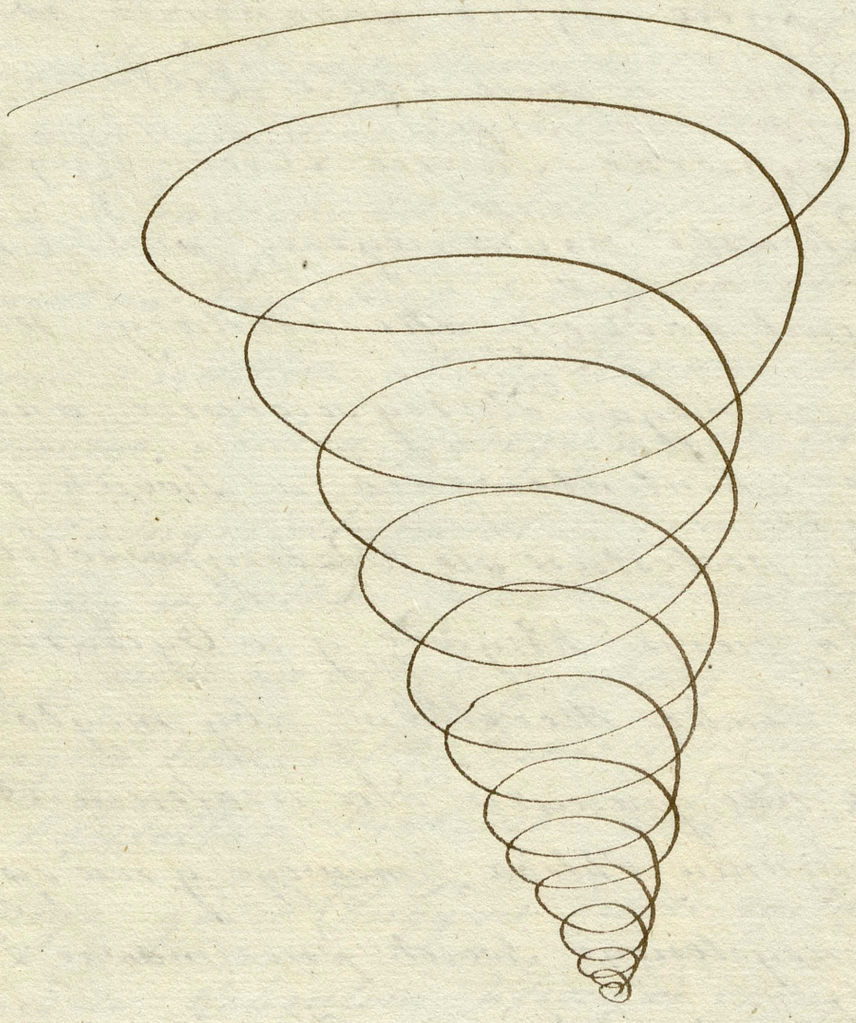

Przedmowa w Bardeiowie w Węgrach JO. Xięcia Jmci Biskupa Krakowskiego Dn. 28. Junij 1764. Roku Na Radnéy Sessyi miana —

w Każdym Czasie i na każdym mieyscu znaydować się dla usługi Publicznéy i uszanowania Godnych Ludzi, iest dla mnie suave et volupe. Witać więc WMPanów, partykularnie Ciebie JOMci Panie Krakowski Hetmanie Wielki Koronny ex cujus incolumitate w teraźnieyszych zgryzotach serdecznie się cieszę służyć Jm, i wraz z Niemi radzić o Dobro Publiczne iest dla Mnie z osobliwym ukontentowaniém —

Nie potrzebaby mieć sensibilitatem Naturze Ludzkiéy propriam aby niesarknąć, nie ubolewać, et ad Intima penetralia nie bydź w skróś żalém, i wstydém przeiętym nad tym co się w tych Dniach stało w Krośnie ale że co się stało, rozstać się nie może et ad missa non datur regressus, więc się nie szerzę w téy materyi, ile że każdemu re~~fte~~de sentienti nad tym ubolewaiącemu tanquam afflicto nie chce dodawać afflictionem gdy zaś mamy sprawiedliwą zewszech miar sprawę a wiarę czystą że Pan Bóg iest Protektor Justitiæ et Innocentiæ, spodziewać się Nam należy meliora lapsis mieć nadzieię iż non est malum quod non eveniat bonum ale też wzaiemnie w świeżéy należy Nam mieć pamięci przezorną Naukę non sunt facienda mala, ut ~~non~~ eveniant bona, potrzeba Nam zatym co złego poprawić et de via ad vias planas et rectas deducere. Gdy głęboko wchodzę w przyczyny téy nieszczęśliwéy dla Oyczyzny i Nasz Awantury poiąć i dociec przyczyny wcale nie mogę bo ta iest extra Captum Humanum, miarkuiąc siłę Nieprzyiaciół z Naszą, uznaię, iż in quantitate Nasza daleko przewyższaiąca była, zważaiąc Oneyże qualitatem, widzę z Naszey strony wybor walecznych, i doświadczonych w praktyce Ludzi z tamtéy zaś oprócz Kilkuset Ludzi Zagranicznych samą hołotę z nowych Reknutów a co więcey nie iednego Pana ale zbierana zwyczaynie nie

zgadzaiąca

nie zgadzaiąca się, i trudna do posłuszeństwa iednemu, w tych moich głębokich myślach i zadumieniu zostaiąc, alisci dochodzę tak z Penetracyi, iak i różnych a Prawie ieneralnych Relacyi tego naymocnieyszego Naszego Nieprzyiaciela, Który naygruntownieysze wzrusza Vstawy i burzy. Naysilnieysze, i naymocnieysze znosi Woyska, á to iest zdradliwy Człowiek tak to iest á nieinaczey J.O. Mci Panie Krakowski, wiadomo Swiatu z odgłosu, á z widoczney praktyki iaki WMć Pana miłość Oyczyzny, et zelus Patrio dla Jey uszczęśliwienia iest, iak być powinien, że trwałość Sentymentow Jego iest ani łagodnemi propozycyami, ani straszliwemi pogróżkami nie uzruszona. Krótko mówiąc: maszk intencyą dobrą, czystą, i chwalebną, ale naco się przydadzą nayzbawienniejsze Vstawy, kiedy pożądanego nie odbieraią skutku, nie odbieraią zaś przez zdradę Ludzi WMćm Pana otaczaiących. Sami Nieprzyiaciele Nasi z tym się nietaią, co My uznaiemy z praktyki, iż Ordynanse WMćm Pana ieszcze nie expediowane, ieszcze czasem nie podpisane á tamtey stronie iuż wiadome. Korrespondencye WMćm Pana ieżeli nie originali, to Copiatim kommunikowane bywaią. Do przysposobienia Prowiantów dla Woyska i Ammunicyi, chociaż przezorne WPana zachodzą dyspozycye, iednak do skutku nie przychodzą, á przez to wszystkiego brakuiąc Woysku, sprawiedliwe są onegoż narzekania, i ochota Jm do czynienia powinności upadła. Zgoła nie zabieraiąc Czasu, co tylko do zepsucia Naszych Interessów wynaleść mogą sposobów, á naprawienia sobie tych wszystkich zażywaią. JO WMćm Pana łudzą, i do tey okropney z hańbą Naszey partyi owszem Całego Narodu przyprowadzili Sytuacyi. Gdy zaś Ci bezbożni Zdraycy zapomnieli o obowiązkach swoich wdzięczności, które maią za Dobrodzieystwa JOW Pana nie maią wstydu i wstrętu od tak obmierzłey i niepodsciwey akcyi, nakoniec nie maiąc sumnienia Duszę swą gubiąc tak wielki popełniaią grzech od którego przez żadnego Spowiednika absolwowani bydź nie mogą, bo iest peccatum restitutionis który nodimittetur póki non restituetur ablatum, á mogąc restytucyą uczynić Oyczyznie

uczynić Oyczyźnie taką iey przyniosłszy stratę. Mogąż sławę WMć Pana i Naszą z Nim przywrócić, potrafiąż poprawić życie tylu Ludziom przez Ich zdradę odięte, kiedy zatym Ci zapamiętali Ludzie na swóy honor, poczciwość, i utratę zbawienia wiecznego nie uważaią, i ginąć chcą, i doczesnie na sławie i wiecznie na Duszy. Ubolewam nad tym iako Biskup, iako Katolik, iako Chrześcianin, pragnę Ich nawrócenia, ale gdyby bydź mogło Sami o sobie myślić i ratować się powinniśmy, ażebyśmy się od Ich zdrady uwolnili á Dobro Oyczyzny i nasze własne ocalili, do czego iest łatwy sposób w ręku Naszych który podam, ale pierwey prævenio WMćm Pana Mći Panie Hetmanie, i wielce upraszam, abyś się nie uraził, i był pewien żém iest pełny Sentymentów szczerego moiego przywiązania, uszanowania, iak może dari naywiększe dla godnéy Jego Osoby, mam też tyle rozeznania, iżby mi należało te przestrogi dadź in particulari Sam na Sam, ale będąc ustawicznie w Koziennicach i potym korrespondencyami wielu Panów Naszych Partyi deinde i tu iuż zgromadzonych mocno zaklenty i obligowany abym się skutecznie i usilnie o to domawiał, i wszelkiemi zabiegał sposobami, więc muszę mówić publicznie, á to Jmieniem Całey Naszéy Partyi upraszać, obligować, i zaklinać WMćm Pana abyś iako dobry Gospodarz uczynił porządek w Domu swoim, i tych Zdrayców których łatwo miarkować możesz, iednych oddalić od siebie, drugich których musisz chować, zażyway do prywatnych swoich Interessów od Naszych układania do teraźnieyszych okoliczności reguiących się, aby w cale odstrychnieni byli, i o żadnych Naszych Proiektach, i ułożeniach nie wiedzieli. Łatwo to WMćm Pan dokazać możesz, bo szczegulnie od Jego woli dependuie, muszę także WMć Pana i w tym przestrzedz, lubo z wielką nieśmiałością, i Serca boleścią, bo pragniemy na zawsze z Nim złączeni bydź iedną myślą, i iednym Duchém, Jż ieżelibyś tego dla Nas i dla Do-

bra Naszego

Naszego nieuczynił, przymuszenibyśmy byli ratuiąc siebie, i Oyczyznę odstąpić W Pana a Sobie Sami uformować Partyą ktoraby gruntowniey rzeczy układała, i sekret in agendis tanquam rerum Animam zachowywała. Teraz do czynienia dalszych Naszych operacyi w tych krytycznych Okolicznościach które mam punkta do rezolucyi i wykonania, hic et nunc podaię, á WMćPP swoie też daleko doskonalsze myśli i racye przydać będziecie raczyli—

O moich sentymentach trwale mocnych dla Dobra Publicznego i związku Naszego, rozumiem iż WPan i wszyscy tu przytomni gruntownie iesteście upewnieni świadkiem są tego actus mei preteriti, świadkiem i teraźnieysze moie do krosna na Radę ziechanie, á potym et post mutatam rerum faciem nie powrócenie się ale tu za Granicę przybycie z azardem niemałym Fortuny i własney moiey Osoby, á zatym spodziewam, iż wierzyć będziecie czystości, myśli, i Rady moiey którą w tych punktach podaię—

1mo Konfederacyą Generalną przez Nas, á potym partykularne po Woiewództwach potrzeba iak nayprędzey do skutku przyprowadzić, ale tak tę zawieśić ieszcze potrzeba, iakoteż umowieniesię o przyszłych Seymikach relacyinych przez Pseudo Seym naznaczonych, iuż za Niedziel cztery przypadaiących, tudzież i o Seymie Electionis za dwa Miesiące iuż naznaczonym do przybycia JMCa Biskupa Kamienieckiego Jmci Pana Woiewody Krakowskiego JPa Wdy Kiiowskiego i innych ktoych będziemy mogli sprowadzić, i do których potrzeba abyśmy zaraz Listy rozpisali, i wszyscy się na Nich przytomni pisali—

2do Kiedy Woysko komputowe iuż utracone na czas i pod Komendę przeciwney Strony uszłe, które zawsze upewniam, iż się

z ochotą

z ochotą do Nas powróci, byle Nam Słońce cokolwiek zaiaśniało, więc wszelkiemi iakie tylko mogą dari krokami, potrzeba Nam starać się o utrzymanie Pułków Bielaka, i Bronikowskiego do czego iuż są in opere przezorne JPa Krakowskiego zabiegi —

3tio Mieszkanie Nasze za Granicą na tym tu czyli Jnnym mieyscu i innych do Nas przybycie ze wszech miar nie przyzwoite, bo nietylko że Jmć Pan Hetman za Granicą będący żadnych ordynansów wydawać nie może, ale i Nam iako Senatorom tylo Konstytucyami iest vetitum bez pozwolenia Rzpltey za Granicę wyieżdzania, i napełnione są Volumina pozwolenia różnym daiące mieliby więc racye sprawiedliwe, bo na Prawie się funduiace Nieprzyiaciele Nasi sądzić Nas i Jnnych iakieby Jm zuchwałość zemsta na Nas dyktowała sposobów do martwienia Nas zażywać —

Dla Nas za Granicą mieszkaiąc subiekcya wielka aby Ludzie iakiey zaczepki, i historyi nie zrobili, w czym ad interim potrzeba surovo Dworskim Naszym wstrzemięźliwość wielką przykazać. Drożyzna także tu wielka iako teraz niepoięta. u Dworów zagranicznych polityka, i wiadomości, które mamy iż miedzy Dworami mogą mutari Sistemmata. Gdyby więc za iakiemi insynuacyami Królowa Węgierska kazała Nam exc hoc a sillo wyiechać, iakiby był wstyd dla Nas wszakże turpius eicitur quam non admittitur —

Z tych więc reflexyi nayprzyzwoitsze mi się zdaie mieysce w Lubomli w Sttwie Spiskim do kąd iak nayprędzey wyiechać Nam potrzeba będziemy bliscy Granicy, gdyby potrzeba securitatis wyciągała do reyterowania się —

Kończę mowę moią w winnym WcMćw Panow uszanowaniu á oraz żądaniu, abyście wysokie zdania i myśli swoie ieden po drugim dadź raczyli, i Niemi Nas obiaśnili —

Mowa

Mowa JW. Jmci Pana Jezierskiego Skarbnika Lukowskiego Posła od Wdztwa Lubelskiego przy Konkluzyi Seymu Convocationis 1764. Roku

Tak rozumieć powinienem, żeśmy tu wszyscy wolni, choć nieznaczni, ale zacni, więc wspolnie radzić, rządzić per unionem powinniśmy, co że się tak niedzieie wyznać mi należy, bo miłość Oyczyzny iest moim powodem, uszczęśliwienie oney iest moim Celem, a Cnota Jey iest moią nadzieią —

A i prywatę z myśli my Szlachta wyrugować powinniśmy bo distributiva gratia nie chodzi gratis, że to nie dla Nas stworzona, że z łaski i obietnic Pańskich spei parum rei nihil, o toż iako sobie mamy przyszłą Szlacheckiego szczęścia tłomaczyć fortunę, tylko że kiedy Oyczyzna uszczęśliwiona wolność przy Prawach zostawiona to dopiero Obywatelów nie przebrane bogactwa i dary. Konstytucye zaś teraznieysze według mego zdania, dopiero Prawem będą, gdy pozostali w Domu Bracia na nie zgodzą się; i pozwolą, bo Ja iestem Posłem, i Sługą mego Woiewództwa á nie absolutnym Panem uciążenia na Niego bez Niego stanowić nie iest w mocy moiey limitowana w Jnstrukcyi władza moia cum referentia pozwolona, ieżeli zaś tego nie utrzymam nie moia wina. Sufficit mihi bene velle cum non possum bene posse —

Niechże tu iedna bez prywaty odezwie Dusza, niech będzie Sama do poznania prawdy Sędzią á nie Strona ieżeli mamy się pochlubić wolnością i Prawem zachowanym, kiedy dopiero kilka Dni postanowiliśmy Prawo iużeśmy one przestąpili, napisaliśmy że pluralitate votorum do Woienney i Ekonomiczney Kommissyi obierać Kommissarzów mieliśmy á inaczey się stało, trzydzieści i dwie Osób wybranych a nieobranych do tey waznaczonych Funkcyi, tyle Woiewództw w tym ubliżonych upadek i różne nieszczęścia Nam wróżą. Więc Ja na to pozwolić nie mogę, z powinności Sumnie

nia

Sumnienia i obowiązku funkcyi mówić muszę, choć pewny iestém z praktyki całego seymowania Naszego że domaganie się póydzie w zniewagę, nastąpi pluralitas, sprawiedliwość przegra Sprawę, bo wolność Nasza Poselska w Niewolniczey chodzi postaci, kiedy zawsze non in ratione sed in voluntate przestawać musiemy.

Spodziewaliśmy się w Woiewództwach Naszych nie inszego przywitania, tylko żeśmy byli malowani Posłowie, i boiazliwi Niewolnicy, albo nie przystoyną nadzieią zysku zaślepieni nie będzie tam skromna Nasza sposobność Cnotą ale cnota będzie winą Polityka ohydzona nie będzie przed Bracią umieiętnością, ale sromotą naganną, bo Ja nie znayduię w sobie tantam felicitatem Jngenij abym mógł Braci pozostałym wyperswadować, że Ci teraz podani Kommissarze nie będą perpetui Dictatores, gdy Seymiki zwyczaiem praktykowanym rwać się będą. Zaczym ieżeli Pluralitas wprowadzona w Seymiki Deputackie, Ziemskie, zacóż i nie w Posselskie. Idzie zatym Strach niemały bośmy władzę Hetmańską opisali. Podskarbiom Rządy odebrali, Ministrow moc i powagę osłabili, Wysokie Marszałków Laski poniżyli, sami na Siebie rozmaite i dotąd nie poięte porobili Pęta zacóż od Dozoru tak wielkich wspomnionych Rzeczy tyle Woiewództw exkludować zgołanie rozumiém chyba że w Nich posłuszeństwa podeyrzane w zdolności ubliżone znayduią się Osoby.

Tak się spodziewać i rozumieć powinieném, że za Panowania Dobrego Pana z tych wspomnionych okoliczności nic Nam z tego ominować nienależy, ile żeśmy Ludzie accomodati vitæ non donati, niewiemy na kogo się te Suknie przydadzą, ktorecheśmy iak na Targ bez miary narobili. Boskie są Słowa Per me Reges regnant, więc verendum aby Wolna Nasza Oyczyzna nieznakomicie uplątana nieznośnego na Sobie niedźwigała Jarzma —

Kopia Listu J. O. Xcia Jmci Biskupa Krakow: do Nayiaśnieyszego Króla Jmci z Kielc Dnia 28. Września 1764. Roku pisanego —

Z Oyczyzny

Z Oyczyzny Syna zostawszy WKMć Monarcha Tron ten
osiadaiącym, który nad zazdrość Swiata całego nad sa-
mą wolnością panuie, znasz naydoskonaley nayswiętsze
Obowiązki każdego Obywatela, ażeby to czynić usiłował, o
zbawiennego Oyczyźnie sądzi, á zwłaszcza w okropney bez-
królewia porze, kiedy Rzpltá z Oyrowskiey Króla władzy
Prawa, i wolności Narodowe utrzymuiącey ogłoszona wszyst-
kim naykrytyczniejszym Okolicznościom, celem się stanie,
kroki moie w ostatnim bezkrolewiu czynione nie tayne są
WKMći i że źrzodłem ich sama miłość Dobra Publicznego
była, niepotrzeba wywodu przed Monarchą w Patryo-
tyzmie do Rządów na Ziemi Naywyższych wypielęgno-
wanym i utrzymowanym ——

Zna Bóg skrytości Serca przenikaiący, zna Oyczy-
zna żem tylko na Jey interes patrzył, żem zawsze us-
tował łączyć się Sercem, i Osobą do sprawowania nayoka-
zalszych dzieł Rzpltey w przeszłych okrądach walnych,
żem przybył na Zrzzd wybrania WKMći do posiadania
Maiestatu, i że wraz z Innemi pragnącem głosem moim
oznaymić Swiatu wolę Króla Królów, i Pana Panuią-
cych, która WKMć do władania ogromnością Tro-
nu Polskiego od Wiekow przeznaczyła. Ale że Oko-
liczności WKMci wiadome oddaliły Mię od szczę-
śćia widzenia Dnia tego w którym Bóg Zastę-
pów z Narodem Polskim mowił skazuiącym Sło-
wem Wszechmocności swoiey Osobę WKMci zawsze
Nayuyższemi Królewskiemi przymiotami ozdobioną
powróciłem do Oyczyzny mojey błagać Boga
z Kapłany i Ludem Mi powierzonym, o iak nay
szczęśliwsze odprawienie Aktu obrania Króla tego
wszystko Oyczyznę interesuiącego, á gdy iuż to
wybranie zyszło się na Osobie WKMci i przy-
mierza między Nią á Rzpltą poprzysiężone zaszły
nim mi przyidzie Osobiście tym Listem poprzedzam
oświadczenie wiernéy WKMci iuż iako Panu memu
[illegible]

rekognicyi w mocnym ufaiąc zostaiąc, iż gdy dla uszczęśliwienia publicznego naytaskawsze rosporządzenie osadziło W.K.Mci na Tronie wolnego Narodu tak rzadkiemi cnotami, i doskonałą Praw Oyczystych Nauką iaśnieiącego, niedasz Wierze i wolności upadać Prawo, i ustawy nadwątlone zmocnisz i cokolwiek z Obrębów wypadło w Kluby przyzwoite wrócisz. Ta zaś rekognicya moia ażeby zupełną szczerości i rzetelności miała wiarę, i ażeby opaczne zniszczone były mniemania, że mnie Duch uporu ad fovendu spokoyności Publiczney obicem wstrzymował, owszém żebym przeciwnie pokazał, że nadewszystko spokoyność publiczną przekładam, mam honor prezentować WKMci recess od Manifestu wraz z Bracią memi uczyniony.

Kończę naygorętszym życzeniém, ażeby nieskończona dobroć Boska, która Nam WKMć za Pana wyznaczyła, zdrowie Jego utrzymywała wskazitelnie w naydłuższe Lata, na którym się Dobro Rzpltey gruntuie oblewaiąc Go wszystkiemi Błogosławieństwy których tylko Panuiących pragnienienia zasięgać mogą dodaiąc mu iak nayobficiey swiatła swego do sprawowania naysłodszych Krolestwa tego rządów. Oraz schylam głowę na uszanowanie Tronu, zagrzewam serce do wierności ku Panu, nakłaniam umysł do słuchania rozkazów Jego, i wyznawam się bydź z nayglębszym respektem.

Respons Nayiaśnieyszego Pana Xciu Jmci Biskupowi Krakowskiemu.

Przewielebny w Bogu, i uprzeymie Nam miły!

List Uprzeymości Waszéy i Recess od Manifestu wraz z Bracią swemi uczyniony odebrawszy, iak mocnych dobre Jego znayduiemy dla Oyczyzny myśli, i ku życzliwości oświadczenie, tak niemniey żywą w Sercu czuiemy pociechę, że łacząc swoie z po-

wszechnym

z powszechnym Stanów Rzeczy Pltey zdaniem nie chcesz ubliżyć powinnego z obowiązków Senatorskich w sprawowaniu Rządów Nam przez wybranie i naypierwsze w Oyczyznie dostoieństwo powierzonych wspolnie usiłowania z Nami. My z Boskich wyroków powołani, i jednostaynym wolnego Narodu żądaniem na tym stopniu osadzeni, ufności w Nas położoney pragnąć, czynić zadosyć o to się starać według przysiężonego Rzeczy Pltey przyrzeczenia, nieustannie będziemy, co podano władzy Naszey Państwa uszczęśliwić może. Do czego te zamysły i chęci Nasze wierną Królowi i Oyczyznie radą W przeymości Waszey wspierane będą, iako się spodziewamy, tak przyimuiąc wdzięcznie upewniaiącą Nas o zelności Sentymentów i gorliwości serca Jego rekognicyą w oczekiwaniu Listownym poprzedzeniem przybycia, dobrego mu zatym życzemy od Pana Boga zdrowia. D. 4. 8bris 1764. Roku z Warszawy—

Stanisław August Król

Kopia listu JO. Jmci Pana Krakowskiego Hetmana W. Koron. do Nayiaśnieyszego Króla Jmci pisanego z Tyczyna Dnia 2. 8bris 1764. Roku—

Gdy się tak nie doścignym wyrokom Boskim podobało wywyższyć W. K. Mć na Tron Polski tączę i Ja ad tumulum votorum życzenia moie aby ta sama Prowidencya uszczęśliwiła dla goletnie Oyczyznę Naszą taskawym W. K. Mci Panowaniem— wspaniałość serca, i wrodzone dla teyże Oyczyzny sentymenta W. K. Mci czynić powinny wszystkim Patryotom ufność Naszą przy uciśnionych gwałtownie dawnych Prawach i swobodach Rzeczy Pltey z gruntu powinnych, i poprzysiężonych Oyczyznie obowiązków pochodzącą za tym mocniey węzeł równy dla Maiestatu W. K. Mci wierności poczytać i oppymowanych na honorach i fortunach Obywatelów dobrodiąc, i sprawiedliwością swoią zaszczycać raczysz. Tey pełen nadziei mam honor polecić mię łasce W. K. Mci oraz wyznać iem iest znalezytą Rekognicyą

Kopia

Kopia Manifestu Tegoż Jmci

Wolność Narodowi i Państwom Rzpltey naszey od Boga pozwolona, szacunkiem Przodków krwi naszey ponieważ na zaczęciu Seymu Convocationis w Roku teraznieyszym agituiącego się do zniesienia Manifestu z przyczyn Nam wyrażonych Feria Secunda post Dominicam Misericordiae Anno praesenti Coram Actt. Castren. Varsavien. Mnie wraz z Jnnemi JO. JWW. Senatorami i Posłami pari Zelo czyniącemi pobudkę dała, i ten Manifest z obowiązku przysięgi Senatorskiey Hetmańskiey końcem ocalenia Praw, swobod, i ustaw dawnych Rzpltey żadnego innego nie maiąc przedsięwzięcia podpisałem. Nakoniec zaś woli Prawa publicznego o nieprzytomność Hetmanów na Elekcyach Królów ustanowionego zadosyć czyniąc w czasie naznaczoney teraznieyszey swieżo przeszłey Elekcyi od zwykłego Jey mieysca oddalony byłem, iednakże aby czynności moie dla Satysfakcyi Prawa i całości swobód Oyczyzny Naszey dysponowane pod przeciwne nie podpadały tłomaczenia, iako dotąd przez miłość Oyczyzny żadnych gwałtownych z strony moiey na rozruszenie publicznego pokoiu nie czyniłem kroków, owszem wszelkich do tego unikałem okazyi, tak i ninieyszym Manifestem moim z temiż niewzruszonemi dla Oyczyzny Sentymentami przed całą Rzpltą oświadczam się, iż obranego na teyże przeszłey Elekcyi Nayiaśnieyszego Króla Jmci Stanisława Augusta za Króla, i Pana uznaią. Jemu wierność podług obowiązków Praw i ustaw dawnych Rzpltey przyrzekam ostrzegaiąc szczegulnie sobie i wszystkim współ Patryotom o ucalenie tychże Praw per Actus Jnterregni naruszonych na następuiących Seymach in Tribus Ordinibus zgromadzonych dopomnieniasię i tym sposobem pragnąc pod szczęśliwym Panowaniem, widzieć zachowaną przydawnych day Boże Tegoż Nayiaśnieyszego Krola Jmci Prawach, i swobodach Oyczyznę, życia, honory, Fortuny, współ Braci naszych ubespieczone, powszechne oraz wszystkich Dobro publicznego pokoiu

iak nayprędzey

iak nayprędzéy, i naygruntowniéy utwierdzone. Który Manifest pro firmiori robore podpisuię ręką własną — Datt w Tyczynie Dnia 16. 7bris 1764.

Kopia Listu JW^o Jmę Pana Mniszcha Marszałka Nadwornego Koron: do JO: Xcia Jmci Prymasa Dnia 10. 8bris 1764° Roku z Dukli pisanego.

Jak miałem honor przed kilku dniami pisząc do JO. WXcey Mci Dobrodz: donieść, tak i teraz powtarzam że według danéy mi z łaskawości serca Jego rady, uczyniłem nie odwłoczny w Grodzie Bieckim recess, którego Extrakt przyłączam, tudzież i List z rekognicyą do JKMci P. N. Mitt^o upraszaiąc aby był oddany, i przytym abyś mię JOWXca Mość Dobr: stateczną swoią i nazawsze świadczył serca swoiego łaskawość i zaszczyt skuteczney manutenencyi, ile że w téy odległości iak zostaię, i dla bliskiego żony moiéy rozwiązania zbliżyć się do Warszawy niemogę. Zachowuiąc zatym do sposobniéyszego czasu honor wyznania viva voce powinnéy JO. WXcey Mci Dobr: wdzięczności szacownego zdrowia w wiek w iak naydłuższy życzę i profiteor się bydź z doskonałą weneracyą —

Recess od Manifestu JW^o Jmci Pana Marszałka

Actum in Castro Biecensi Feria Secunda post Festum Sancti Francisci Confessoris proxa A.D. 1764. Comparens personaliter coram Officio et Actis Praesen: Castr: Capitt Biecen: Jlris Mcus Georgius Vandalinus de Magna Konczyce Mniszech Marschalcus Eriae Rgni Generalis Maioris Poloniae Białocerkien: Krzywoien: Ette Capitaneus sanus mente corporeque existens Jurysdictione sua quavis propria omissa, et praesenti in Corporatione facta palam, ac libere recognovit. Quia Ipse a manifestatione Coram Actis Officii Castr: Capitt Varsavien: Feria Secunda post Dominicam misericordiae Anno nunc curren: circa Inchoationem Comtior: Convocationis facta et per se recognoscentem subscripta integre recedit, hac sua Personali recognitione ad praemissa mediante. Correxit Zaremba Vicesg et Gerens C. B. mp. Lectum per Dziewiałtyński.

Mowa

Mowa J. O. Xcia Massalskiego Biskupa Wilenskiego

Nayiaśnieyszy Królu Panie Nam Miłościwy!

Nikomu z żyiących przykra i okropna do mówienia nie przyszła materya, iako mnie dziś potyka, gdy mi przychodzi bronić Oyca, á ieszcze Oyca niewinnego á co nayżałośnieysza że w ten czas kiedy W. K. Mć na wszystkich rozlewasz się z dobrocią swoią rozdaiesz honory, urzędy. Spodziewaliśmy się że szczupłe zasługi nasze, i publiczne krzywdy będą nadgrodzone. Aż o to długo oczekiwany wiek Piasta okropne przeciwności na Cnotliwych i niewinnych wywiera moc i potęgę z którey obelga będzie poniesiona, a że w potomne wieki. Ale niech się Rzplta przez tyle wieków nie była zdatna, i pożyteczna Powszechnemu Dobru, i uszczęśliwieniu Oyczyzny. Tak iest Nayiaśnieyszy Panie, czego długie wieki probowały ale ia i mało bespiecznie mówię że ten zamach na Hetmańską władzę dla Rzpltey ani iest przystoyny, ani iest pożyteczny, ten tylko widzi potrzebę poniżenia powagi Hetmańskiey, który nie wie przykładów, iak wiele zależało przed tym i teraz na Hetmanach Rzpltey która kiedy coraz co lepiey ostrzeżona była o wielkich Woiownikach, i Hetmanach przykładami mieć Jch chciała swoiemi strożami, aby była strasznieysza przeciwko Nieprzyiacielom, iakoż przez wiele wieków Jch władzę uwiększała, i nie ograniczoną zrobiła, przez co została sławna u Swiata, poważną u Sąsiadów, ogromna u Nieprzyiaciół, a spokoyność u siebie znalazła, ci to wielcy Ludzie wiedzieli iak zażyć Żołnierza przy swoiey Powadze w boju, á w pokoiu usposobili się do Woyny, tak to ozdobna była dla Rzpltey władza Hetmańska. Czemuż przecie to dobro w złe się obróciło. Chcieycie wspomnieć o dawnieyszych Hetmanach, á teraznieyszym daycie pokóy, których to tylko wina że Jm Bóg nie dał Nieprzyiaciela. Przypomniymy mowię Hetmanow, Żółkiewskiego Szwedów, Zamoyskiego Austryaków z Maxymilianem Szaniawskiego Moldawy, Czarneckiego i Krzysztofa Radziwiłła Jnflanty

Inflanty w małey liczbie zwyciężaiących Karola Chodkiewicza i Jmych, których podziśdzień pamięć nie śmiertelna słynie. Jnne nawet wspominaią Narody o Nich, za cóż teraz tak są poniżani, że Jch następcy takową krzywdę ponosić maią. Kto prosze podbił Narody? Hetmani, kto rozszerzył Granice? Hetmani takie zwycięztwo odbierała władza sławnych Hetmanów, a teraz ma bydź wyrzucona. Także to dzisieysi Hetmani zawinili, że Jch władza ufundowana na Prawach, która była obroną Oyczyzny upadać, i walić się musi, także się uprzykrzyli Hetmani, że Jch władzy cierpieć nie można. Niech sądzi Rzeczpltа na którey Jey bezpieczeństwo sława, i wolność zawisła. Jeżeli zgrzeszyły Osoby karać osoby, á władzy nie pohańbiać. Byli niektórzy, którzy przewinili Oyczyznie, ale sobie nie Rzeczpltey szkodę przynieśli, albóż teraznieysi nie są pod Prawem? albóż Hetman iako Żołnierz nicwie, że Syn Oyczyzny? Albóż Króla nie masz, czytamy historyą, nie masz żadnego z Hetmanów, któryby zdradził Oyczyznę, był Nieprzyiaciel na karku zaraz mieli Woysko, na pogotowiu bogdayby ta rada nowa Woyskowa tak szczęśliwa była, lecz iako to odmienna władza Hetmańska, która zawsze i wszędy iest przyzwoita iednev osobie aby posłuszeństwo w ordynansach, wierność w Exekucyach, miłość i przywiązanie w sercach zachowane i praktykowane było. Teraz się dzielić ma na kilkunastu, którzy obrotami Dworu, mitręgami swych interessów albo też Fortuny losem obierani będą. Czyliż nielepiey, żeby iednego wszyscy obierali, niżeli kilkunastu, czyliż woienne przymioty nie są rzadkie, iakich potrzeba w Hetmanie. Czyż można takowych w Seym obierać? kiedy wieki iednego urodzą, iden rządzi, słuchaią wszyscy, wielu rozkazuie, mało posłuszeństwa. Widzieliśmy ostatnie Woyny, iak się udały. Jedne za ordynansem Jednego, drugie za radą wielu, to pewnie władza Hetmańska ma być obryslona, że Hetmani kłótnie na Seymach, Seymikach, czynią ale poznać trzeba, coby czynił ieden, to wielu czynić będą. Ale Hetmani czynią nie spokoyność Kraiu, lecz można Jmmagynacya, niech tylko zdolni do swego urzędu Hetmani będą, nic złego dla Oyczyzny nie przyniesą, ani ią nie zawichrzą. Ah!

iaka

iaka tego postępku nie przystoyność, dawne Prawa łamać, zasłużonych znieważać, przyznam się, całe nieprzystoi. Gdzież bespieczeństwo iżeli nie na Prawach, gdzież prywatnych szczęśliwość, iżeli nie na dochowaniu praw wiernych. Cóż to za fatalitas, dziś szczęśliwy, iutro nie szczęśliwy, dziś mam Przyiaciół, iutro tychże samych Nieprzyiaciół, o co to za Stan wątpliwy, napisała Rzeczpltta Prawo o dożywotniey władzy Hetmańskiey et pro Lege perpetua mieć chcemy, ale mówią że można Hetmanów opisać, á czegoż iuż więcey nie można uczynić, daley wnoszą, iak wiele Rzeczypltey zależy na opisaniu Hetmanów, i Ia mówię bardzo wiele, ale nicht nie ma westchnienia, iżalenia, i kompassyi, a cóż to się dzieie z Narodem, kiedy się cedry tamią, cóż się z chróstami dziać będzie, kiedy my szwankuiemy, cóż się z Inszemi Obywatelami dziać będzie, lecz daley mówię, Hetmańska władza nie iest ani przystoyna, ani pożyteczna Oyczyźnie. Słabość tego Kraiu wyciąga, potrzeba Oyczyzny koniecznie wymaga, aby ią podzielić na wielu. Ah! sama tylko iest immaginacya, z iakiegoż to powodu ta miła Oyczyzna tak nie spodzianie iakiś upatrzyła nieszczęśliwości Hetmańskiey władzy dla siebie, i także Prześwietne Stany, zaraz maią łatwo nato przystawać, maią iednego momentu obalać, co przez kilka wieków budowała mądrze Oyczyzna. Jeżeli co zawinili Hetmani niech pokutuią, ale niech czas będzie do uznania występku i pokuty, niech Woiewodztwa Koronne wyrazumieią, i wysłuchaią których Hetmani do tąd utrzymywali wolności, iżeli tyle iest przyczyn, zaston, i warunków do zniesienia Hetmańskiey władzy. Cóż dopiero mówię o Litewskich Woiewodztwach, Ziemiach, które na Seymach, Seymikach, i swieżym Seymie Convocationis za Hetmany tak mocno obstawały, i także to wieczyste Prawo prędko odmieniać? także to droga nie prawości w Kraiu ani przystoyny ani należyty iść przynależy także to stopień ten nayuyższy mocy i Głowa rządzących Stanów przestępstwa w Stanowieniu nowych Praw zażywać powinna, o co to za przystoyność, wieki przyszłe w zadumienie wprowadzaiąca, lepiey ich przed tym było nie stanowić, aniżeli teraz z obelgą zasłużonych, i wypracowanych Osób znosić także to są sprężyny skryte, i ciche rządu oderzenie wy zgromadzone

zgromadzone Stany, gdyż Ja nie poymuię tego, iakim by się to mogło stać sposobem. Rzeczpltta ta sama co i przed tym na Rady teraz zebrana, z tychże samych złączona Obywatelów, iedna rzecz za złą i dobrą, pożyteczną i nie pożyteczną, przystoyną, i nie przystoyną osadza, bydź to nie może, tylko żelżywością Osób w Narodzie zacnych. z powątpiewaniem o Prawach; iżeli są dobre, i sprawiedliwe, lecz owszem te wszystkie bydź muszą bez fondamentu i podeyrzane. Ale ty Nayiaśnieyszy Królu! i wy prześwietne zgromadzone Stany, zastanowcie się nad tym co też potomność o dzieiach naszych pomyśli, podobno nie zrozumie, i nie poymie tego, że wieczyste Prawa przez wieków kilka stanowione, z Obywatelów wierność i kochanie Oyczyzny składaiących wynalezione, przez wymyślność nowego Zbioru obalone zostaią chyba w iednym umyśle powie, że coś było w nim skrytego, a teraz nie dośćtego, wiele traca Hetmani kiedy im nadgrodę ich zasług odymuią, więcey ieszcze traci Oyczyzna, gdy wolności ostatniey gubi obronę. Nie małaż to iest szkoda dobrego utrata Imienia u potomności, która nie da wiary, że za te iakieś bagatele tak wiele skrzywdzeni Hetmani, á nie godnaż politowania Oyczyzna, która gubi iakiekolwiek nadzieie swoie. Ciebie Królu za świadka wiadomego rzeczy biorę, który to sprawiedliwością i cnotą maiż bydź niesmiertelną. A do Ciebie się teraz obracam. Miły Oycze powiedz mi, co zes takiego tak złego dla Oyczyzny uczynił, kochany Oycze, przyznayże mi się coś zgrzeszył, że Ci niedowierza Oyczyzna. Doszedłeś iuż do szędziwego wieku, maiąc na honor imienia, i stawy Oyczyzny, u wszystkich miałeś zalecenie cnotliwego Obywatela, cieszyłeś się że którego z przed Elekcyą życzył sobie promowował, i utrzymywał przy swey Fortunie, pracach, i azardach, a kiedy twoie zostały uspokoione zadze, widząc na Tronie upragnionego, i ukochanego od Ciebie Króla rozpływaiąc się w pociechę zapłakałeś z radości. Płacz że teraz na nieszczęście swoie ponoszą z uszczerbkiem Praw odrowiennika przeszłego tak znaczna klęska w którey zostaiącego ciebie krwią własną odkupiłbym. Lecz stroskany Oycze miey ieszcze nadzieię że Król ten iest na Tronie, który niedawno Twoim zostawał Przyiacielem, który niedawno dawniey przestępuiących Prawa był tamuiącym oświeciciełem pamiętaiąc iaki iest honor Rycerskiego i Woyskowego Stanu, a co iedno napisało

Prawo

Prawo to że drugie odmieniać nie powinno. Do Was zgromadzone Stany śmiele odezwać się mogę, i upraszać Vestris honoribus dari Viri mementote, saltim servatur Senectus——

Mowa JWo Jmci Pana Zagurskiego Posła Wołyńskiego do Króla Jmci.

Położyłbym palce na usta moie, i wieczne onym przykazałbym milczenie, gdybym niewiedział, że Wolny w wolnym Urodzony Narodzie bespiecznie i śmiało o Prawach Oyczyzny mowić, i wznować powinien. Przydaią mi wrzeczy nie dawno od kollegow słyszane głosy, że Szlachcic na Seymiku a Poseł na Seymie wolności w mowieniu iest zawsze pewny, który na sobie doświadczaiąc pierwszeństwo zażywać musi. Pytałem się w przeszłey mowie moiey qua forma et methodo Seym teraźnieyszy odprawuie się, i iaka urzędow Naszych na Seymie teraźnieyszym czynienia zostaie powinność, lecz różnych różnych usłyszawszy zdanie do którey bym się miał przychylić strony w obojętnym zostaię stanie. Od Lat wieku mego 40. chcąc bydź pożytecznieyszym Oyczyznie częścią Poseł, częścią Arbiter przypatrywałem się Obradom publicznym, a nie wiedziałem do tąd, ani czytałem historyi Polskiey dość mogłem Obrad Naszych teraźnieyszych seymowania. Teraz mamy Marszałka Seymowego którego przysięga lubo nie co do słow, do sensu iednak równa iest Marszałkom na Seymach ordynaryinych postanowionym czytamy, i słyszeliśmy przysięgę Deputatow, którzy nemine contradicente projekta wszystkie podpisować obiecali. Co iakobysie z konfederacyą zgodzić mogło, dość i wiedzieć nie mogę, powtóre objaśniaią mię, że Seym Convocationis Coronationis pod konfederacyą przystoyna rzecz iest tak rozumieć; że musieli Hetmani zgrzeszyć, kiedy taka Jch władzy odmiana lub rzecz przed oczy podpada, wyraźniey w Konstytucyi 1096. leżąca. Butawy Aequaliter manutenebimus nastąpiła, iakoż zgrzeszył Jmć Pan Hetman W. Koron: maiąc obligacyą według Prawa, aby podczas Interregnum pilnował Granic, nie dopuszczał Cudzoziemskiego Woyska. Stanęła iMoskwa w Granicach Naszych nie zabronił wniyścia, ściągnęła się pod Warsza-

Warszawę nie dał reprefsalia. Izba Poſſelska, i Senatorſka Armata i Moskiewſkim otoczona orężem absolutność niby oznaczaiąca z bolesią tylko i żalem patrzał, równie manifestował się, i wyiechał i w tym zawinił i szkodnie, azaż nie iest ieszcze libertas azaż nie godzi się nikomu przed Aktami użalić? Stała się potym prawie in inſtanti, odebrano iedną mu władzę, ale czemuż nie drugiemu 200. Lat minęło przez które władali Hetmani Bułtawą, á przecież nie zakłócili Oyczyzny, owszem Zastępcami onéy byli prawemi z między których wspomnieć wielu niech mi się godzi, to iest Zamoyskiego i Lubomirſkiego, którzy Prawa przez Anteceſsorów swoich ſtanowione, i wolność w naypierwszym mieli poważeniu, i przeciw Królom samym chcącym naruszyć one z zadziwieniem potomności przyszłey obſtawali, chcąc przez to Następców swoich nauczać, iak wielki uszczerbek wolności Praw swych bronić nie umieiącego i nieśmiertelność sama pamięci saméy wydrzeć Ich nie może, i potomności do naśladowania zoſtawuie. Obracam się teraz w tym punkcie do Ciebie Nayiaśnieyszy Krolu, który iedną ręką honor, i heroizną wracasz ſławę i do Klemencyi przypuszczasz, ażebyś W. K. Mć. N. Mitt moię ſuplikę z prawem wraz o demnie do siebie podaną przyiąć raczył, i Jchmym Panom Hetmanom koronę Prawa tylko same i sprawiedliwość w pierwszeństwie maiących, do władzy przynależytey onym przywrócić usiłował, a tak i Litewskich z koromemi porownanie nastąpi——

Kopia Listów za Jmć Panem Bielińskim Starostą Czerskim w czasie ſtarania się Jego o dożywotnią przyiaźń JO. Xżki Jeymci Krystyny Sanguszkowny Marszałkowny W.W.ex Xt Lit. pisanych

1765. Roku——

List od Króla Jmci Stanisława Augusta.

Jako wiemy dobrze że W. Xca Mć przez delikatność sentymentów, i doskonałość rozeznania, umiesz cenić sprawiedliwie wydaiącą się Cnotę, tak kiedy poznana w Osobie Urodzonego Stty Czerskiego, czynić mu może nadzieię łaſkawego względu w konkurrencyi o dożywotnią przyiaźń Xiężniczki Krystyny Córki W. Xcia Mci skłoniliśmy chętnie z pochwałą zamyſłów do sprawienia mu dobrotliwey zaleceniem Naszym akceptacyi, nie wątpiąc że piękne przymioty wyrównywaiące Urodzenie, i zacność Jmienia Kawalera

przyniosą

przyniosą pożądaną Macierzyńskiemu sercu W.X.Mci w szczegulnym Córki pożyciu pociechę, która że i do Nas tym spowinowaceniem ściągać się będzie, poda Nam oraz nowe, i milsze przyczyny do oświadczenia, iak szczerze życzemy pomyślnego we wszystkich okolicznościach powodzenia, i zupełnego W.Xcy Mci przy czerstwym w długie Lata zdrowiu ukontentowania. Dan w Warszawie 11. Maia 1765.

List Tegoż własną ręką pisany Dnia 2. Junij 1765. Ru.

Mościa Xiężno Marszałkowa Wa Litta.

Jest to powolności przyzwoitym do wzaiemney skłaniać się życzliwości. Zniewalaż W.X.Mć umysł i chęć moią do zawdzięczenia w osobie Córki swoiey ukochaney godnie przybranego Zięcia. Tę łatwość którąś W.X.Mć radzie i prozbie moiey w złączeniu tey zacney pary powodować dała; z ochotą daię Jeymć Pani Woiewodzinie Chełmińskiey konsens ustąpienia Starostwa Szturskiego Staroście Czerskiemu, a wraz i Małżonce Jego takowe Jura communicativa, im trudniey zwyczaynie, tym chętniey dzisia podpisuię na Osobę Xiężniczki Jeymci Sanguszkowny, która rzadkim przykładem, nie szukaiąc właśnie, i owszem prawie, unikaiąc sławy i blasku, prawdziwie samym Cnoty łagodności i modestyi zaszczytem powszechną sobie ziednała miłość i poważnie tym pochlebnieysze, że i tak osobiście należy, iż chyba iedna Matka wzorem podobnych przymiotów i wyborną Edukacyą część onego może sobie przywłaszczyć. To znayduiąc w Osobach których mnie własne Urodzenie, i teraźnieysze śluby czynią bliskim; Umacniaią się we mnie życzenia, któremibym rad od Boga wszelkie na W.X.Mć, i do Niey należących ściągnął błogosławieństwa.

List JWo Jmć Pana Bielińskiego Marszałka Wo Koron:
z Warszawy 13. Maia 1765o Ru.

Bratowa moia Jeymć Pani Woiewodzina Chełmińska z pospiechem wyieżdza z tąd do W.X.Mci i zabiera z sobą moię szczęścia wielkiego nadzieię maiąc mi wprędce odesłać w zamianę wiadomość starość moią posilaiącą o samym szczęścia skutku. Ufność moia o tym iest w Bogu, który dał W.X.Mci i dobroć napełniaią

ca

napełniaiącą Osobę Jey całą i przezorność zasięgaiącą daleko, i rozsądek przenikaiący głęboko każdego, á zatym i gront serca Synowca mego Starosty Czerskiego. Ja sam upewniam W. X. Mć iż mam do Niey tyle przywiązania i tak mocny że mocnieyszy nad miłość przyrodzoną Jey szacunek, iż gdybym tegoż Synowca mego nieznał, i że może bydź równa z Niego dla W. X. Mci iako dla mnie konsolacya, przynaymniey uczyniłbym tyle, iż gdybym niemógł tegoż iako pierwey, tak i teraz rekomendować tylko interessowanie, tedybym się był został na rekomendacyą milczący pisząc do W. X. Mci odzywam się przez to razém do dwóch Osób o skłonność woli W. X. Mci i o samo serce Córki Jey Xiężniczki Krystyny dla Synowca mego, która zostawiła w Woli W. X. Mci i znowu W. X. Mci serce iest w woli Córki, á w którey Xiężniczce Jeymci Ja wszystko dobro szacuię, naydrożey iednak, iako Staruszek iuż poczęści oddzielony Duchém od ciała, doskonałość przymiotów, i wysokość cnot. Zgodzcie się iuż łaskawe moie Panie na iedno, to iest: na iednego Synowca mego, wielce Was o to z zasłaniém submissyi moiey upraszam, z którą przy wielkim respekcie zostaię prawdziwie, i zostaię dozgonnie, a może ieszcze z Popiołów Duch się móy odezwie, żem iest W. X. Mci z serca życzliwym, i uniżonym Sługą.

List tegoż 4. Junij 1765.º z Warszawy pisany.

Nie może nic więcey napełniać ukontentowaniém Serce, iako skutek tego, czego sobie kto całym sercém życzy. Takowa iest dla mnie ta okoliczność którą mi W. X. Mć wyrażasz, że złączywszy wolą swą, z wolą Xiężniczki Krystyny złączyłaś te oraz obiedwie z naywiększą w życiu Jntencyą Synowca mego. Ofiara takowa podziękowania nie ma równego, ale nie chay providentia która ziednoczyła zamysły obfitemi to nadgradza sukcessami i w szczegulności wszelkim przyszłey Parze błogosławieństwem, a ztąd dla W. X. Mci, iak naydostatecznieyszym ukontentowaniém. Dla mnie oraz będzie ta, nad którą większa bydź nie może pociecha, iżém doczekał że przynaymniey ieden z Synowców moich stanął w życiu swoim, a stanął z Damą prócz innych zaszczytów wyborem doskonałości, i zbiórem cnot zaszczyconą. Weselszy przeto i umierać będę, á dokąd żyię zostaię z powinnym Respektem.

List Xcia Jm

List Xcia Jmci Czartoryskiego Kanclerza W.o W.o Xtta. Litt. z Warszawy 11. Maia 1765. pisany

Czynione iuż ustnie próźb moich usilności ponawiać Listownie ośmielam się, abyś W. Xa Mć Dobrodzika łaskawie przyiąć raczyła, i uskuteczniać konkurowanie Jmci Pana Stty Czerskiego Bratanka mego, o te dla mnie uszczęśliwienie żeby Xiężniczka Jmć Krystyna rzadkim wszelakiey doskonałości zbiorem udarzoną mogł bydź w Małżeńskim związku ziednoczonym bezwątpliwym to mniemam że J.O. Xiężniczka JEymć znaiąc perfekcyi Macierzyńskiey dyscernencyi i miłości swoie także do tego przykładać będzie ch ta determinacye moim i całey Familij moiey będzie zawsze żądaniem i staraniem, abyśmy do pomyślności ukontentowaney wspolności i zobopólności wszelką możnością kontynuować mogli. W Szacunku znakomitych godności w Osobie WXa Mci Dobrodziki honor, i moiey Oyczyźnie czyniących i płeć JEy tak wielce dystyngwuiących, oraz zgłębokiey powinny czczeniu zostawam prawdziwie JOW. X. Mci życzliwym i nayniższym Sługą

List Xcia Jmci Czartoryskiego Woiewody Ruskiego z Warszawy eodem Anno et die

Uszczęśliwienie Jmć Pana Stty Czerskiego w ręku WX. Mci zawisło oraz i od woli Xi Jmci Krystyny, znasz WXca Mć iakim staraniem się JEy zasługiwać usiłuię, wiadome są WX. Mci przymioty, i Sytuacya Tego Kawalera, racz WX. Mć dopełniać żądania, i nadzieie JEgo wraz zlicznym pokrewieństwem i Ja o tę łaskę uniżenie i gorąco suplikuię zostaiąc z głębokim respektem WXMci

List Jmci Pana Bielińskiego Marszałka W.o Kor. 28. Junij R.u 1765. z Otwocka.

Interes ten który względem Sytuacyi moiey teraznieyszey i iż się wszystkie moie interessa do Niego sciągaią, iest w życiu moim naypierwszy, i naywiększy, że się zakończył, a tom że doczekał przynaymniey iednego z Synowców moich postanowienia, i

tego

i tego z taką osobą, którey przymioty zawieraią to w sobie wszystko, cokolwiek nie skończone dla siebie życzenie Ludzkie mogło by żądać. Łatwo sama WXMć pomiarkować możesz, iako Serce moie nie tylko napełnia, ale i optywa ukontentowaniu i zapewne gdyby to naturalnie bydź mogło, aby nad ciałem mogła mieć tyle pociecha mocy, zacząłbym podług życzenia WXMci życie na nowe, duchy iednak moie tyle są ozypione iż mi się zdaie, żebym nie czuł, gdybym ciężar tegoż ciała składał, dopełniwszy z tegoż postanowienia na Swiecie. Gdy zaś dzieli mię mieysca odległość od tego, z czego się cieszę, zdaie mi się że ieszcze cień tylko pozyskanego szczęścia chwytam, i im większe ukontentowanie zwykle iest ieszcze natężone żądanie, abym się przytomnością osób cieszył. Zastaną mię zawsze w tym naywyższym Ludzkim ku sobie affekcie, który iest Oyćowski, iako WXMć chcesz mieć, i będą zawsze świadkami nie skończoney moiey ku WXMci życzliwości, w których zawsze zostawałem, i bydź nigdy nie przestanę——

List Tegoż do Jłymci Pani Woiewodziny Chełmińskiey z Otwocka Dnia 28. Junij 1765. Roku——

Ukontentowanie WMPani nie może bydź oddzielone od mego. Sama to znasz, a Ja oraz upewniam, że ani może przewyższać ukontentowania, które iest we mnie z doczekanego postanowienia, Syna Jły, a Synowca mego. Ale to dosyć nie iest, to naywiększa że otrzymał z Dobroci Boskiey Dzyiadka dożywotniego takiego, którego cnoty przymiotów nie przewyższaią, chociaż wielkie powszechne pochwały, które Jmym Ludziom daią często pochlebnie. Tey Damie należą zawiedliwie, zawsze iednak znaczyło się to złączenie Familij które się teraz stało, ieżeli szczęścia tego Staremu iako Staremu nie dozwolito, to młodemu ofiarowało, z większą przeto dla WMPani pociechą którey i z teraźnieyszego Małżeństwa nie ustamy i z drugiego za czasem powtórzoney rownie Jły iako i sobie życzę, będąc Jły równie iako i sobie wszystkiego życzący——

Tegoż do Jłymci Starościny Czerskiey Eod die et Wz Otwocka

Wiadomo

Wiadomo bydź powinno WMć Pani, gdyż tego i z wyrażenia mego doczytać się mogłaś, iż Ja byłem w nie umiarkowaney liczbie tych którzy gruntować cnot i doskonałość Jey przymiotów nie ustannie stawili się, i miałem w szczegulności (Sam Bóg Swiadkiem) nieskończoney Osoby Jey szacunek. Gdy tedy WMć Pani za zrządzeniem Boskim kieruiącym wolą Ludzką, zatym przy zgadzaiącym się sercu przezacney Matki z rezolucyą Serca WMć Pani stałaś się Synowcowi memu żoną, a mnie przez to Synowica, tak wielkie iest ukontentowanie dla mnie, iż żadne wyrażenie nie iest dosyć. Osobiście to raczey chcę oświadczyć, i to ieżeli wszystkie myśli będą mogły bydź wyrażone z serca przed oczy. To tylko teraz wyrażam, żem iest z dawnym szacunkiem wysokim, z ninieyszym serdecznym Affektem

Tegoż List do JmćPana Starosty Czerskiego Dnia tegoż i Ru

Nie potrzeba mi się oświadczać WPanu, bowiem przez wszelkie dowody miarkować sam możesz, że uszczęśliwienie Jego iest z naywiększym ukontentowaniem moim. Jesteś tedy powiem że się niezmiernie z postanowienia Jego cieszę, i że przynaymniey w osobie Jego doczekałem się tego, nigdy iednak nie cieszyłbym się tyle, iako gdy nastąpiło z Xiężniczką Jeymcią Krystyną która przez uwielbioną powszechną chwałę przymioty ma u Mnie nieskończony szacunek. To zatym które iuż WPanu błogosławieństwo wyraził, nieskończę, aż z życiem przez westchnienia moie za Wami do Boga, a ieżeli te będą ważne, natychmiast Swiecie o demnie u Boga, tu na tym Swiecie o demnie obfitowali. Że zaś powzięta pociecha do kąd przed oczyma nie stanie po Ludzku tęsknicę sprawia, tedy abym te prędzey uspokoił w szczegulności przez prędsze Żonki WMć Pana oglądanie ofiaruię Jey Cug Kobył po które wolno każdego czasu przysłać i w oczekiwaniu tego szczęśliwego przybycia zostaię

List JmćPana Kempskiego Marszałka Dworu JWo JmćPana Bielińskiego Marszałk: Wo Koronę: Eod: Ao die pisany.

Niebyłoć tego żadney potrzeby abyś WXMć Dobr: a ieszcze w czasie zainteressowanym pisała do mnie gdyż bym Ja się był zapewnie w prędce tego dowiedział zkąd inąd com z Listu Pańskiego wyczytał, ale gdy Bóg WXMć w liczbie tych Ludzi wywyższył, a przez to daie poznawać kondycye Bliźniego niechay on sam ten dar dobroci swoiey, a Akt pokory WXMci iak

naydostateczniey

naydostateczniéy nadgradza we wszystkim á wszczegulności w tym samym postanowieniu, o którym mię WXMć uwiadomiasz, niech się z tego postanowienia Państwo Oboyga Familij cieszy, iako naywięcéy, i iako naydłużéy, Ja się zaś z daleka sam dla siebie niezmiernie i w sercu i w Duchu cieszę, naprzód że się to spełniło /: czego Ja śmiem mówić nad innych :/ nie skończenie życzył, powtóre gdy mi ieden Pan przez Lata coraz bardziey ustaie, drugie iuż Państwo ieżeli mi Bóg życia pozwolił widzę przed sobą, z którego iedno podług doświadczenia znam dla siebie bardzo dobrze. Wrodzona iest bowiem w JWo Sttcie moiemu dobroć, a drugie może bydź ieszcze lepsze, iuż ci Ja w téy żywości wieku, bo ta ubiegła, nie będę Jm mógł służyć, ale w żywości Ducha, i Jntencyi, która też i Bogu naywiększą iest ofiarą, á przytym ile, i ile będzie możność służyć nigdy nie przestanę, abym mógł przez Nich zaszczycać się oraz protekcyi WXMci, któréy się na zawsze poruczam —

Konferencya Delegatów z Jzby Seymowéy z Xięciem Repninem pełnomocnym Posłem Rossyiskim o molifikacyą Proiektów Aktu Limity i Plenipotencyi in plenis ordinibus czytanych Dnia 19. 8bris 1767. Roku —

Kwestya aby Gwarancya Nayiaśnę Jmperatorowy Jeymci stosowała się szczegulnie do Praw kardynalnych, i do Jnteressu nieunitów i Dyssydentów.

Odpowiedź. Nayiaśnę Jmperatorowéy Jeymć Gwarancyi żądała, ale Naród cały skonfederowany o nie prosił, tak przez akt konfederacyi, iako i przez Posłów do Niey wysłanych, tudzież List do Jmperatorowy Jeymci pisany, ta zaś Gwarancya rozciągać się ma do Praw, swobod, Narodowych wolności i prerogatyw, każdego, tudzież formy legalnéy rządów, i Punktu Dyssydentów, i Nieunitów i tę Gwarancyą utrzymywać będzie Nayiaśnę Jmperatorowa zawsze zadosyć czyniąc swym obowiązkom —

Kwestya. Jeżli nie można odmienić słowa Woysk auxyliarnych? —

Odpow: Wolno iest nazwać Przyiacielskiemi i iuż dane deklaracyo do Konfederacyi generalnéy powinny ubespieczyć wszystkich, że Jmperatorowa Jeymć żadnéy nadgrody Woysku dopominać się nie będzie.

Kwes: Zdaie się przykro Narodowi żeby Plenipotencyi mieli pomoc decyduiącą.

Odpow: Na to będzie przyłożona ta klauzula w Akcie limity salva approbatione Rzpltéy Nayiaśnę Jmperatorowa zaś reprezentuiąca się w moiéy Osobie nie może nietraktować z Osobami, któreby

któreby nie prezentowały zlaney na siebie mocy i powagi Rzpltey ani traktować chce Interessów na części, i poiedyńczo rozłożonych tylko ogólnie zebrani maią bydź traktowane, układane, i konkludowane —

Kwę: Jeżeli nie można dołożyć salva approbatione, i reprobatione —

Odpow: Te słowa są wrażaiące, i byłoby to przeciw godności Nayiaśnieyszey Imperatorowy, żeby to co się traktuie z Ambassadorem Jey przez Delegatów Rpltey miała bydź całe odrzucona bez tego terminu tak wrażliwego dla Imperatorowy Jeymci kto ma moc, approbować może i reprobować.

Kwę: Kara i rygor na końcu limity zdaie się bydź oboiętnym, i ściągać się do tych którzyby byli przeciwnego zdania.

Odpow: Ta kara nie ma się ściągać, tylko na tych, którzyby się propria authoritate absentowali, i wolno to sobie obiaśnić iak się podoba.

Kwę: Jeżeliby nie można Seymu prorogować co dwie Niedzieli, aż do terminu zakończenia Interessu.

Odpow: Może że po wyiściu dwóch Niedziel pierwszych chcianoby aby się Seym rozszedł, i żeby się Posłowie roziechali, ale Ja upewniam z tąd, niewypuszczę ani Senatorów, ani Posłów przeto na prorogacyą pozwalać nie mogę, Nayiaśn: Imperatorowa Jeymć iest obligowana utrzymować obowiązki swoie, w które weszła z Konfederacyą całego Narodu; Instrukcye po Woiewództwach zaszły conformiter do Aktu Konfederacyi, a zatym ktokolwiek się temu sprzeciwia, czyni w brew Narodowi skonfederowanemu, któremu Ja prezentuiący tu powagę Nayiaśn: Imperatorowy Jeymci, upewniam, że wszystkiemi siłami domagać się będę, i proszę wszystkich WPanów razem, i każdego z osobna, aby mię nie przymuszano przystąpić do ostatnich i gwałtownych sposobów przeciw tym, którzyby się żądaniom, i obowiązkom Nayiaśn: Imperatorowey Jeymci sprzeciwili —

Powtarzam to, że Monarchini ma moc i Prawo utrzymywać obowiązki swoie, i upewniam, że ich utrzymać potrafi przeciwko każdemu, i ktokolwiek będzie przeciwny mocy skonfederowaney, stanie się przez to nieprzyiacielem Dobra powszechnego Nayiaśn: Imperatorowey Jeymci i iak Nieprzyiaciel takowy traktowany będzie.

Kwę: Co się ma rozumieć o salwach Konfederacyi generalney

Odpow: Salwy które czynią prekustodycye nie przeciwne Konfederacyi, powinny bydź przyięte, które zaś Repugnant per directum Tenorowi Aktu są nikczemne, i waloru żadnego nie maiące. Ci zaś co Ich czynili maią bydź rozumiani za exkludowanych a Corpore

Konfederacyi

Konfederacyi nie mogą bydź uznani za Konfederatów.

Kwe: Gdzie uznawać Rzplta actuem czyli seymuiącą czyli skonfederowaną wszakże iak Akt konfederacyi do Seymu się referuie tak do deklaracyi Nayiasn Jmperatorowey Jeymci.

Odpow: Konfederacya weszła w obowiązki z Nayiaśnieyszą Jmperatorową Jeymcią i tych Nayiaśnieyszey Jmperatorowa Jeymć dotrzyma, Narod cały skonfederowany bo i Król do Konfederacyi przystąpił, Seym być powinien do obowiązków, i punktów Konfederacyi ktokolwiek przystąpił do Konfederacyi iest w iey obowiązkach, ktokolwiek się Jey sprzeciwia Jey punktom iest przeciwny na przeciwko każdemu takiemu Nayiaśnieyszey Jmperatorowa Jeymć swoiey mocy zażywać będzie.

Kwe: Termin w Akcie limity naznaczony a tempus bene vi sum wzbudza w strach Narodzie, ażeby się traktowanie z Xięciem Repninem Kosztem nie przewlokło kilka Lat.

Odpow: Wolno naznaczyć termin reassumpcyi Seymu z limity 1mis Februarii 1768.

Kwestya: Jeżli nie masz iakiey nadziei żeby proiekta mogły być zmoltifikowane.

Odpow: Żadney moltifikacyi niech się nikt więcey nie spodziewa, ieżliby kto z Narodu złey nie kontent, szemrał ieszcze Nayiasn: Jmperatorowa utrzymuiąc swoie obowiązki w które weszła z Narodem skonfederowanym zażycie wszystkich sił, i mocy swoiey przeciw tym wszystkim, którzy są reprezentuiącemi, aby byli przeciwnemi skonfederowanemu Narodowi a przeto Dobra powszechnemu i Oyczyznie traktuiących na ów czas Nieprzyiaciół według dawnego wszystkich Konfederacyi związku które nawiązały qui non est nobis cum est contra nos: i tym wolno się deklarować.

Przed Aktami Grodzkiemi Gostyńskiemi stanąwszy osobiście JWy Jmć Pan Grzymała Dzierzanowski na przeszły Seym z Woiewodztwa Mazowieckiego a Ziemi Cechanowskiey Poseł niżey wyrażony podaie Manifest.

Będąc wiadomym o utożonych przez kilka Obywatelów Proiektach nad wszystkie wieki i teraźnieyszy czas okropnieyszych na zgubę Oyczyzny wymierzonych, a maiąc patryotyczne serce i miłość oney za płacz za to, że przeciwko takim Patryotom prędzey nie mógłem uczynić zadosyć chęci moiey, iako też przeciwko tak nie słychanym wiolencyom przez postworne woysko sprowadzone zanieśnia

zaniesienia manifestu i we wszystkich punktach przy Akcie Barskim skonfederowaniu się. Niech mi się godzi spytać naywiększych czytelników, gdzieby się i w którey Historyi podobne miały się znaydować przykłady? ażeby ieden Cudzoziemiec Poset tak całym Narodem trząsł, i do ostatniey przyprowadzał desperacyi iak Poset Rossyiski z naszym Narodem czyni, niech skomparuią Epokę Jana Kazimierza z teraźnieyszą, a iestem pewien, że Iey zrównać nie potrafią. Bo za Jego panowania była nie tylko domowa, ale i postronna Narodowi wypowiedziana Woyna. Było nieszczęśliwe Panowanie Jana Kazimierza, ale zważaiąc że Go polepszyć nie mógł á nie chcąc sobie nienawistnego na całe wieki zostawić Narodu przy ostatni upadek wolał Koronę złożyć, i Opatem we Francyi umrzeć w Klasztorze. Teraz zaś nie maiąc żadney Woyny Polska, Woysko postronne pod pretextami Przyiacielskiego Traktatu którego Naród nigdy nie żądał oprócz kilku buntowników Dyssydentow ambicyą napełnionych, aby się w Senacie mieścić mogli, nie tylko Nasz Prawowiernych, ale nawet sobie równych odszczepieńców do naynieszczęśliwszey tymże Woyskiem przyprowadzili sytuacyi, i chwili, iakoż się ci zdrayscy Oyczyzny i pomocnicy onychże mogą zaszczycić kuzdę, pierwsi w bogactwa opływaią. Starostwa intratne trzymali, i trzymaią Regimenta wszystkie niemi są napełnione, bo prawie Szefami wszystkich zaszczycaią się, to probuię, że zbytek iest Ich wyniosłością. Nawet że Cudzoziemcy z tąd że Dyssydenci teyże używaią prerogatywy tak dalece, że Uboga Szlachta mieysca iuż w tym Narodzie dla siebie znaleść nie może, między Kadetami widzieymy ten przykład. Gdzie tylko czysta krew Polska powinna być się znaydować, iak na Seymie był podany proiekt Roku 1766. i na których Stany Rzpltey zgromadzone na tymże Seymie z chęcią naznaczyły 600,000. iednakże mimo względów na obwarowanie Prawa Dyssydenci, i Cudzoziemcy zaszczycaią się naypierwszemi rangami. Jeszcze to sobie za krzywdę maiąc w liczbie naywięcey sta przeciwko sta Tysięcy Szlachty postronne sprowadzili Woyska na ostatnią ruinę Kraiu. Czegoż ci Ludzie mogą być godni że Nasze do szczętu przewrócone Prawa u których legislacya Nam iest odebrana

przez

przez Imperatorowę Gwarantki onychże czegoż? może godni za spalenie tylu Miast i tak wielkie mnóstwo przez to osierociałych Ludzi; których głosy do Boga, a od Boga do Nas zaszły, wymagaią czyż mogą kiedy wzwyż wymienieni Zersztowie niezliczonych buntowników nadgrodzić krzywdę Całemu Narodowi uczynioną w Osobach naypierwszych Dygnitarzów, Biskupów z łona Rady Senatora i Posła Syna Jego do Moskwy zaprowadzonych i iak nie niewolników podczas deklarowaney Woyny wziętych, ale gorzéy iak Złoczyńców traktowanych, któż podpisał Dekret na wyliczenie onychże z Publiczney Rady, ieżli nie Marszałkowie Słucki i Toruński obydwa Dyssydenci, któż rady dodawał, ieżli nie Oni, aby JPa Kożuchowskiego Konsyliarza Konfederacyi za łeb z poiazdu wywleczono i w niegodziwym areszcie Woyska Rossyiskiego przez długi czasu przeciąg trzymano, a zato iedynie, że przy Wierze Stéy i wolności obstawał. Któż był przyczyną, że Xiąże Radziwił podeyściem sprowadzony do swego Kraiu i w politycznym Areszcie przez wspomnione Woysko trzymany aż do skończonych zupełnie wymuszonych obrad musiał gwałtem, i gwałtowną Prawa nie zdrową, ale martwą podpisywać ręką. Kto iest nareszcie zgubą tak wielu obywatelów obstaiących przy S. Wierze, i wolności, i dawnych Prawach, zabiianiu Xięży przy Ołtarzach biciu Arcybiskupa Lwowskiego i kłuciu spisami Kanonika Cieszkowskiego. Weyrzycie na te rabunki Miast, Klasztorow, zważcie obrzydliwy postępek zakonu gwałcenia kłócie Kasztellana Sieradzkiego spisami w podróży wywiezieniu iak ostatniego Człowieka po długim więzieniu od Moskwy JPa Czackiego Podczaszego Koron. zbuntowanie Ukraińskich Schizmatyków przez Kozaków Moskiewskich, którzy w Miastach Wsiach w pień Ludzi wycinaią, Dzieci maleńkie na spisach noszą, Xięży Panów swoich, i Szlachtę wieszaią Matki brzemienne rozcinaią, czyż te wszystkie uciski i tyranie nie wzruszą Naszych serc dobrze myślących i prawowiernych Synów, czyż Wasz nie wstyd że z powołanemi do zemsty od Boga przekładacie śmierć nad takową niedolą, czyż deptania Hostyi przez Naszych Nieprzyiaciół, i nie uszanowaniu Obrazów Matki Bożéy nie będzie ponętą do tak chwalebney roboty. Wspomniycie sobie, że przodkowie Wasi z grobowych desek wstaną

i wymawiać

i wymawiać wam będą że Matka Boża w taką chydę u Nas
upadła, że przez ostatnią Kommissyą z postumentu tego iest wzię-
ta, & aby Lutrom był oddany, na którym iest Historya Tomińska krzy-
wdy Jéy uczynioney, i kara bluźnierców wyrażona. Nie zapatrzmy się
wolny niegdyś Narodzie na podłych, nieczułych, i nie maiących senty-
mentów, którzy urzędami, rekompensą i mamonami są ułudzeni, są to
Obywatele bardziey wzgardy godni, i politowania honoru nie maiący,
Oyczyzny niekochaiący, marnościami Swiata zaślepieni, iednym sło-
wem, tacy iak postronne Narody o Nich mówią, nie pamiętaiący na
to, że Bóg iest, a życiem i fortunami Jch włada, i w krótce iedne, i
drugie, w perzynę obrócić może. Ciż sami osądzili nazywaią bunto-
wnikami tych, których Wiara, i miłość Oyczyzny pobudza do ratowa-
nia Jéy od ostatniego upadku. Jeżeli oni nie są większemi Wino-
wayćami, że na stratę wiary i wolności żadnego nie maią wzglę-
du samych siebie przeciwko Obrońcielom oneyżi posyłaią. Przy
pomocy Wszechmocnego Boga zapraszam Was mili współ Bra-
ia moi kochaiący Wiarę Swiętą, wolność i Oyczyznę do zgro-
mienia, i ukarania tych, którzy są przyczyną Naszéy Niewoli, ma-
cie na Krzyżu rozpiętego, i Matkę Jego Patronkę Waszą przed oczyma
weźmijcie do Niego gardząc wszelkiemi marnościami Swiata, nie-
zatrzymacie przy tak pięknéy okoliczności nikczemnego życia którego
momentu nie iesteście pewni, przełóżcie sobie przed oczy Waszych
walecznych Antecesorów, którzemi historye są napełnione, a wzdry-
gać się nie będziecie ginąc. Bóg dopomoże Nam do pogrzebie-
nia tych którzy na Nas tę chwilę sprowadzili, miejcie w Nim ufność y
ochoczą intencyą a dawam sposób sądzenia tych
którzy władzę sobie przywłaszczali Sami Siebie Kroi-
nieuważanie obierać y Sami na Siebie kreski dawali
do znoszenia tych którzy nam drogę pokazali do
naychwalebniejszych czynności. Nie wątpicie o tym
abyście nie mieli sposobu przy Waszey ochocie przy-
mnożić Indyferentow ieżli ostatnie Senatus Consilium
do sprawienia

do sprawienia się przed Wami za domagania się tyranskich Posełków. Spytacie się w swoim czasie gdzie są ich zdania wpisane według przepisanego Prawa. Już Wam wiadomi są ci wszyscy na ostatnim Seymie, którzy na głosy zezwalać nie chcieli, y o Akt limity dopraszali się. Pamiętacie y tych pewnie którzy krzyczeli zgoda na tak niegodziwie ułożone czynności. Będą się Wam y ci explikować, którzy na delegacyi obszerne mowy mieli za Dyssydentami. Spytacie się kto proiekta z Delegowanych na teyże Delegacyi podawał, nie wiem co dla nich będzie za exkuza, gdyż Ich do tego nikt przymusić nie mogł. Zrobił Poseł Rossyiski gwałtowną Konfederacyą gwałtowne Seymiki na których iak wiecie Szlachtę wspoł Braci Naszą zabiiano bagnetami, ktoto, y więziono. Sprowadził Poseł Rossyiski iednych gwałtem, drugich uwiedzionych Machiawelskiemi sztukami Senatorów y Posłów (: oprócz niektórych zaprzedanych onemuż :) do ułożenia gwałtownego y nie słychanego na Seymie Prawa mogł tóż samo y na Delegacyi zrobić y taką Legislacyą zakładać iakaby Mu się podobała, ale swoim do Jego zuchwałey czynności mieszać, y proiekta swoie podawać

podawać, iest to rzecz naysurowszey karze podle-
gła — Mogł często obstawać y opierać się gru-
biańskim postępkom Posła Rossyiskiego. Jmć
Bohomolec Poseł Witebski y Delegat mogli by-
li y drudzy przykład z Niego wziąść a osobliwie
Duchowni. Cieszą się Dyssydenci iuż y po
cudzych kraiach, wiktorye swoie rospisuią ale
Bóg Wszechmogący do tego Was powołuie ażeby-
ście krzywdy Jemu uczynioney dopominaiąc się
y iednego w Oyczyźnie nie zostawili, przeto pokoy
będzie Wam y dzieciom Waszym ale dla Boga
y Matki Jego mała rekompensa a strata nigdy
nie nadgrodzona. Tak wiele gorliwych Synów
Oyczyzny zginionych lub więzionych przez Woy-
sko Rossyiskie nie macie przyczyny ochraniać
tych którzy przeciwko Wam Regimenta kom-
menderuią, dopomogaiąc Naszym Tyranom
do wszelkich okrucieństw. Nie dosyć na tym
werbuią na zuławach ludzi swoiey Religii y
ubieraią w Toruniu w Moskwie Mondury,
znać Ich wszędzie po Wsiach y Miasteczkach
pod kommendą Moskiewskich Officierow
nie trzeba Wam powiadać iak się sprawuią,
bo to dobrze znacie. Więc ieżeli Was te
wszystkie okoliczności zwyż wyrażone nie
wzruszaią, co się tyczy Oyczyzny nie żałuycie
przynaymniey tey krwi, którą macie od Boga
udzielcie

udzielcie dla Niego cząstki zato: że za zbawienie na krzyżu rospięty obficie wylał. Przystępuycie zapraszam Was Przezacni Oyczyzny Synowie, wraz ze Mną do tak chwalebnego dzieła iest to nie porownanie większy honor ginąc y rzecz przyzwoitsza, aniżeli obcego Narodu kaydany nosić. Zostawcie te pamiątkę po Was y dzieci Swoie nauczcie na Potomne wieki, żeście wskrzesiły Narod niewieściały. Wy zaś Woyskowi Przezacni Rycerze, których Oyczyzna trzyma na obronę swoią, nie słuchaycie zuchwałych Ordynansów kilku Kommissarzow Woyskowych Sług Rpltey, a zbuntowanych przeciw Oyczyznie — Bądźcie obrońcami tych którzy Wam płacą a nie podlegaycie usurpowaney władzy którą na Was zlewaią honor podciwość y Wiarę samę dawno utraciwszy. Wiadomo Wam iest, że kiedy się Dyssydenci zbuntowali to na owczas wzdrygali się Was zażyć, a teraz przykład w żadnym innym kraiu nie słychany iak ten pierwszy że Was ordynuią przeciwko tym, ktorzy za Waszą Wiarę y wolność giną. Łączcie się z Nami to iest Boska sprawa, abyście na dalszy czas, karze przyzwoitey za takowy występek nie podlegali —

INSTYTUT OSSOLINSKIEGO

266